

การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบ
ร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อดวง พูลเพิ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2560

**Learning of Music Based on Suzuki Method together with
Collaborative Learning to Develop Singing Skill and Team Work Ability
for Prathomsuksa V Students**

Nuaduang Poolperm

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Curriculum and Instruction
College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University**

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ชื่อผู้เขียน	เหนือดวง พูลเพิ่ม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. ธันยกร ช่วยทุกข์เพื่อน
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการขับร้อง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการขับร้อง แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ทักษะการขับร้องของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

BUU

Thesis Title	Learning of Music Based on Suzuki Method together with Collaborative Learning to Develop Singing Skill and Team Work Ability for Prathomsuksa V Students
Author	Nuaduang Poolperm
Thesis Advisor	Dr. Thunyakorn Chuaytukpuan
Department	Curriculum and Instructions
Academic Year	2016

ABSTRACT

The purposes of this research aimed 1) to compare learning achievement before and after learning of music based on Suzuki method together with collaborative learning. 2) to compare learning singing skills before and after learning of music based on Suzuki method together with collaborative learning. 3) to compare learning team work ability before and after learning of music based on Suzuki method together with collaborative learning and 4) to study the students satisfaction towards in learning by music based on Suzuki method together with collaborative learning. The samples were 26 students in Prathomsuksa V of Watchanglek school under Bangkok Metropolitan Administration in second semester of academic year 2016 by cluster random sampling. The research instruments consisted of music based on Suzuki method together with collaborative learning in learning plan, student achievements test, singing skill test, team work ability test and the student satisfaction towards in learning of music based on Suzuki method together with collaborative learning. The collected data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation, t – test dependent sample and one sample t – test.

The research findings were summarized as follows :

1. After the experiment, an experimental group had an average score of learning achievement result higher than before the experiment at .01 level of significance.
2. After the experiment, an experimental group had an average score of singing skills higher than before the experiment at .01 level of significance.
3. After the experiment, an experimental group had an average score of team work ability higher than before the experiment at .01 level of significance.

4. After the experiment, an experimental group had an average score of satisfaction on Suzuki method together with collaborative learning was the highest level and higher than standard at .01 level of significance.

RECU

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จจุล่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. ชันยากร ช่วยทุกข์เพื่อน อย่างสุดซึ่ง สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่อาจารย์เสียสละทุ่มเทให้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสอนของ อาจารย์ที่ทำให้ผู้วิจัยก้าวเดินอย่างมีจรรยาบรรณ ยึดมั่นในหลักของเหตุผลและความถูกต้องดีงาม ทั้งในเรื่องของการทำวิจัยและเรื่องของการใช้ชีวิต ซึ่งอาจารย์พร่ำสอนผู้วิจัยให้มีจิตวิญญาณ ของความเป็น “ครู” โดยแท้จริง

ขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบ ศ.กิตติคุณ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะกรรมการสอบร่วม รศ.ดร. ทศนีย์ ชาติไทย และดร. กนิษฐา ยี่ม่นาค สำหรับความ อนุเคราะห์ในการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย และการให้คำแนะนำเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา, ดร. สาริตา ประทีปช่วง, ครูทวีศักดิ์ สุขสำราญ, ครูสุภัทราภรณ์ ทองมาก และครูณชัย คชสาร สำหรับความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ครูวัลภา สุขเกษม ครูประจำวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ โรงเรียน วัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับความอนุเคราะห์ในเรื่องของสถานที่ กลุ่มตัวอย่าง และคอยให้คำแนะนำผู้วิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนในวิชาดนตรี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุพการี นางโสภิตา พูลเพิ่ม “แม่” ผู้ซึ่งคอยเป็น กำลังใจ สนับสนุนทุนทรัพย์สำหรับการศึกษาให้ผู้วิจัยมาตลอดทั้งชีวิต และนายดำรง พูลเพิ่ม “พ่อ” ที่อยู่บนฟ้า ผู้ซึ่งคอยพร่ำสอนผู้วิจัยอยู่เสมอถึงความสำคัญของการศึกษา การมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต จนเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยตัดสินใจที่จะศึกษาในระดับ ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ในครั้งนี้

เหนือดวง พูลเพิ่ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี.....	11
2.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกิ.....	28
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	33
2.4 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	45
2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	48
2.6 ทักษะการขับร้อง.....	56
2.7 การทำงานเป็นทีม.....	63
2.8 ความพึงพอใจ.....	71
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	80
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
3.4 รูปแบบการวิจัย.....	87
3.5 การดำเนินการวิจัย.....	88
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	94
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะการขับร้องของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	94
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	95
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	96
5. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	98
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	114
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือ.....	118
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการเรียนรู้.....	139
ภาคผนวก ง การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	146
ประวัติผู้เขียน.....	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความแตกต่างของการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิม.....	39
2.2 แสดงความสัมพันธ์ทางแนวคิดของนักการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	43
2.3 การเปรียบเทียบกระบวนการทางปัญญาที่ใช้คำศัพท์เดิมและคำศัพท์ใหม่.....	50
3.1 แบบแผนการทดลอง.....	87
4.1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	94
4.2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการขับร้องก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	95
4.3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	95
4.4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเทียบกับเกณฑ์.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2.1 โครงสร้างสาระคนตรี.....	19
2.2 กระบวนการเรียนรู้คนตรีตามประสบการณ์คนตรี.....	23
2.3 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิ.....	32
2.4 “Teams Will Manage Social Skills and PIES through Structure”.....	34
2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	44
2.6 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

ดนตรีเป็นวิชาหนึ่งที่ตั้งอยู่ในหมวดสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เพื่อใช้เป็นหลักสูตรภาคบังคับของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เหตุเพราะกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของดนตรี เนื่องด้วยการพัฒนาทักษะทางดนตรีทั้งในเรื่องการขับร้อง การบรรเลงเครื่องดนตรี หรือทักษะอื่น ๆ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมในวิชาดนตรี นั้นสามารถช่วยพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมนอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างสมาธิ ความจำ เชาวปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่พึงประสงค์ ให้แก่นักเรียน โดยถ้าจะกล่าวถึงทักษะทางด้านดนตรี ทักษะหนึ่งที่ต้องพัฒนาให้กับนักเรียนคือ ทักษะการขับร้อง เพราะเสียงขับร้องเป็นเสียงที่มีเอกลักษณ์ที่สุดในบรรดาเสียงดนตรีทุกชนิด ในแต่ละบุคคลจะมีเสียงที่แตกต่างกันทั้งด้านน้ำเสียง และด้านคุณภาพเสียง อีกทั้งการขับร้องยังสามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ทั้งกับร่างกายและจิตใจได้ ไม่ว่าจะขับร้องเพื่อความเพลิดเพลินหรือขับร้องเป็นอาชีพ ก็ล้วนต่างเป็นงานอดิเรกหรือเป็นอาชีพที่สมบูรณ์แบบได้ทั้งสี่ (ปิ่นศิริ สิริปิ่น, 2550, น.3)

การขับร้องเป็นสิ่งบันเทิงใจที่โปรดปราน เพราะเครื่องดนตรีชนิดนี้ คือ “เส้นเสียง” ซึ่งอยู่ในตัวเราเอง ไม่ต้องไปซื้อหา (คุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล, 2547) แต่เชื่อว่าทุกคนจะขับร้องอย่างมีคุณภาพได้ เพราะเสียงขับร้องที่มีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยความชำนาญจากการฝึกฝน ซึ่งปัญหาทักษะการขับร้องจากการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่พบส่วนใหญ่ คือ อักขระ ตัวสะกด คำปิด คำเปิด ระดับเสียง จังหวะ อารมณ์เพลง ทำประกอบ รวมไปถึงสีหน้าแววตาและน้ำเสียงที่จะต้องสื่อออกมาเพื่อให้ผู้ฟังสามารถจินตนาการตามได้ ดังนั้นผู้ที่ขับร้องได้ไพเราะจะต้องผ่านการเรียนรู้และฝึกฝนมาอย่างถูกต้องวิธี บางคนมีพื้นฐานเสียงที่ดีก็สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้โดยการฟังเพลงหลากหลายรูปแบบจากนักร้องที่มีคุณภาพ แล้วนำเอาส่วนดีของแต่ละคนมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับเสียงของตนเอง แต่สำหรับบุคคลทั่วไปแล้วการจะร้องเพลงให้ได้ดี ควรจะต้องมีครูเพื่อบอกข้อผิดพลาด (ปิ่นศิริ สิริปิ่น, 2551, น.1)

ทั้งนี้ในส่วนของคุณครูศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาทักษะทางดนตรีในด้านการขับร้อง ให้เหมาะสมกับนักเรียน สำหรับการจัดการเรียนรู้ในวิชาดนตรี แนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการที่นิยมนำมาใช้้นมาจากนักวิชาการ 4 ท่าน คือ 1. โชลตัน โคคาย มีหลักการสอนดนตรี โดยจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก 2. เอมีล ซาคส์ คาลโครช มีหลักการสอนดนตรี โดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี 3. คาร์ล ออฟ มีหลักการสอนดนตรี โดยจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยการรวมเอาดนตรี การเคลื่อนไหว และการพูดเข้าไว้ด้วยกัน และ 4. ซินอิชิ ซุซูกิ มีหลักการสอนดนตรีเช่นเดียวกับเด็กที่เรียนรู้ภาษาแม่ โดยเกิดจากการฟังและการเลียนแบบ (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2557)

ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของซุซูกิ (Suzuki Method) เป็นการสอนดนตรีรูปแบบหนึ่งที่มีความน่าสนใจกับการนำมาประยุกต์ใช้การสอนทักษะการปฏิบัติทางดนตรีด้านการขับร้อง โดย ดร.ซินอิชิ ซุซูกิ ได้ให้ทัศนะไว้ว่านักเรียนที่ดีต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงในการฝึกฝนการเปล่งเสียงร้อง (Vocalizations) เพื่อที่จะพัฒนาให้เสียงที่ร้องมีความไพเราะทุกตัวโน้ต (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555) วิธีการจัดการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (สุกรีเจริญสุข, 2542, น.13 - 17) คือ

ขั้นที่หนึ่ง การฟัง (Listening) คือ การฟังเพลงแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่สอง เลียนแบบ (Imitation) คือ การสังเกตและจดจำจากครูที่เป็นต้นแบบ

ขั้นที่สาม ทำซ้ำ (Reiteration) คือ การฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีกจนเป็นธรรมชาติ

ขั้นที่สี่ จดจำฝังใจ (Memorize) คือ สามารถปฏิบัติดนตรีโดยเสียงไม่เพี้ยน ถูกต้องและเหมาะสม

จากสภาพการในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคศตวรรษที่ 21 ครูควรสอดแทรกวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบทักษะเพื่อการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียน กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สาระวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต หลัก ๆ จะประกอบไปด้วยทักษะทางด้านการคิด การสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสารสารสนเทศ และทักษะ

การเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.19) ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคม ทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ทักษะการทำงานเป็นทีม

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมนั้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ก็เป็นนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสม เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ จะเน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ นักเรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ทักษะการสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม หากนักเรียนให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากการร่วมมือกันสามารถช่วยให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้จนบรรลุเป้าหมาย มีแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และรู้จักกระบวนการคิด นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้นด้วย (ทิสนา เขมมณี, 2543, น.24 – 25) ซึ่งการเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นยังเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับวิชาดนตรี เนื่องจากว่าดนตรีเป็นเรื่องของการแสดงออกของความรู้สึกที่ศิลปินได้แสดงออกมาในแง่ของปัจเจกชน และการเรียนแบบร่วมมือกันนั้นเป็นเรื่องของกลุ่มสังคมที่นักเรียนจะได้เรียนรู้อารมณ์ความรู้สึก ความนึกคิดของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มว่ามีความแตกต่าง หรือมีความเห็นเหมือนกันอย่างไร เช่นเดียวกับที่นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องของดนตรีด้วยเช่นกัน (John J. Di Natale and Gordon S. Russell, 1995, p.26 – 28) อีกทั้งการเรียนรู้แบบร่วมมือยังทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เกิดความรู้สึกเบื่อ และยังสามารถที่จะถามเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้ช่วยอธิบายในเนื้อหาที่ไม่เข้าใจในช่วงที่ทำกิจกรรมได้ (ศิริมา พนาภินันท์, 2552, น.71)

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะการขับร้องของตน และนำทักษะการขับร้องที่มีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ทั้งกับตนเองและสังคม อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจากการทำงานเป็นทีม เพื่อให้นักเรียนมีความใส่ใจผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการขับร้อง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

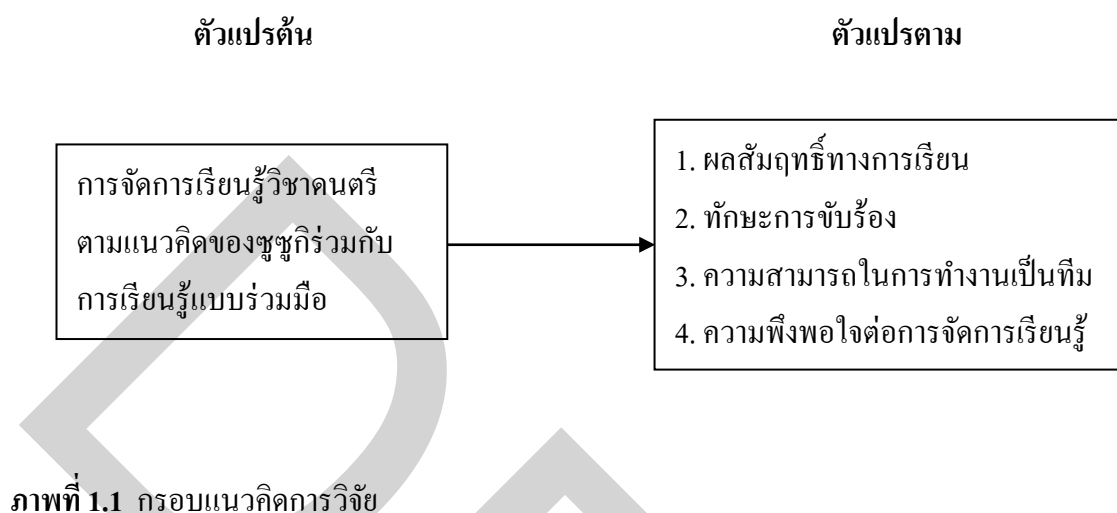
1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีทักษะการขับร้องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมาก

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า ทักษะทางดนตรีที่ควรพัฒนาให้แก่ นักเรียน คือ ทักษะการขับร้อง (ปิ่นศิริ ศิริปิ่น, 2551, น.1) อีกทั้งทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ควรพัฒนา เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ทักษะการทำงานเป็นทีม (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.19) โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร์ มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะ การขับร้อง (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2557) ในการเรียนดนตรีด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับวิชาดนตรี และการเรียนรู้แบบร่วมมือยังทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานไม่รู้สึกลำบาก และยังสามารถที่จะถามเพื่อนสมาชิกในกลุ่มให้ช่วยอธิบายในเนื้อหาที่ไม่เข้าใจในช่วงที่ทำกิจกรรมได้ (ศิริมา พนาภินันท์, 2552, น.71) ซึ่งการจัด

การเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เหมาะสำหรับพัฒนาทักษะ การจับร้องและการทำงานเป็นทีม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังภาพที่ 1.1

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 21 ห้อง รวมทั้งหมด 552 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก แขวงคลองซกพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 26 คน ซึ่งแต่ละห้องจัดการเรียนเป็นแบบผลของการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียนในแต่ละห้องคล้ายคลึงกัน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 ตัวแปรตาม คือ

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ทักษะการขับร้อง
- 3) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม
- 4) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3. เนื้อหา

วิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

3.1 องค์ประกอบดนตรี

- 1) จังหวะ
- 2) เสียง
- 3) ทำนอง
- 4) การประสานเสียง

3.2 หลักการขับร้อง

- 1) หลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยเดิม
- 2) หลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยสากล
- 3) หลักการและวิธีการขับร้องเพลงสากล

3.3 เสียงประกอบการแสดง

- 1) การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์
- 2) การพากย์เสียง

3.4 ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่น

- 1) ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่นภาคกลาง
- 2) ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่นภาคเหนือ
- 3) ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4) ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่นภาคใต้

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลา 4 สัปดาห์ รวม 20 ชั่วโมง โดยทำการทดสอบก่อนเรียน 2 ชั่วโมง ดำเนินกิจกรรมจัดการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 2 ชั่วโมง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (สุกรี เจริญสุข, 2542, น.13 – 17) คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการสาธิตของครู หรือฟังจากสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ เป็นการเลียนแบบทักษะ จากครูหรือสื่อการเรียนรู้ที่ครูจัด

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เป็นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำใส่ใจ หลังจากผ่านขั้นที่สาม (ขั้นทำซ้ำ) จนนักเรียนเกิดความชำนาญ นักเรียนจะจดจำทักษะเหล่านั้นและแสดงออกได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนร่วมมือและช่วยเหลือกัน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบความสามารถ มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ ในการทำกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์มาจากนักวิชาการ 5 ท่าน คือ 1.อารอนสัน และคณะ (Aronson and Ohters, 1978) 2. โรเบิร์ต สลาวิน และคณะ (Slavin and other, 1987) 3. เดวิด จอห์นสัน และรอเจอร์ จอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994) 4. เปรมจิตร ขจรภัย ลาร์เซน (2536) และ 5. สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2542) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบความสามารถ เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสรุปเป็นผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำผลงานของกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมิน ผลงานของนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิ ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การนำวิธีการสอนตามแนวคิดของชูชุกิและวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือมาผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในงานวิจัยนี้ โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบละ ความสามารถ เพื่อให้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสรุปเป็น ผลงาน เมื่อแบ่งกลุ่มได้ตามที่ต้องการแล้ว ครูจะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนตามแนวของชูชูกิ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการ สาทิตของครู หรือฟังจากสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ เป็นการเลียนแบบทักษะ จากครูหรือสื่อการเรียนรู้ที่ ครูจัด

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เป็นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำใส่ใจ หลังจากผ่านขั้นที่สาม (ขั้นทำซ้ำ) จนนักเรียนเกิด ความชำนาญ นักเรียนจะจดจำทักษะเหล่านั้นและแสดงออกได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ และเมื่อ ผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกิเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนถัดไป คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมินผลงานของ นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านความรู้ที่เกิดขึ้น หลังจากผ่านการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ วัดได้ จากคะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งประเมิน โดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียน 4 ด้าน คือ 1) ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การประยุกต์ใช้ และ 4) การวิเคราะห์

ทักษะการขับร้อง หมายถึง ความสามารถในการขับร้องได้อย่างมีคุณภาพ พิจารณาจาก แบบวัดทักษะการขับร้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์ การให้คะแนนแบบรูบริกแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินทักษะ การขับร้องของนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) เสียงร้อง 2) การหายใจ 3) เนื้อร้อง 4) ทำนอง และ 5) จังหวะ

ความสามารถในการทำงานเป็นทีม หมายถึง การรวมกลุ่มกันของนักเรียน 4 – 5 คน ตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ในระหว่างการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกิร่วมกับการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของทีม โดยพิจารณาจากแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบทบาทผู้นำ 2) ด้าน บทบาทสมาชิก 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบ สนใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชุมชนที่ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบไปด้วยประเด็นการประเมิน 2 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา และ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะการขับร้อง และความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อให้แก่นักเรียนนำทักษะและความสามารถเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้ อีกทั้งผู้วิจัยยังหวังให้งานวิจัยนี้เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี
  - 2.1.1 การจัดการเรียนรู้
  - 2.1.2 หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
  - 2.1.3 สาระดนตรี
  - 2.1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ดนตรี
  - 2.1.5 การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา
  - 2.1.6 การจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของนักวิชาการ
- 2.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกี
  - 2.2.1 เกียรติประวัติของชินอิจิ ชูชุกี
  - 2.2.2 ปรัชญาการสอนดนตรีของชูชุกี
  - 2.2.3 หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกี
  - 2.2.4 รูปแบบการสอนของชูชุกี
- 2.3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.3.3 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 2.3.4 รูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.4 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.5.2 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม

- 2.5.3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5.4 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.5.5 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.6 ทักษะการขบรื่อง
  - 2.6.1 ความหมายของการขบรื่อง
  - 2.6.2 เนื้อหาการสอนการขบรื่อง
  - 2.6.3 ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการขบรื่อง
  - 2.6.4 วิธีการวัดทักษะปฏิบัติ
- 2.7 การทำงานเป็นทีม
  - 2.7.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม
  - 2.7.2 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม
  - 2.7.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม
  - 2.7.4 แบบวัดการทำงานเป็นทีม
- 2.8 ความพึงพอใจ
  - 2.8.1 ความหมายของความพึงพอใจในการเรียนรู้
  - 2.8.2 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้
  - 2.8.3 แบบวัดความพึงพอใจ
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี

หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 กำหนดการจัดการเรียนรู้และขอบเขต การศึกษาวิชาดนตรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ไว้ดังนี้

2.1.1 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

2.1.1.1 หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า นักเรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และ

พัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กำเนียงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2.1.1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียน ควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ครูต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้อการวัดและประเมินผล เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

2.1.1.4 บทบาทของครูและนักเรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งครูและนักเรียนควรมีบทบาท ดังนี้

1) บทบาทของครู

1.1) ศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำทายความสามารถของนักเรียน

1.2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมาย

1.4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้
 1.5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6) ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของนักเรียน

1.7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนา นักเรียนรวมทั้ง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2) บทบาทของนักเรียน

2.1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2.2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ

2.4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

2.5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.1.2.1 สาระสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพ ชีวิตมนุษย์กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็น พื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ วิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ

1) ทักษะศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุ สร้างและนำเสนอ ผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างาน ทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานศิลปะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

2) ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

3) นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์วิเคราะห์วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

2.1.2.2 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

1) วิชาทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2) วิชาดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

3) วิชานาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.1.2.3 คุณภาพนักเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดคุณภาพของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดลอมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้าง เคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

1.2) รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ในห้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในห้องถิ่น

1.3) รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

1.4) รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในห้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในห้องถิ่น

1.5) สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชมรู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

1.6) รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิตของคนไทยบอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

2) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1) รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุลน้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ

3 มิติ เช่นงานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกันเข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

2.2) รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในห้องถื่น

2.3) รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

2.4) รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในห้องถื่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในห้องถื่น

2.5) รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

2.6) รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละห้องถื่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้น คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบและคัดเลือกกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้อง เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ตามคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

2.1.3 สารระคนตรี

การกำหนดสารระคนตรี ให้นักเรียนในแต่ละระดับชั้น เป็นเรื่องที่ต้องมีการพิจารณากันอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพื่อให้สารระคนตรีที่ได้รับการกำหนดขึ้นมา มีความครอบคลุมเหมาะสมทั้งทางวิชาการ และมีความเหมาะสมกับนักเรียน สภาพสังคม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่เปลี่ยนไปตามความเจริญก้าวหน้าของวิชาการดนตรีเอง และวิชาการด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นบริบทที่สำคัญทั้งสิ้น (สุภชชา โพธิ์เงิน, 2554, น. 12) การศึกษาเกี่ยวกับดนตรีจึงควรทราบถึงสารระคนตรี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนดนตรีต่อไป สารระคนตรีได้มีหลักการนำเสนอโดยแบ่งออกเป็นสองส่วน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2545, น.1 – 9) คือ

2.1.3.1 เนื้อหาดนตรี (Music Content) เนื้อหาดนตรีประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ส่วน คือ องค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี

1) องค์ประกอบทางดนตรี (Music Elements) ประกอบด้วย จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ ลีตันและลักษณะของเสียง ในแต่ละองค์ประกอบมีเนื้อหาและแนวคิดพื้นฐานที่จำเป็นที่นักเรียนด้านดนตรีควรทราบและเข้าใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1) จังหวะ (Rhythm) คือ การจัดเรียงของเสียง หรือความเงียบ ซึ่งมีความสั้นยาวต่าง ๆ กัน มีการกำหนดช่วงระยะห่างที่สม่ำเสมอ

1.2) ทำนอง (Melody) คือ การจัดเรียงระดับเสียง ซึ่งมีความสั้นยาวกำหนดโดยจังหวะของทำนองเพลงนั้น ๆ

1.3) เสียงประสาน (Harmony) คือ ระดับเสียงตั้งแต่สองเสียงขึ้นไปที่ร้องหรือบรรเลงในขณะเดียวกัน ลักษณะของการประสานเสียงมีอยู่ด้วยกันหลายลักษณะ เช่น เป็นลักษณะของการใส่เสียงประสานให้กับทำนองเพลง 1 ทำนอง หรือเป็นการนำทำนองเพลงสองทำนองมาร้องพร้อมกัน ทำให้เกิดการสอดประสานของสองทำนอง

1.4) รูปแบบ (Form) เป็น โครงสร้างที่ทำให้ดนตรีมีความหมายในลักษณะของเสียงกับเวลา รูปแบบช่วยทำให้ดนตรีมีความต่อเนื่องสัมพันธ์ ทำให้เพลงแต่ละเพลงมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

1.5) ลีตัน (Tone Color) เป็นลักษณะเฉพาะที่ได้จากเสียงร้องของมนุษย์ หรือเสียงที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน ระดับเสียงเดียวกันเมื่อใช้เครื่องดนตรีต่างชนิดกันบรรเลงจะให้อารมณ์หรือคุณค่าต่างกันไป

1.6) ลักษณะของเสียง (Characteristics of Sound) เป็นองค์ประกอบทางดนตรีเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้สึก หรืออารมณ์เพลง และเรื่องเกี่ยวกับความดังค่อยของเสียง

2) วรรณคดีดนตรี ประกอบด้วย

2.1) บทเพลง (Repertoire) เป็นส่วนสำคัญมากสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาดนตรีเข้าใจดนตรีมากขึ้น เนื่องจากการศึกษาบทเพลงในแต่ละสมัยหรือบทเพลงต่าง ๆ ทำให้เห็นความแตกต่างของบทเพลงนั้น ๆ

2.2) ประวัติดนตรี (Music History) ในการศึกษาดนตรี การได้ทราบถึงประวัติดนตรีช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงและองค์ประกอบของดนตรีได้มากขึ้น และเกิดความซาบซึ้งในบทเพลงดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

2.1.3.2 ทักษะดนตรี (Music Skills) เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจสาระดนตรี ได้ และจัดเป็นหัวใจของการศึกษาดนตรี แบ่งออกได้ดังนี้

1) ทักษะการฟัง (Listening) จัดเป็นทักษะที่จำเป็นมากสำหรับนักดนตรี เนื่องจากดนตรี เป็น เรื่องของเสียง และจัดเป็นทักษะพื้นฐานของนักเรียนดนตรี ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน ศึกษา ไม่ใช่เป็นเพียงแค่การฟังเพลงธรรมดาโดยทั่วไปเท่านั้น

2) ทักษะการขับร้อง (Singing) จัดว่าเป็นทักษะทางดนตรีที่มีอยู่ในคนทุกคน และเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและเรียนรู้ได้ ผู้ที่มีทักษะการขับร้อง เข้าใจหลักการ มีพื้นฐานในการขับร้อง และฝึกฝนตนเองอยู่เสมอย่อมขับร้องได้ไพเราะน่าฟัง

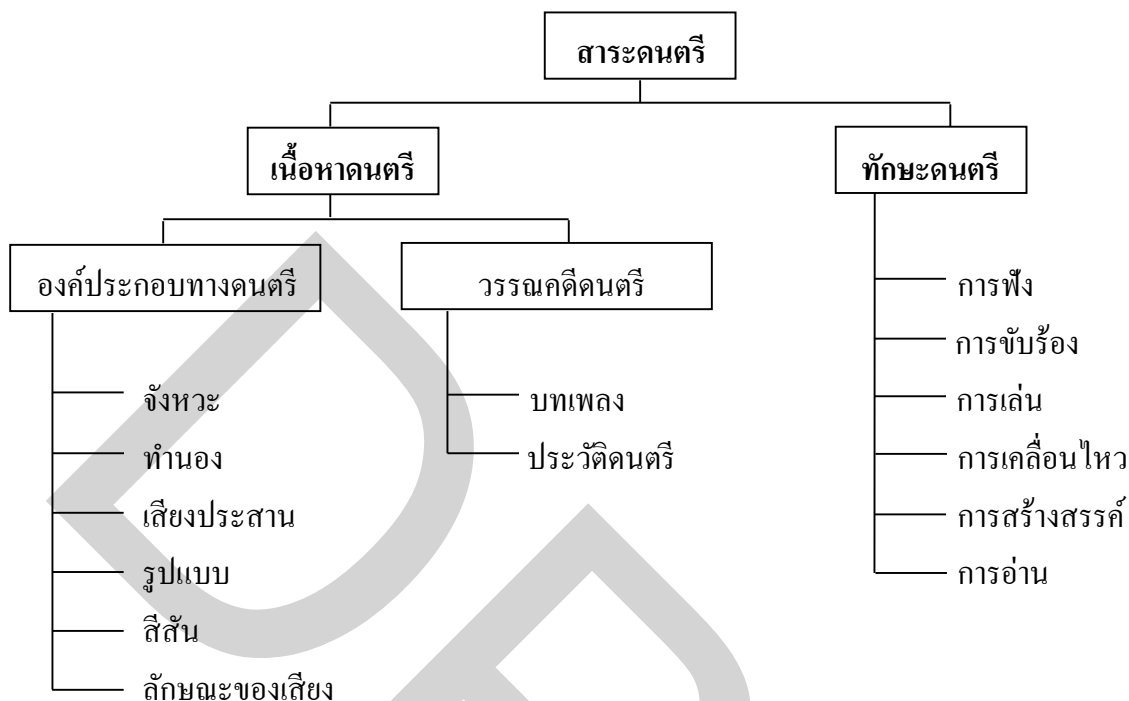
3) ทักษะการเล่น (Playing) การเล่นดนตรีเป็นทักษะที่สำคัญมากของผู้ศึกษาดนตรีเป็นวิชาเอก สำหรับการศึกษาดนตรีตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถม หรือมัธยม ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญในการเล่นดนตรี แต่เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางดนตรีครบถ้วน

4) ทักษะการเคลื่อนไหว (Moving) การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อสนองตอบต่อดนตรีเป็นทักษะพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจดนตรีได้

5) ทักษะการสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง การประพันธ์เพลง เป็นเรื่องของการแสดงออกทางดนตรีที่รวมเอาความรู้ความเข้าใจไว้ทั้งหมด ซึ่งสามารถกระทำได้ในหลายลักษณะและหลากหลายรูปแบบ

6) ทักษะการอ่าน (Reading) การอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรีจัดได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งในการศึกษาดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง และในปัจจุบันต้องมีการบันทึกเสียงเป็นสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการถ่ายทอดและบันทึกไว้ นักเรียนดนตรีจึงต้องเข้าใจสัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นสำคัญ

จากสาระดนตรีสามารถสรุปเป็นแผนผังโครงสร้างสาระดนตรี แสดงดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสาระดนตรี

ที่มา : อนุรักษ์ สุทธจิตต์, 2541, จิตวิทยาการสอนดนตรี, น.124.

จากสาระดนตรี ทักษะการขับร้อง คือหนึ่งในทักษะที่มีความสำคัญต่อการศึกษาดนตรี เหตุเพราะ การขับร้องคือทักษะพื้นฐานที่ทุกคนสามารถฝึกฝนปฏิบัติจนเกิดความชำนาญได้ การขับร้องจึงเป็นทักษะทางดนตรีที่เหมาะสมแก่การพัฒนาฝึกฝนนักเรียนดนตรีทุกคน เพื่อให้ให้นักเรียนมีศักยภาพทางทักษะดนตรีทางใดทางหนึ่ง และเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนดนตรีต่อไป

2.1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ดนตรี

การสอนดนตรีไม่ว่าในลักษณะใด ย่อมมีหลักการที่ครุยึดเป็นแนวปฏิบัติ การศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ย่อมช่วยให้การสอนดนตรีมีประสิทธิภาพขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะครูจะมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และสามารถจัดการสอนดนตรีให้เหมาะสมกับนักเรียนมากขึ้น ในทางจิตวิทยาทฤษฎีการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นสี่กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมานุษยนิยม (อนุรักษ์ สุทธจิตต์, 2541, น.81 – 88)

2.1.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) อธิบายการเรียนรู้โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองเป็นหลัก การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อใช้สิ่งเร้าเป็นตัวชี้แนะหรือจูงใจให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา เพราะทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นในสภาพของการวางเงื่อนไข โดยมีการใช้การเสริมแรงการให้รางวัล และการลงโทษ อันเป็นตัวกำหนดให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการออกมาซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดทั้งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปและตัวเสริมแรงที่นำมาช่วยให้เกิดการเรียนรู้

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มพฤติกรรมนิยม ได้แก่ พาฟลอฟ (Ivan P. Pavlov) วัตสัน (John B. Watson) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม และสกินเนอร์ (Burrhus F. Skinner)

2.1.4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) อธิบายการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการสร้างแนวคิดหรือความเข้าใจเพื่อใช้แทนประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่ตนได้ประสบมาซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการคิดหาเหตุผล รวมไปถึงตัวแปรอื่น ๆ เช่น การจูงใจพันธุกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มปัญญานิยม ได้แก่ บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner) และออสซูเบล (David P. Ausubel)

ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยมมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีโอกาสรับรู้สิ่งนั้นอย่างเด่นชัด เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์แตกต่างกัน การรับรู้สิ่งใหม่อาจไม่เป็นในลักษณะที่ครูต้องการ จึงจำเป็นที่นักเรียนและครูควรมีความเข้าใจตรงกันเสียก่อนว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด ทั้งนี้รวมถึงการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ในสิ่งที่มุ่งประสงค์ไว้

2) การเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลรวมของประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ของนักเรียน ฉะนั้นครูควรจัดสภาพการเรียนรู้โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของนักเรียน และใช้ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นโดยชี้ให้นักเรียนเห็นความคล้ายคลึงหรือความเหมือนของประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่

3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์ นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนมีประสบการณ์มาแล้ว ฉะนั้นครูจึงควรทราบว่านักเรียนมีประสบการณ์เดิมอะไรมาบ้าง และใช้ประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่จะเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้

4) เนื่องจากการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องแม้ในบางครั้งประสบการณ์ใหม่ ๆ จะไม่สมบูรณ์แบบ แต่นักเรียนก็สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นได้ เนื่องจากนักเรียนสามารถนำประสบการณ์เดิมที่ตนมีอยู่มาช่วยทำให้ประสบการณ์ใหม่สมบูรณ์แบบ และเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

2.1.4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมโดยกล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต (Observational learning) หรือการเลียนแบบจากต้นแบบ (Modeling)

นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มปัญญานิยม ได้แก่ เบนคูรา (Albert Bandura) ผู้ซึ่งได้ศึกษาวิจัยทดลองตามทฤษฎีนี้ทำให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคมมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ตัวแบบควรแสดงพฤติกรรมหลาย ๆ ครั้ง เป็นตัวอย่างเพื่อให้ นักเรียนสังเกตรับรู้จดจำพฤติกรรมหรือแนวความคิดที่ตัวแบบต้องการสอน ตัวแบบในความหมายนี้อาจเป็นได้ทั้งครู บุคคล วิทยู โทททัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือ วีดิทัศน์ หรือสิ่งอื่น ๆ ได้

2) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพถ้ามีการให้คำอธิบายชี้แจงควบคู่ไปกับตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง โดยมีการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนซึ่งกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3) ชี้นำ หรือแนะนำขั้นตอนในการเรียนรู้ หรือการสังเกต เพื่อให้ นักเรียนมีวิธีคิดหรือเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้น ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนสามารถเรียนรู้ หรือเลียนแบบ ได้ถูกต้องเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ไป เพื่อประเมินการเรียนรู้หรือเลียนแบบ ถ้าการเรียนรู้ไม่ประสบผล ควรมีการแก้ไขปัญหาที่กระบวนการหรือตัวนักเรียนแล้วแต่กรณีของปัญหาที่เกิดขึ้น

6) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้แม้จะไม่มี การแสดงพฤติกรรมออกมา การเรียนรู้เน้นที่พฤติกรรมภายใน มิใช่เฉพาะพฤติกรรมการแสดงออกเท่านั้น

7) ความตั้งใจในการเรียนรู้ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองและการรู้จักประเมินตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญนอกเหนือไปจากการจูงใจ หรือการเสริมแรง ที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4.4 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของนักเรียนในการเรียนรู้มากที่สุด กล่าวคือ นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อนักเรียนมีส่วนในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในกระบวนการเรียนรู้นักเรียนสามารถเลือกเรียนสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความสนใจโดยไม่มีการบังคับ การควบคุมให้เรียนรู้ นักเรียนเป็นผู้เลือกสรรและกำหนดการเรียนรู้ ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้อย่างกว้างไกล รวมทั้งมีส่วนในการประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรู้จักการตั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสมด้วยบทบาทของนักเรียนที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ นักเรียนแต่ละคนจึงสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องเดียวกันในเวลาเดียวกันดังเช่นการเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไปตามสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เรียกว่าระบบโรงเรียน

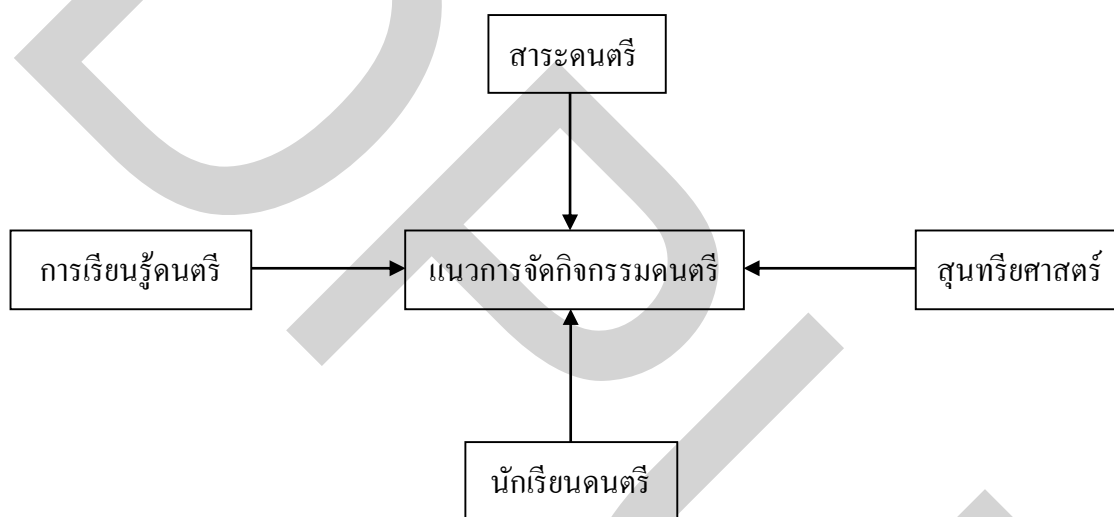
นักจิตวิทยาสำคัญในกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) โรเจอร์ (Carl Roger) และคอมบส์ (Arthur Combs) โดยทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยมมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) สร้างสัมพันธภาพอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสบายใจ มั่นใจ วางใจที่จะเรียนรู้ด้วยความรู้สึกความต้องการของนักเรียนเอง ไม่มีความกลัวเกรงครู
- 2) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นพบ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจสมัครใจ ไม่มีการบังคับ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนด้วยตนเองมิใช่จากการบังคับขู่เข็ญ
- 3) ครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ ช่วยให้นักเรียนมีความสบายใจในการเรียน เกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและรู้จักใฝ่หาความรู้ไปตลอดชีวิต
- 4) ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ช่วยเหลือให้นักเรียนตระหนักถึงการประเมินผล มีความเข้าใจและประเมินตนเองด้วยความซื่อสัตย์
- 5) เห็นความสำคัญของผู้อื่นเท่ากับความสำคัญของตนเอง รู้จักยอมรับในการเป็นเอกัตบุคคล เคารพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น ไม่ถือว่าความคิดเห็นของตนถูกต้องที่ทุกคนจำเป็นต้องยอมรับเสมอไป

2.1.5 การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษา

การจัดกิจกรรมดนตรีแต่ละประเภทโดยคำนึงถึงองค์ประกอบดนตรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสาระดนตรี ช่วยให้นักเรียนได้สาระดนตรีอย่างครบถ้วน คือ นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาดนตรีและทักษะดนตรี ในกระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สาระดนตรีและการเรียนรู้ นั้นเป็นกระบวนการสร้างประสบการณ์ดนตรีอันเกี่ยวข้องกับนักเรียนดนตรี การเรียนรู้ดนตรี สาระดนตรี และสุนทรียศาสตร์ การจัดกิจกรรมที่ใช้หลักสาระดนตรีช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้

ตรงตามสาระเนื้อหาดนตรีตั้งแต่ต้น ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีในระดับสูงขึ้นไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตามแต่ความสามารถและโอกาสของนักเรียนแต่ละคน สาระดนตรีที่นักเรียนเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ เนื้อหาดนตรี และทักษะดนตรี เนื้อหาดนตรีเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี และวรรณคดีดนตรี องค์ประกอบดนตรีได้แก่ เนื้อหาหลักของดนตรีคือ จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน สีสัน รูปแบบ และสัญลักษณ์ของเสียง วรรณคดีดนตรีได้แก่เรื่องราวเกี่ยวกับบทเพลงและประวัติศาสตร์ดนตรี ส่วนทักษะดนตรีได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการขับร้อง ทักษะการเล่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการอ่าน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537) แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กระบวนการเรียนรู้ดนตรีตามประสบการณ์ดนตรี

ที่มา : ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537, กิจกรรมดนตรีสำหรับครู, อ้างถึงใน ดวงเดือน คุปต์การ, 2541, น.21.

กิจกรรมดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นช่วงของการวางพื้นฐาน ถ้านักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ดนตรีได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามพัฒนาการการเรียนรู้ย่อมช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของสาระดนตรีได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ดนตรีขั้นสูงต่อไป

2.1.5.1 แนวทางการสอนดนตรีนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

นักวิชาการหลากหลายท่านกล่าวถึง พัฒนาการที่มีผลกับการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ดังนี้

พัฒนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545, น. 69 – 82) สรุปได้ว่า

1) ความต้องการเข้าร่วมกลุ่ม นักเรียนในวัยนี้มีความต้องการเข้าร่วมกลุ่ม จึงต้องเลือก คติวิธีปฏิบัติตนที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การรวมกลุ่มทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมพื้นฐาน (Basic Social Needs) เช่น ได้รับการยกย่อง การได้เป็นบุคคลสำคัญ การได้รับฐานะและตำแหน่ง ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความรู้สึกอยากให้มีผู้สนใจร่วมกิจกรรมกับตน ฯลฯ เพราะกลุ่มมีความสำคัญกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนวัยนี้ การสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้ากลุ่มที่เหมาะสมกับสถานะภาพของตน จึงเป็นสิ่งพึงกระทำ และควรแนะนำช่วยเหลือให้โอกาสสร้างกลุ่ม อันเป็นช่องทางเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้โลก สังคม และชีวิต

2) พัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา พัฒนาการทางความคิดทั่วไปมีชื่อเรียกรวมว่า รู้คิดเชิงรูปธรรม (Concrete Operation) นักเรียนในวัยนี้สามารถแยกแยะมองเห็นความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าวัยที่ผ่านมา นอกจากความชำนาญทางลักษณะถ้อยคำ (Verbal Symbols) ยังสามารถใช้ภาษาและคิดด้วยสัญลักษณ์เชิงจำนวน (Number Symbols) อีกด้วย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สามารถรับรู้จังหวะ ทำนอง และรูปแบบเพลงที่ลึกซึ้งขึ้น กล่าวคือ สามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยากและสลับซับซ้อนขึ้นได้ ควรมีโอกาสในการฝึกฝนการขับร้องเพลงเสียงประสานประเภทต่าง ๆ เพราะเป็นนักเรียนในวัยที่พร้อมจะเรียนรู้มากกว่าวัยที่ผ่านมา สามารถรับรู้และจดจำรูปแบบจังหวะได้ดีขึ้น สามารถแสดงออกทางการขับร้องได้มากขึ้นและร้องเพี้ยนน้อยลง ขับร้องได้ช่วงเสียงมากขึ้น ขับร้องได้หลากหลายทั้งเพลงสนุกสนานและเพลงหวาน ๆ ในบางครั้ง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541, น.29 – 31)

นักเรียนที่เรียนดนตรีส่วนใหญ่จะสนใจทุกสิ่งอย่างที่เป็นของใหม่สำหรับเขา ต้องการทำอะไรต่ออะไรด้วยวิธีที่ถูกต้อง มักขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำงานต่าง ๆ นักเรียนจะเรียนรู้จากการสอนด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมสัมผัสได้หรือเรียนรู้ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง (ธวัชชัย นาควงษ์, 2543, น.11)

พัฒนาการทางดนตรีของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จะมีแนวคิดเด่นชัดในเรื่องของจังหวะและทำนอง ครูควรสอนให้นักเรียนฟังและขับร้อง โดยเลือกบทเพลงที่มีความง่ายและมีช่วงเสียงที่เหมาะสมกับวัย และควรสอดแทรกเรื่องราวรูปแบบของบทเพลง ลีลาของดนตรี และลักษณะของเสียงให้กับนักเรียนด้วย นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนดนตรีของนักเรียนโดยการหาบทเพลงง่าย ๆ มาให้ฟัง ทำกิจกรรมการขับร้องร่วมกัน หรือพานักเรียนไปชมการแสดงต่าง ๆ และควรปรึกษาหารือกับครูอยู่เสมอ ๆ เพื่อรับรู้พัฒนาการทางการเรียนดนตรีของนักเรียน เมื่อมีปัญหาจะได้หาแนวทางแก้ไขได้ (สุภัชชา โพธิ์เงิน, 2554, น.9)

ทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพทางดนตรี ประกอบด้วยทฤษฎี 3 ส่วน (สุกรี เจริญสุข, 2539 อ้างถึงใน ดวงเดือน คุปต์การ, 2541 น.19) คือ

ก. ทฤษฎีของความเหมือน

ความเหมือน คือ แม่แบบ หรือ เบบ้า หมายถึงครูเป็นแบบอย่างให้นักเรียนเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) การเลียนแบบ เป็นกระบวนการที่นักเรียนต้องได้ยินเสียงดนตรี ได้เห็น และได้สัมผัส แล้วอาศัยการเรียนรู้แบบเพื่อลอกเรียนให้เหมือนแบบ

2) การทำซ้ำ เป็นการย้ำทักะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ การทำซ้ำทำให้เกิดความชำนาญ สามารถควบคุม กำกับ และจัดการทักะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ทฤษฎีของความแตกต่าง

เป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงจากความจำของบรรยากาศ และสิ่งที่เป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ความต้องการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ และเกิดความแตกต่าง จำแนกเป็น

1) การแหกคอก คือ การปฏิเสศต่อรูปแบบและวิธีดั้งเดิมที่มีอยู่ แต่มีการแสวงหาและสร้างแนวทางขึ้นมาใหม่

2) การสร้างเวทคา เป็นการสร้างผลงานที่มีทักะที่สมบูรณ์ มีความถูกต้องและแม่นยำ เป็นตัวของตัวเอง เป็นการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ของผู้ที่มีความสามารถถึงขั้น “มุดโตแตก” หรือ “ตัน” ได้

มุดโต คือ ปฏิภาณหรือไหวพริบทางดนตรี “มุดโตแตก” หมายถึง มีความแตกฉานและมีความแม่นยำในตัวเอง

การดัน (Improvisation) หรือ คิตปฏิภาณ หรือ ดุริยปฏิภาณ หมายถึงความสามารถในการตอบโต้หรือต่อเพลงได้อย่างฉับพลันทันใด โดยอาศัยความชำนาญ

ค. ทฤษฎีความเป็นฉันทัน เป็นการแสดงออกทางผลงานที่เป็นรากเหง้าของวัฒนธรรม ความสมบูรณ์ของศิลปะและดนตรีต้องตั้งอยู่บนความเป็นฉันทัน อวดความเป็นฉันทัน และในความเป็นฉันทันนั้น คือรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชน

สรุปได้ว่า แนวทางการสอนดนตรีนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ครูควรเป็นแบบอย่างในเรื่องของทักะดนตรีให้นักเรียน ต้องคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนในวัยนี้เพื่อให้ทักะดนตรีหรือการขับร้องที่นักเรียนเรียนรู้ไป พัฒนาขึ้นจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการเรียนรู้ในเรื่องทักะดนตรีหรือการขับร้องควรบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของกลุ่มควบคู่ไปด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมพื้นฐานที่กำลังเกิดการพัฒนาก่อนนักเรียนในวัยนี้

2.1.6 การจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวคิดของนักวิชาการ

วิธีการจัดการเรียนรู้ดนตรีตามแนวของนักวิชาการซึ่งมีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับกันในระดับสากล ทั้ง 4 ท่าน (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555) มีดังนี้

2.1.6.1 โชลตาน โคคาย (Zoltan Kodaly, 1882 – 1967)

โคคาย เป็นนักการศึกษาดนตรีและผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญของฮังการี ซึ่งมีหลักการสอนดนตรีโดยการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมดนตรีให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โดยมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลัก การร้องเพลงเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติซึ่งเด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว ฝึกควบคู่กับการอ่านโน้ต จนสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โคคายมีความคิดว่า ดนตรีสำหรับเด็กมีความสำคัญและต้องพัฒนาเช่นเดียวกับภาษา เด็กควรฟังดนตรีก่อนแสดงออกทางการร้องหรือการเล่น และเมื่อเขามีประสบการณ์เพียงพอก็สามารถฝึกการอ่านและเขียนภาษาดนตรีได้ โคคายมีวิธีการใช้สัญลักษณ์มือในกิจกรรมการสอน และใช้การอ่านโน้ตด้วยระบบโซลเฟจ ซึ่งมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ซึ่งสามารถฝึกสอดประสานทางดนตรีนักเรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ทำนอง และการประสานเสียง โดยการร้องเพลงตามแบบฝึกหัดของโคคายซึ่งมีการแบ่งเป็นระดับขั้นต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียน

2.6.1.2 เอมีล ชาคส์ ดาลโครซ (Emile Jaques Dalcroze, 1865 – 1950)

ดาลโครซ เป็นนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส ดาลโครซมีหลักการสอนดนตรีโดยใช้การเคลื่อนไหวจังหวะเพื่อตอบสนองต่อเสียงดนตรี ใช้ชื่อว่า “ยูริธึมมิก” (Eurhythmics) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งใจฟังเสียงอย่างมีสมาธิและตอบสนองต่อองค์ประกอบของดนตรีง่าย ๆ ในเรื่อง จังหวะ ระดับเสียง ความดังเบา ความยาวสั้น นอกจากนั้นดาลโครซยังใช้หลักการสอนโซลเฟจ ซึ่งเป็นการฝึกการอ่านและการฟังเพื่อจดจำระดับเสียงต่าง ๆ บนบรรทัดห้าเส้น รวมถึงกิจกรรมอิมโพรไวเซชัน ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทางดนตรีในทันทีทันใด โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเอง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามพัฒนาการของเด็ก วิธีสอนตามแนวทางของดาลโครซนี้ได้ชี้เด่นชัดว่ามีการให้ความสำคัญของการฝึกสอดประสานทางด้านต่าง ๆ เช่น จังหวะ ระดับเสียง ความแตกต่างของเสียง ใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิก การสอนโซลเฟจ และการอิมโพรไวเซชันเป็นสื่อ โดยมีลำดับขั้นตอนจากง่ายมาหายากตามพัฒนาการของเด็ก

2.6.1.3 คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, 1895 – 1982)

ออร์ฟ เป็นนักประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวเยอรมัน ผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีผ่านสื่อการสอนที่เป็นเครื่องดนตรีขนาดเล็ก แต่หลักการสำคัญไม่ได้อยู่ที่การที่เด็กเล่นดนตรีขนาดเล็กเป็นอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมและเนื้อหาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ออร์ฟมี

ความเชื่อว่าดนตรีเบื้องต้นสำหรับเด็กนั้นควรเป็นดนตรีที่สามารถแสดงออกได้โดยง่าย การสอนของเขารวมเอาดนตรี การเคลื่อนไหว และการพูดเข้าด้วยกัน ในการปฏิบัติเขาได้เน้นเรื่องจังหวะในการฝึกเบื้องต้น และกิจกรรมสร้างสรรค์อิสระโดยเป็นการร้องเพลง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรีระนาดที่มีระดับเสียงต่าง ๆ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้จังหวะ ระดับเสียง การอ่านโน้ต การประสานเสียง รูปแบบบทเพลง ลีลาเสียง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์ดนตรีไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นการฝึกโสตประสาททางดนตรีด้านต่าง ๆ ด้วยการฟัง การร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยตรง

2.6.1.4 ซินอิชิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898 – 1998)

ซูซูกิ เป็นนักการศึกษาและครูไวโอลินชาวญี่ปุ่น เป็นเวลากว่า 50 ปีมาแล้วที่ซูซูกิพบความจริงเกี่ยวกับการเรียนภาษาแม่ของเด็กทั่วโลก และได้นำมาพัฒนาให้เข้ากับการเรียนดนตรี ซูซูกิได้สังเกตว่าเด็กสามารถพูดภาษาของตนเองได้ก่อนที่จะเรียนการอ่านและการเขียน เป็นเพราะการฟังและการเลียนแบบนั่นเอง ดังนั้นการฟังดนตรีต้นฉบับ การเลียนแบบครูและการทำซ้ำบ่อย ๆ เด็กย่อมสามารถให้บรรเลงเครื่องดนตรีได้อย่างดี ซูซูกิได้คัดเลือกบทเพลงในระดับต่าง ๆ ตามความยากง่าย ในวิธีการเรียนของซูซูกิ เด็กจะเรียนรู้สำรับดนตรีต่าง ๆ และการปฏิบัติดนตรีมากกว่าเทคนิคต่าง ๆ การคัดเลือกบทเพลงในแบบฝึกหัดของซูซูกิได้นำเสนออย่างเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการพัฒนา ต้องปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ มาตรฐานของบทเพลงฝึก มีการเตรียมความพร้อมในการเรียนดนตรีขั้นสูงขึ้นไป แม้ซูซูกิจะไม่ได้เน้นการฝึกโสตประสาทในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับวิธีของโคคาย ออร์ฟ และคาลโครซ แต่เมื่อพิจารณาถึงวิธีการของเขาแล้วจะพบว่าการเน้นขั้นตอนของการฟังเป็นพื้นฐานแรก จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนของทักษะปฏิบัติดนตรี ซึ่งนับว่าเป็นการฝึกโสตประสาทและนำมาฝึกฝนทักษะปฏิบัติดนตรีได้โดยตรง อีกทั้งยังสามารถประเมินผลได้จากการปฏิบัติทักษะดนตรีได้อีกด้วย

จากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการแต่ละท่าน ผู้วิจัยมีความสนใจในวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของซูซูกิเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ซูซูกิ ท่านเป็นนักวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในระดับสากลและยังอยู่ในยุคใกล้เคียงกับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งวิธีการจัดการเรียนรู้ของท่าน ยังให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรีที่สูงกว่าการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น โดยจากงานวิจัยของ วิภารัตน์ ภูคิต (2555) พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของซูซูกิ มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรีสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโคคาย

2.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของซูซูกิ

2.2.1 เกียรติประวัติของชินอิจิ ซูซูกิ

ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898 – 1998) เป็นชาวเมืองนาโกย่า เกิดเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2441 นักการศึกษาชาวญี่ปุ่นและครูสอนไวโอลิน ผู้สร้างระบบการเรียนแบบซูซูกิ (Suzuki Method) พ่อของเขาเป็นผู้สร้างเครื่องดนตรีญี่ปุ่นที่เรียกว่า ซามิเซ็น (Shamisen) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายของญี่ปุ่น และในภายหลังก็เป็นผู้ก่อตั้งโรงงานผลิตไวโอลินที่ประสบความสำเร็จด้วย ซูซูกิสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนบริหารธุรกิจแห่งเมืองนาโกย่าในปีค.ศ. 1915 และได้เรียนไวโอลินควบคู่ไปด้วยกับครูโค เอ็นโด (Ko Ando, 1878–1963) ต่อมาได้เรียนกับครูเยอรมัน คาร์ล คลิงเกอร์ (Carl Klinger) ที่กรุงเบอร์ลินระหว่างปี ค.ศ. 1920-1928 ซูซูกิแต่งงานกับสาวชาวเยอรมันชื่อ Waltraud Prange เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1928 ที่กรุงเบอร์ลิน จากนั้นเขาได้เดินทางกลับมาญี่ปุ่นและก่อตั้งวงเครื่องสายซูซูกิ (The Suzuki Quartet) ร่วมกับพี่น้องของเขา ในปี ค.ศ. 1930 เขาได้เป็นผู้อำนวยการของโรงเรียนดนตรีไทโกกุ (Teikoku Music School) หลังจากนั้นไม่นานเขาก็ได้ก่อตั้งวงออร์เคสตราแห่งโตเกียว (The Tokyo String Orchestra) ซึ่งได้สร้างปรากฏทางดนตรีตะวันตกสู่ชาวญี่ปุ่น โดยผลงานการบรรเลงชิ้นแรก ๆ มักเป็นเพลงในยุคมหาสงคราม

วิธีการสอนดนตรีของซูซูกิไม่ได้เป็นเพียงการสอนดนตรีเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เขายังได้ประยุกต์ใช้จิตวิทยาในการสอนอย่างดียิ่งเข้าไปด้วย โดยในปี ค.ศ. 1933 เขาได้เสนอแนวการสอนไว้ว่า เด็กไม่ว่าชาติใดภาษาใดก็สามารถพูดภาษาประจำชาติของตนเองได้อย่างเป็นธรรมชาติ สามารถจดจำคำต่าง ๆ ได้มากกว่า 4,000 คำภายในอายุเพียงห้าขวบ โดยไม่ต้องใช้ความพยายามอะไรมาก และไม่ต้องสอนสั่งอย่างเป็นระบบเช่นในโรงเรียน นั่นแสดงถึงความสามารถ ความอัจฉริยะของเด็กทุกคนที่สามารถเรียนรู้ภาษาประจำชาติตนหรือภาษาแม่ (Mother Tongue) ซูซูกิเชื่อว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้เด็กเป็นวิธีพัฒนาความสามารถต่าง ๆ ของเด็กเช่นเดียวกับการเรียน ซูซูกิได้ตัดสินใจนำมาประยุกต์กับการเรียนดนตรีในเครื่องไวโอลิน โดยไม่ต้องไปตามกฎเกณฑ์การเรียนการสอนแบบเดิม เขาเชื่อว่าเด็กที่เรียนไวโอลินด้วยวิธีการนี้ สามารถพัฒนาไปสู่ความสามารถระดับมาตรฐานขั้นสูง เวลาที่เรียนและความถี่ในการฝึกฝนเป็นจุดประสงค์สำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีให้เด็กเป็นหัวใจสำคัญมากสำหรับซูซูกิ ลูกศิษย์คนแรกที่เรียนด้วยวิธีของซูซูกิและประสบความสำเร็จ คือ โฟชิยา ไอโต (Foshiya Eto) ซึ่งได้ผลดีตั้งแต่เขายังเป็นเด็กเล็ก

ในระหว่างช่วงสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 ซูซูกิได้ย้ายมายังเมืองมัตสึโมโตะซึ่งเขาได้จัดระบบการศึกษาให้ที่โรงเรียน Yoji Kyoiku Doshikai ในปี ค.ศ. 1948 เขาได้ร่วมมือกับโรงเรียนประถมฮันโก (Hango Primary School) และได้ทำการสอนนักเรียนในชั้นจำนวน 40 คน ด้วยวิธีการสอนของเขาจนประสบผลสำเร็จ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษานิวตันเห็นถึงผลดีของการศึกษา

ตามแนวชูซูกิ ดังเช่นที่โรงเรียน Saino Kyoiku Yoji นักเรียนที่อายุระหว่าง 3 – 5 ปี ได้รับการเรียน ภาษาญี่ปุ่น การเขียนภาษาจีน การคัดลายมือ วาดรูป การสนทนาภาษาอังกฤษ และยิมนาสติก ด้วยแนวทางการสอนของชูซูกิ

ชูซูกิได้สอนดนตรีและพัฒนากการสอนของเขาให้ประสบความสำเร็จเรื่อยมา ในปี ค.ศ. 1950 เขาได้ก่อตั้งสถาบัน Saino Kyoiku Kenkyu – kai โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำว่า ดนตรี หรือ ไวโอลิน ในชื่อของสถาบันเขา โดยในปี 1952 มีนักเรียนสำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 196 คน และในปี ค.ศ. 1972 สถาบันแห่งนี้ได้สร้างนักไวโอลินได้ถึง 2,321 คน และในการประชุมประจำปี ของสถาบันการศึกษาที่บูโดกัน เมืองโตเกียว ชูซูกิได้นำนักเรียนของเขาแสดงผลงานเพลงของคีตกวีเด่น ๆ เช่น Gavotte ของ J.S. Bach , Minuet ของ Boccherini โดยเด็ก ๆ จำนวนถึง 3,000 คน และยังได้แสดงเพลง Mozart Violin Concerto โดยนักเรียนรุ่นแรกของเขา สถาบันของเขาได้แพร่ขยายไปทั่วประเทศญี่ปุ่นถึง 83 สาขา มีครูประมาณ 160 คน และนักเรียนประมาณ 6,000 คน การสอนแบบชูซูกิยังได้ใช้กับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ด้วย เช่น เซลโล่ ฟลูต เปียโน จากปี ค.ศ. 1964 ชูซูกิได้นำนักเรียนไปเปิดการแสดงดนตรีหลายครั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและเผยแพร่วิธีการสอนของเขาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยดนตรีต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1973 เขาได้เดินทางไปประเทศอังกฤษ ประเทศสวีเดนแลนด์กับนักเรียนของเขา และได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่าวิธีการสอนดนตรีของเขาเป็นหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดวิธีการหนึ่งของโลก (สุกรี เจริญสุข อ้างถึงใน ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2555)

2.2.2 ปรัชญาการสอนดนตรีของชูซูกิ

ปรัชญาการสอนดนตรีของชูซูกิ คือ “Beautiful Tone, Beautiful Heart” หมายความว่า “เสียงใสใจสะอาด” เพราะ การเล่นดนตรีให้เสียงใสได้นั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างดี เหมือนกับการพูดภาษาให้ชัดถ้อยชัดคำ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้ฟังต้นแบบภาษาที่ชัด เมื่อฟังจากแบบที่ชัดแล้ว หูที่ได้ยินก็จะชัด เด็กที่ฝึกพูดก็สามารถพูดได้ชัดเจน ดนตรีก็เช่นเดียวกัน เด็กควรได้เรียนจากครูที่ดีมีความรู้ ความสามารถ ที่จะแสดงให้เห็นให้เด็กดูได้อย่างชัดเจนได้ เสียงใสใจสะอาดเป็นการฟังฟังซึ่งกันและกัน เมื่อจิตใจสะอาดก็จะเล่นดนตรีออกมาได้ดี ขณะเดียวกันเมื่อเล่นดนตรีออกมาเสียงดีก็จะทำให้จิตใจสะอาดไปด้วย ชูซูกิเชื่อว่าเรื่องนี้เป็นหัวใจของการเรียนดนตรีเลยทีเดียว เพราะเสียงดนตรีที่ดีจิตใจที่ดีเป็นรากฐานของเด็กที่จะเติบโตและมีชีวิตที่ดีในอนาคต เป็นคนดีที่มีความสามารถของสังคมเล่นดนตรีมีเสียงดีเล่นอะไรก็ไพเราะ เมื่อเป็นคนดีของสังคมทำอะไรก็ดูดี เพราะฉะนั้นการเรียนดนตรีตามปรัชญาของชูซูกิ เป็นการเรียนดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพคน และออกไปพัฒนาคุณภาพชาติ “เสียงใส ใจสะอาด” เป็นหัวใจของการเรียนดนตรีของชูซูกิ เพราะรายละเอียดอื่น ๆ ที่จะเติบโตมาในภายหลังสามารถที่จะสร้างได้ทั้งหมด เมื่อเสียงดีอะไรก็ดีหมด

เมื่อเป็นคนดีอะไรก็ง่ายที่จะทำ ดังนั้นคนดีจึงไม่ได้เป็นเพียงความบันเทิงเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของคุณภาพชีวิต การสอนดนตรีระบบชูชุกิเป็นระบบการสอนแบบแม่สอนลูก หรือคำโบราณที่ว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” คือการสอนดนตรีโดยการเลียนแบบ ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในประเทศญี่ปุ่น

ชูชุกิ เชื่อว่าความสามารถที่เรียกว่า “เก่งหรือ อัจฉริยะ” ไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด ทุกคนเกิดมามีทุกสิ่งทุกอย่างเท่ากันหมด คือ “ไม่มีอะไร” ต้องอาศัยการเรียนรู้ การเลี้ยงดูอบรมบ่มสอนและการพัฒนา เพื่อให้เด็กเป็นอย่างที่พ่อแม่ต้องการ การเรียนรู้ของเด็กเหมือนกับการเรียนรู้ภาษาจากแม่ กระบวนการสอนของชูชุกิ ตั้งชื่อว่า “การศึกษาของคนเก่ง” (Talent Education) ชูชุกิ เชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และเป็นคนเก่งได้ แต่อย่าทอดทิ้งให้เด็กเติบโตอย่างยถากรรมโดยที่ไม่ได้อบรมเลี้ยงดูและต่อเนื่อง ครูดีเด็กก็จะพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ครูไม่ดีเด็กก็จะพัฒนาได้ช้าหรือพัฒนาแบบผิด ๆ ตามครู ครูเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดทิศทางการเรียนของเด็ก “ครูเก่งเด็กเก่ง ครูไม่เก่งเด็กก็ไม่เก่ง”

2.2.3 หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิ

ดนตรีเป็นเรื่องของการ ได้ยิน การฟังเสียงเพี้ยน การตอบสนองการฟังย่อมเพี้ยนไปด้วยการได้ยินเสียงที่ถูกต้อง การตอบสนองการได้ยินย่อมถูกต้องด้วย ดังนั้น การศึกษาของคนเก่งมีหัวใจอยู่ดังนี้เราต้องศึกษาเพื่อที่จะพัฒนาความเก่งของเด็กผ่านการศึกษาอบรมสั่งสอนความสามารถทางดนตรีก็เหมือนกับความสามารถทางด้านอื่น ๆ ที่ทุกคนสามารถเรียนได้เหมือนกัน

มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้น การพัฒนาความสามารถที่สูงขึ้นทำได้ด้วยการฝึกที่ถูกต้อง ความสามารถไม่ได้มาจากความคิดหรือทฤษฎี แต่มาจากการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ในการฝึกซ้อมนั้น ต้องได้รับการฝึกที่ดีและถูกต้อง ไม่ต้องรีบร้อนแต่ไม่หยุดการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ การฝึกซ้อมที่ผิด ๆ จะพัฒนาความสามารถที่ผิด ๆ ด้วย ความลับของการฝึกซ้อมก็คือการทำซ้ำ ฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก จนดูเป็นเรื่องที่ง่ายและเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติคือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ฝึกซ้อมจนเป็นธรรมชาติและธรรมชาติคือชีวิต

ความตั้งใจของชูชุกิในการสร้างสถาบันการศึกษาของคนเก่ง (Talent Education) เพื่อที่จะสร้างเด็กญี่ปุ่นให้มีความสามารถทางดนตรี ไม่ได้มุ่งหวังให้เด็กเป็นนักดนตรีเอกของโลก แต่ต้องการให้เด็กแสดงความสามารถทางดนตรีเต็มศักยภาพ การสอนระบบชูชุกิ เชื่อว่าพ่อแม่มีบทบาทสำคัญ ที่จะสนับสนุนให้ลูกเรียนและพัฒนาดนตรี พ่อแม่ที่เรียนแล้ว เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกเลียนแบบและอยากเรียน เมื่อเด็กได้เรียนต่อเพลงจากครูแบบตัวต่อตัวแล้ว เด็กควรมีโอกาสได้

เรียนรวมวงกันเป็นกลุ่ม เพราะการเรียนเป็นวงเป็นวิธีที่ก้าวหน้าที่ยิ่งใหญ่และอัจฉริยะสำหรับเด็ก และนี่คือความเป็นอัจฉริยะของการเรียนดนตรีของเด็ก

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิจจึงมีหลักการสำคัญดังนี้

1) จัดการเรียนการสอนต้องคำนึงว่าเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาของตนเองได้ดีโดยไม่ต้องตั้งสอนอย่างเป็นระบบ

2) สภาพแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น

3) เวลาที่เรียน ความถี่ในการฝึกฝน การจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีให้เด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก

4) ความสามารถที่เรียกว่า “เก่งหรือ อัจฉริยะ” ไม่ได้มีติดตัวมาแต่กำเนิด ต้องอาศัยการเรียนรู้ การเลี้ยงดู อบรม บ่มสอน และการพัฒนา เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และเป็นคนเก่งได้ แต่อย่าทอดทิ้งให้เด็กเติบโตตามยถากรรม

5) การเรียนรู้โดยการฟังเป็นสิ่งจำเป็น การฟังเสียงดนตรีเพี้ยน ๆ จะทำให้การตอบสนองเพี้ยนไปด้วย

6) การพัฒนาความสามารถของมนุษย์ให้ดีขึ้นสามารถทำได้โดยการฝึกฝน

7) เด็กเรียนรู้จากต้นแบบโดยสังเกตและการเลียนแบบ

2.2.4 รูปแบบการสอนดนตรีของชูชุกิจ

รูปแบบการสอนดนตรีของชูชุกิจ มีรายละเอียดของการฝึกฝนซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (สุกรี เจริญสุข, 2542, น.13 – 17) คือ

ขั้นที่หนึ่ง การฟัง (Listening) คือ การจัดเทปเพลงคลาสสิกประมาณ 20 เพลง มอบให้พ่อแม่รับหน้าที่เปิดให้ลูกซึ่งอยู่ในวัยทารก ฟังเป็นประจำ จนกระทั่งเด็กมีอายุได้ประมาณ 2 ปี

ขั้นที่สอง การเลียนแบบ (Imitation) หลังจากผ่านขั้นที่ 1 มาแล้ว เด็กจะต้องมาเข้ากลุ่มคละกับเด็กอื่นที่เรียนกับชูชุกิจอยู่ก่อน ซึ่งมีวัยต่างกัน ประมาณ 2-3 ปี เพื่อร่วมทำกิจกรรมเข้าจังหวะและกายบริหาร โดยมีแม่และครูร่วมด้วย กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ในบางกิจกรรมมีความน่าสนใจมาก เช่น เด็กที่เรียนอยู่ก่อนจะแสดง Recital ให้เด็กที่เข้าใหม่ได้ชมเพื่อเป็นแบบอย่างว่าอีกไม่นานข้างหน้าเด็กที่เข้ามาใหม่ก็จะแสดงกิจกรรมเช่นนี้เหมือนกัน สำหรับเด็กที่เรียนอยู่ก่อนก็ถือว่าเป็นโอกาสได้แสดงพัฒนาการทางดนตรี ซึ่งยังจะต้องแข่งกับตัวเองเพื่อพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

ขั้นที่สาม ทำซ้ำ (Reiteration) คือ การที่ชูชุกิจจะรับเด็กเข้าสู่ชั้นเรียน จะมีครูสอนเดี่ยวและมีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง โดยเด็กจะเรียนไปพร้อม ๆ กับแม่ ซึ่งอีกประมาณ 1 เดือนให้หลังแม่จะค่อย ๆ ปล่อยออกไป โดยครูจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแลฝึกฝน

ขั้นที่สี่ จดจำฝังใจ (Memorize) คือเมื่อเด็กเรียนดนตรีตามขั้นตอนของหลักสูตร เด็กเรียนด้วยใจรักมีวินัยในตนเองที่จะฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับความคุ้นเคยกับเสียงดนตรีที่ได้ฟังเป็นประจำ ตั้งแต่อยู่ในวัยทารก ช่วยให้เด็กผลิตเสียงที่ถูกต้องเหมาะสมออกมาได้ เพียงระยะเวลา 2-3 ปี เด็กก็จะสามารถเล่นเพลงยาก ๆ ได้ แล้วจึงมาเรียนรู้การอ่านโน้ตในภายหลัง

จากการศึกษารูปแบบการสอนของชูชูกิ ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในวิชาดนตรีของผู้วิจัย โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

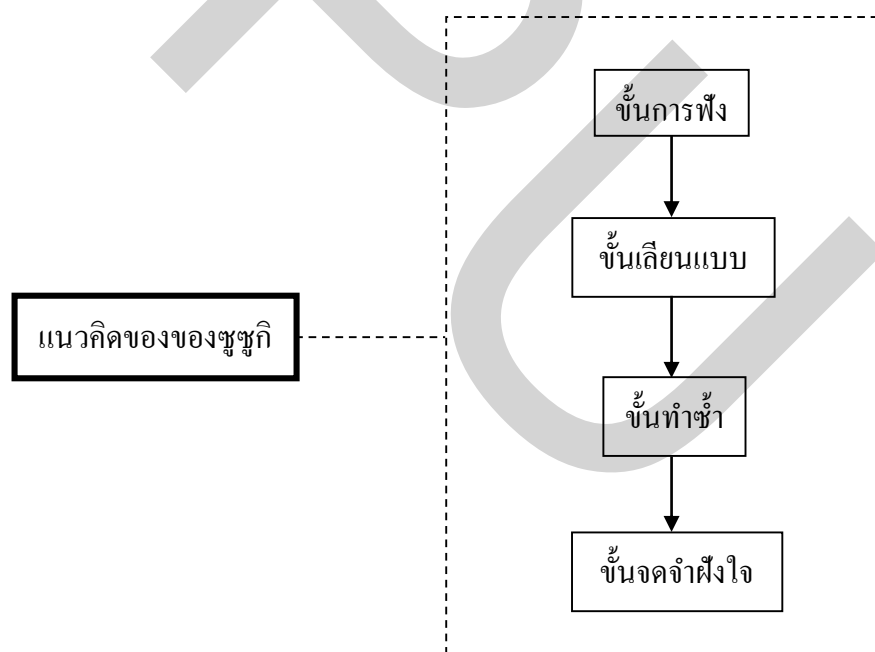
ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการสาธิตของครู หรือฟังจากสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ เป็นการเลียนแบบทักษะ จากครูหรือสื่อการเรียนรู้ที่ครูจัด

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เป็นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ หลังจากผ่านขั้นที่สาม (ขั้นทำซ้ำ) จนนักเรียนเกิดความชำนาญ นักเรียนจะจดจำทักษะเหล่านั้นและแสดงออกได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ

สามารถสรุปได้เป็นแผนผัง ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกิ

2.3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนปฏิบัติการทดลองแล้ว ครูทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ครูจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้นักเรียนเรียนรู้ได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักการสำคัญ (พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์, 2544, น.15)

2.3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้มีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายไว้ ดังนี้ สลาวิน (Slavin, 1987, p.7 – 13) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 – 6 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2541, น.135) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันและทำให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

ไสว พักขาว (2544, น.193) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัว และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

วัฒนพร ระจับทุกซ์ (2545, น.174) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการให้กำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มอีกด้วย

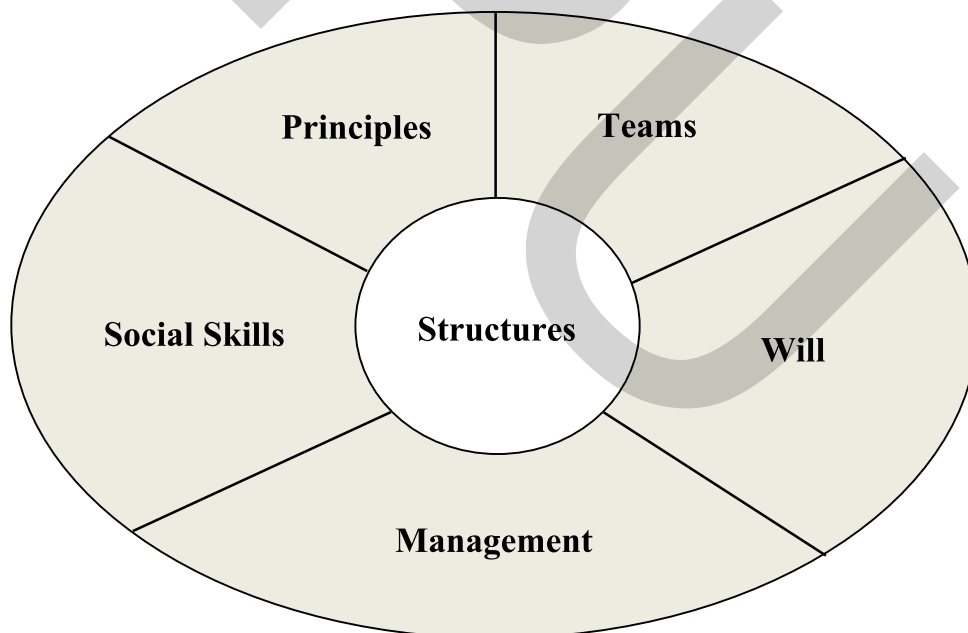
อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.121) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือหรือการเรียนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถต่างกัน

ได้ร่วมมือกันทำงานกลุ่มด้วยความตั้งใจและเต็มใจรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ในกลุ่มของตน ทำให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายของงานได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ครูจัดให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันรับผิดชอบงานในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มทุกคน

2.3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สเปนเซอร์ เคแกน (Spenser Kagan, 1994) นักการศึกษาชาวสหรัฐ ได้ทำการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 และได้เผยแพร่ผลงานอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา รวมถึงหลายประเทศในทวีปเอเชีย มีแนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 ประการ (Kagan : Cooperative Learning, 1994 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำ การจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์, 2543) แสดงดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 “Teams Will Manage Social Skills and PIES through Structure”

ที่มา : Kagan : Cooperative Learning, 1994 จากเว็บไซต์ <http://isdc.rsu.ac.th/weblog/21>.

จากภาพประกอบแสดงแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Kagan: Cooperative Learning, 1994 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์, 2543) ได้ดังนี้

2.3.2.1 การจัดกลุ่ม (Teams) หมายถึง การจัดกลุ่มของนักเรียนที่จะทำงานร่วมกัน กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นดังนี้

1) กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ และหญิงชายเท่า ๆ กัน ในบางกรณีการจัดกลุ่มโดยวิธีอื่น เช่น ในการศึกษาเรื่องลึกเฉพาะ เช่น ทำโครงการวิทยาศาสตร์ ควรจัดกลุ่มเด็กที่มีความสนใจเหมือนกัน หรือจัดกลุ่มโดยวิธีสุ่ม เมื่อต้องการทบทวนความรู้

2) จัดให้เด็กอยู่ในกลุ่มเดียวกันประมาณ 6 สัปดาห์แล้วเปลี่ยนจัดกลุ่มใหม่

2.3.2.2 ความมุ่งมั่น (Will) หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของเด็กที่จะร่วมงานกัน เด็กจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลาย โดยวิธีการต่อไปนี้

1) การสร้างความมุ่งมั่นของทีมที่จะทำงานร่วมกัน

2) การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่จะช่วยกัน

2.3.2.3 การจัดการ (Management) หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของครูและการจัดการของนักเรียนภายในกลุ่ม ครูจะต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดคดียุติธรรมให้นักเรียนหยุดกิจกรรม ฯลฯ

2.3.2.4 ทักษะสังคม (Social Skills) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

2.3.2.5 หลักพื้นฐานสี่ประการ (Four Basic Principles PIES) เป็นหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

P = มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) นักเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์จากเรา ความสำเร็จของกลุ่มคือความสำเร็จของแต่ละคน

I = การรับผิดชอบรายบุคคล (Individual Accountability) ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่างมีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนให้การทำงานในกลุ่มสำเร็จ

E = การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Equal Participation) ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

S = มีปฏิสัมพันธ์กัน (Simultaneous Interaction) ทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาที่ทำงานในกลุ่ม

2.3.2.6 รูปแบบกิจกรรมกลุ่ม (Structures) หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีหลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา เคเกณฑ์ได้วิจัยและเสนอไว้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น

- กิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด เช่น คนละ 1 นาที เมื่อคนหนึ่งพูด อีกคนหนึ่งฟัง แล้วสลับกัน
- นักเรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ผลัดกันพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนครบทุกคน
- นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกระดาษแผ่นเดียวกันแล้ววนไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนทุกคนเขียนทั้งหมด แล้วนำมาสรุป
- ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มคิดแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งก่อน จากนั้นเปลี่ยนเป็นรวมกันคิดเป็นคู่ ซึ่งจะทำให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา ในที่สุดแต่ละคนสามารถแก้ปัญหาทำนองเดียวกันได้

2.3.3 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้ กิจกรรมกลุ่มจะทำให้เด็กได้แสวงหาโอกาสที่จะได้เล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน (บวร สุวรรณบุพผา, 2548, น.95 – 96)

จอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987, p.13 – 14) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้ว สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนนเป็นรางวัล เป็นต้น

2) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promotive Interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนั้น

จึงควรมีการแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4) การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผล และปรับปรุงงาน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดี และบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่มซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น.122) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1) มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to Face Promotive Interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กัน ถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3) มีการตรวจสอบความรับผิดชอบสมาชิกในแต่ละคน (Individual Accountability) เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น

4) มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Groups Skills) นักเรียนควรได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

5) มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group Process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด ต้องแก้ไขปัญหาที่ใด และอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม เป็น การฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

ไสว พิกขาว (2544, น.195) ได้กล่าวว่า จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งได้แก่ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก การปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันและกัน ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล การใช้ทักษะระหว่างบุคคล การทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้การเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning) กล่าวคือ การเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิมนั้น เป็นเพียงการแบ่งกลุ่มการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน แบ่งงานกันทำ สมาชิกในกลุ่มต่างทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ เน้นที่ผลงานมากกว่ากระบวนการในการทำงาน ดังนั้น สมาชิกบางคนอาจมีความรับผิดชอบในตนเองสูง แต่สมาชิกบางคนอาจไม่มีความรับผิดชอบ ขอเพียงมีชื่อในกลุ่ม มีผลงานออกมาเพื่อส่งครูเท่านั้น ซึ่งต่างจากการเรียนเป็นกลุ่มแบบร่วมมือที่ สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย

สรุปความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิม แสดงดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างของการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	การเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning)
1. มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างสมาชิก	1. ขาดการพึ่งพากันระหว่างสมาชิก
2. สมาชิกเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตนเอง	2. สมาชิกขาดความรับผิดชอบในตนเอง
3. สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน	3. สมาชิกมีความสามารถเท่าเทียมกัน
4. สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ	4. มีผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งเพียงคนเดียว
5. รับผิดชอบร่วมกับสมาชิกด้วยกัน	5. รับผิดชอบเฉพาะตนเอง
6. เน้นผลงานและการคงอยู่ซึ่งความเป็นกลุ่ม	6. เน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียว
7. สอนทักษะทางสังคมโดยตรง	7. ทักษะทางสังคมถูกละเลย
8. ครูคอยสังเกตและหาโอกาสแนะนำ	8. ครูขาดความสนใจในหน้าที่ของกลุ่ม
9. สมาชิกกลุ่มมีกระบวนการทำงานเพื่อ ประสิทธิผลกลุ่ม	9. ขาดกระบวนการในการทำงานกลุ่ม

ที่มา : คลีย์ (Kley), 1991, อ้างถึงใน วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540, การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการ, น.101.

จากองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ
นั้นมีองค์ประกอบ 5 ประการด้วยกัน คือ

1) มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกแต่ละคนมีเป้าหมายในการทำงานกลุ่ม
ร่วมกัน ซึ่งจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม

2) มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ เป็นการให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงาน
กลุ่มกันอย่างใกล้ชิด โดยการเสนอและแสดงความคิดเห็นกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยความรู้สึก
ที่ดีต่อกัน

3) มีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน หมายความว่า สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละคน
จะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับ
การทดสอบเป็นรายบุคคล

4) มีการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มย่อย ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ นักเรียนจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) มีการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือ วิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

2.3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่าน ออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้ อารอนสันและคณะ (Aronson and Ohters, 1978, p.22 - 25) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 : ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มขนาด 3 คน ให้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ขั้นที่ 2 : จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถต่างกัน เป็นกลุ่มพื้นฐาน (Home Groups) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจเป็น 3 หรือ 4 คนก็ได้ จากนั้นแจกเอกสารหรืออุปกรณ์การสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้คนละชุดก็ได้กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบอ่านเอกสารเพียง 1 ส่วนที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่ละกลุ่มได้รับเอกสารเพียงชุดเดียว ให้นักเรียนแยกเอกสารออกเป็นส่วน ๆ ตามหัวข้อย่อยดังนี้

ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนคนที่ 1 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1

นักเรียนคนที่ 2 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2

นักเรียนคนที่ 3 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

ขั้นที่ 3 : เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) นักเรียนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนดในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกจะอ่านเอกสาร สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อนั้น ที่กลุ่มเดิมของตนเอง

ขั้นที่ 4 : นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลัดเปลี่ยนเวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 5 : นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6 : กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัล

สลาบิน และคณะ (Slavin, 1987) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 : ขั้นสอน ครูดำเนินการสอนเนื้อหา ทักษะหรือวิธีการเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ครูบรรยาย สาธิต ใช้สื่อประกอบการสอน หรือให้นักเรียนทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 : ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 – 5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจกัน สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการศึกษาเอกสารและทบทวนความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการสอบย่อย

ขั้นที่ 3 : ขั้นทดสอบย่อย ครูจัดให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย หลังจากนักเรียน เรียนและทบทวนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียว

ขั้นที่ 4 : ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ คะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนที่ได้จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบครั้งก่อน ๆ กับคะแนนการทดสอบครั้งปัจจุบัน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนกำหนดไว้

ขั้นที่ 5 : ขั้นให้รางวัลกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนพัฒนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับคำชมเชยหรือติดประกาศที่บอร์ดในห้องเรียน

เดวิด จอห์นสัน และรอเจอร์ จอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 : ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อหาเดิม หรือความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 : ครูแจกแบบฝึกหัดหรืองานให้ทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 ชุดเหมือนเดิม นักเรียนช่วยทำงาน โดยแบ่งหน้าที่แต่ละคน เช่น

นักเรียนคนที่ 1 อ่านคำแนะนำ คำสั่งหรือโจทย์ในการดำเนินงาน

นักเรียนคนที่ 2 ฟังขั้นตอนและรวบรวมข้อมูล

นักเรียนคนที่ 3 อ่านสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบแล้วหาคำตอบ

นักเรียนคนที่ 4 ตรวจคำตอบ

เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อหรือแต่ละส่วนเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันในการทำโจทย์ข้อถัดไปทุกครั้งจนเสร็จแบบฝึกทั้งหมด

ขั้นที่ 3 : แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่าเป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับ และเข้าใจแบบฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว

ขั้นที่ 4 : ตรวจสอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รางวัลหรือตีประกาศไว้ในบอร์ด

เปรมจิตร ขจรภัย ลาร์เซ็น (2536, น.8 – 9) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 : ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียนและบอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 2 : ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแล้วให้งาน

ขั้นที่ 3 : ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้กันเป็นกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน ช่วยกันแก้ปัญหา อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าคำตอบหรือรอคำตอบจากครู

ขั้นที่ 4 : ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ครูตรวจสอบผลงานของนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล และทดสอบความรู้ความสามารถ

ขั้นที่ 5 : ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2546, น.158 – 160) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 : ขั้นเตรียม ครูเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ จัดขนาดของกลุ่ม และจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ขั้นที่ 2 : ขั้นเริ่มบทเรียน จัดกิจกรรมภายในเนื้อหา และอธิบายงานให้นักเรียนทุกกลุ่มฟัง

ขั้นที่ 3 : ขั้นดูแลกำกับการเรียนรู้ ดูแลให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานภายในกลุ่ม เพื่อร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 : ขั้นการประเมินกระบวนการทำงานและผลงาน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินการทำงานและผลงานทั้ง 2 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ และ 2) ด้านสังคม

สรุปว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษาแต่ละท่าน ล้วนมีแนวปฏิบัติในเรื่องของกระบวนการกลุ่ม เน้นการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม โดยครูมีหน้าที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงสรุปแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษาไว้แสดงดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ทางแนวคิดของนักการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	แนวคิดของนักการศึกษา					สรุปแนวคิดของนักการศึกษา
	อารอนสัน และคณะ (Aronson and Ohters, 1978)	โรเบิร์ต สลาบิน และคณะ (Slavin and other, 1987)	เดวิด จอห์นสัน และรอเจอร์ จอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994)	เปรมจิตร์ ขจรภย ลาร์เซ็น (2536)	สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546)	
ขั้นที่ 1	ขั้นแบ่งงาน	ขั้นสอน	ขั้นทบทวน	ขั้นเตรียม	ขั้นเตรียม	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
ขั้นที่ 2	ขั้นจัดกลุ่มบ้าน (Home Groups)	ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม	ขั้นแบ่งภาระงาน	ขั้นสอน	ขั้นเริ่มบทเรียน	ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด
ขั้นที่ 3	ขั้นการศึกษาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups)	ขั้นทดสอบย่อย	ขั้นส่งผลงาน	ขั้นทำงานกลุ่ม	ขั้นดูแลกำกับการเรียนรู้	ขั้นนำเสนอ
ขั้นที่ 4	ขั้นอธิบายภายในกลุ่มบ้าน	ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ	ขั้นตรวจสอบผลงาน	ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ	ขั้นการประเมินการทำงานและผลงาน	ขั้นสรุปและประเมิน
ขั้นที่ 5	ขั้นทดสอบ	ขั้นให้รางวัลกลุ่ม		ขั้นสรุปและประเมินผล		
ขั้นที่ 6	ขั้นให้รางวัลกลุ่ม					

จาดารงที่ 2.2 ผู้วิจัยสรุปแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักการศึกษาได้เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

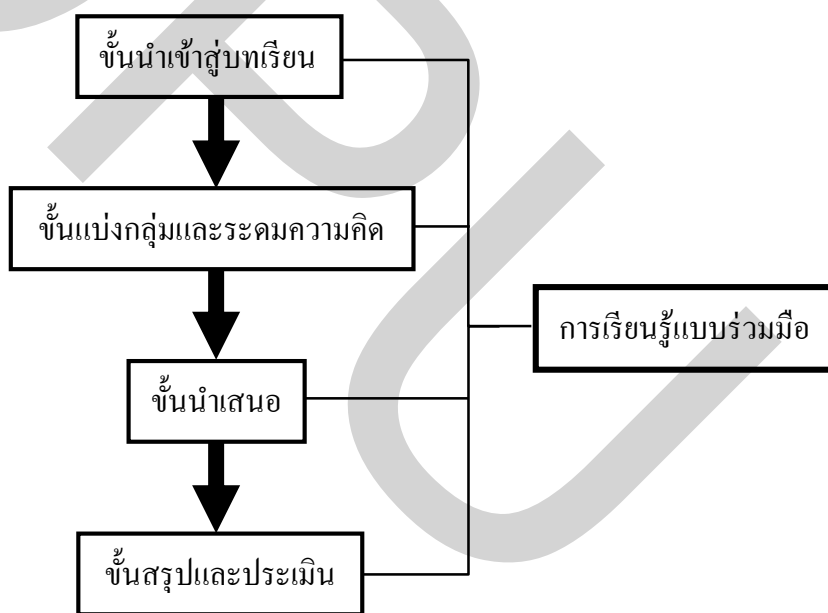
ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบคละความสามารถ เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสรุปเป็นผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำผลงานของกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมินผลงานนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

สามารถสรุปได้เป็นแผนผัง ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.4 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร์รวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสอนตามแนวคิดของชูชุกีร์ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ได้ 4 ขั้นตอน (สุกรี เจริญสุข, 2542, น.13 – 17) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการสาธิตของครู หรือฟังจากสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ เป็นการเลียนแบบทักษะ จากครูหรือสื่อการเรียนรู้ที่ครูจัด

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เป็นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำใส่ใจ หลังจากผ่านขั้นที่สาม (ขั้นทำซ้ำ) จนนักเรียนเกิดความชำนาญ นักเรียนจะจดจำทักษะเหล่านั้นและแสดงออกได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ

และจากการที่ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจากนักการศึกษาทั้ง 5 ท่าน คือ 1. อารอนสัน และคณะ (Aronson and Ohters, 1978) 2. โรเบิร์ต สลาบิน และคณะ (Slavin and other, 1987) 3. เดวิด จอห์นสัน และรอเจอร์ จอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994) 4. เปรมจิตร ขจรภักย์ ลาร์เซ็น (2536) และ 5. สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546) สามารถสังเคราะห์และสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบละความสามารภ เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสรุปเป็นผลงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำผลงานของกลุ่ม นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมินผลงานของนักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

ผู้วิจัยได้นำวิธีการสอนตามแนวคิดของชูชุกีร์และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมาผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่ผู้วิจัยรับผิดชอบอยู่ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่เนื้อหาและกิจกรรมของบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด เป็นการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มแบบละความสามารภ เพื่อให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสรุปเป็นผลงาน เมื่อแบ่งกลุ่มได้ตามที่ต้องการแล้ว ครูจะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนตามแนวของชูชุกีร์ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง เป็นขั้นตอนการฟังเพลงหรือแบบฝึกทักษะจากการ
 สาทิตของครู หรือฟังจากสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ เป็นการเลียนแบบทักษะ จากครูหรือสื่อการเรียนรู้ที่
 ครูจัด

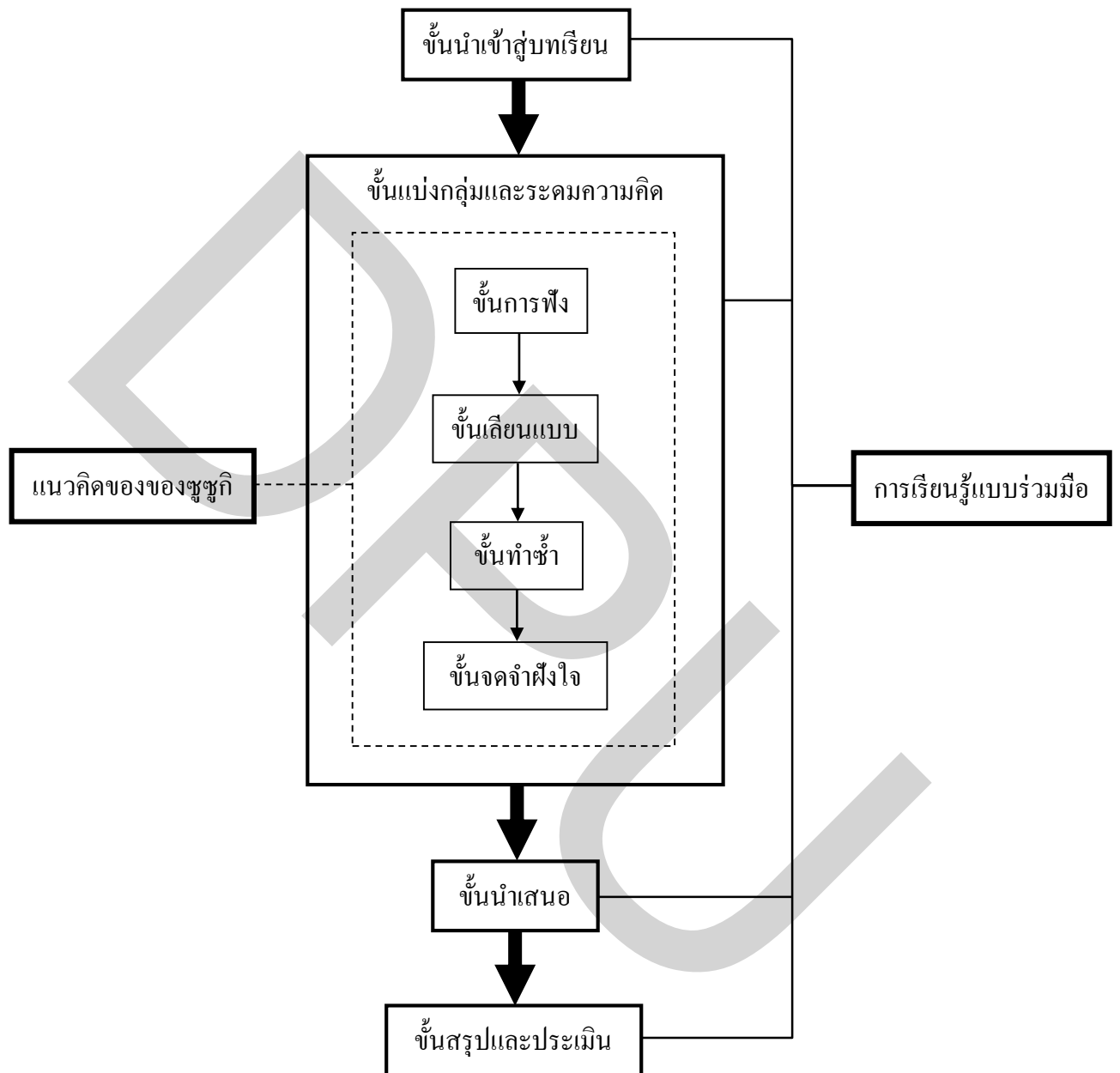
ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ เป็นการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติแบบซ้ำ ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นจดจำฝังใจ หลังจากผ่านขั้นที่สาม (ขั้นทำซ้ำ) จนนักเรียนเกิด
 ความชำนาญ นักเรียนจะจดจำทักษะเหล่านั้นและแสดงออกได้อย่างถูกต้องเป็นธรรมชาติ และเมื่อ
 ผ่านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนถัดไป คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ เป็นการให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน เป็นการที่ครูและนักเรียนสรุปและประเมินผลงานของ
 นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

สามารถสรุปได้เป็นแผนผัง ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นผลที่เกิดในแต่ละบุคคล ที่ได้จากประสบการณ์จากครู สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.13) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะ หรือมีละนั้นก็จะต้องอาศัยความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, น.125) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ปราณี กองจินดา (2549, น.42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

พัฒน์พงษ์ สีกา (2551, น.32) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคล ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องจากการได้รับประสบการณ์โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสามารถประเมินหรือวัดประมาณค่าได้จากการทดสอบ หรือสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดทักษะที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2.5.2 การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม

เบนจามิน บลูม (Bloom อ้างถึงใน วิทวัฒน์ ชัดติยะมาน และฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) ได้พัฒนาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 6 ของศตวรรษที่ 20 (1950 – 1959) เพื่อช่วยครู นักเรียน และผู้บริหารทางการศึกษาในการจำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างเป็นระบบ จุดมุ่งหมายดังกล่าวประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย สำหรับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ได้มีการปรับปรุงนั้นคือ ด้านพุทธิพิสัย ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เป็นลำดับขั้นและจะค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงขั้นสุดท้ายทั้งหมด 6 ชั้น ดังนี้

- 1) ความรู้ ความจำ (Knowledge)
- 2) ความเข้าใจ (Comprehension)
- 3) การนำไปใช้ (Application)
- 4) การวิเคราะห์ (Analysis)
- 5) การสังเคราะห์ (Synthesis)
- 6) การประเมินค่า (Evaluation)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมได้รับการยอมรับและมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เช่น การนำไปใช้ในชั้นเรียนในฐานะเครื่องมือ สำหรับวางแผนการเรียนการสอน การตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์การสอน กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล หรือ การนำไปจำแนกความแตกต่างระหว่างความคิดระดับสูงกับความคิดระดับต่ำ เป็นต้น จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม ถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดรูปแบบหนึ่งที่มีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในทุกระดับของระบบการศึกษาในโรงเรียนและในทุกสาขาวิชา

จุดอ่อนและข้อจำกัดของจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูมที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้นำจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูมไปใช้ในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้พบจุดอ่อนและข้อจำกัดของจุดมุ่งหมายดังกล่าวหลาย ๆ ประการ เช่น โลริน แอนเดอร์สัน (Lorin Anderson) ได้นำเสนอข้อค้นพบไว้ว่า จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูมแบบเดิมซึ่งได้แบ่งออกเป็นกระบวนการทางปัญญาเรียงตามลำดับทั้ง 6 ชั้นนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจว่าขั้นตอนดังกล่าวไม่สามารถทับซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกันได้ และการที่นักเรียนจะสามารถบรรลุถึงกระบวนการทางปัญญาในระดับที่ซับซ้อนหรือสูงขึ้นได้นั้น จะต้องบรรลุกระบวนการทางปัญญาที่อยู่ในระดับต่ำกว่าทั้งหมดเสียก่อน ก็เป็นมาตรฐานที่เข้มงวดเกินไป ซึ่งในเรื่องนี้ ออร์เมล (Ormell) ได้พบว่า บางครั้งสิ่งที่ต้องการสำหรับกระบวนการทางปัญญาในชั้นความรู้ ความจำ ยังมีความซับซ้อนมากกว่าสิ่งที่ต้องการในกระบวนการทางปัญญาในชั้นการวิเคราะห์หรือการประเมินค่า นอกจากนี้ ไครเซอร์ (Kreitzer) ได้อ้างว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจุดมุ่งหมายทางการศึกษานี้ได้ยอมรับว่าพวกเขาไม่สามารถให้คำจำกัดความเพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมในกระบวนการทางปัญญาของระดับชั้นต่าง ๆ ได้ อย่างชัดเจน และยังได้พบว่า กระบวนการทางปัญญาในชั้นการประเมินค่าไม่ได้มีความซับซ้อนกว่ากระบวนการทางปัญญาในชั้นของการสังเคราะห์ และในบางครั้งการสังเคราะห์ก็มีความเกี่ยวเนื่องกับการประเมินค่าด้วย

การปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมในช่วงระหว่างปี 1990 – 1999 เดวิด แครทวูล (David Krathwohl) ซึ่งเป็นหนึ่งในขณะที่ได้ร่วมสร้างจุดมุ่งหมายการศึกษาเดิมและโลริน แอนเดอร์สัน (Lorin Anderson) ลูกศิษย์คนหนึ่งของบลูมได้รวบรวมนักจิตวิทยา นักทฤษฎีหลักสูตร นักวิจัยทางการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผล เพื่อปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูม ส่วนตัวของบลูมเองนั้น ไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วมด้วยเนื่องจากป่วย และได้เสียชีวิตไปก่อนที่จะมีการตีพิมพ์จุดมุ่งหมายการศึกษานับปรับปรุงไม่นานนักในปี 2001

ผลของการปรับปรุงจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยใหม่นี้ ได้เกิดการปรับเปลี่ยนที่สำคัญทั้งในส่วน โครงสร้างและคำศัพท์ที่ใช้เป็นชื่อของกระบวนการทางปัญญา ซึ่งสามารถเปรียบเทียบกับจุดมุ่งหมายฉบับเดิมได้ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบกระบวนการทางปัญญาที่ใช้คำศัพท์เดิมและคำศัพท์ใหม่

คำศัพท์เดิม	คำศัพท์ใหม่
1. ความรู้ (Knowledge)	1. จำ (Remembering)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)	2. เข้าใจ (Understanding)
3. การนำไปใช้ (Application)	3. การประยุกต์ใช้ (Applying)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)	4. วิเคราะห์ (Analysing)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)	5. ประเมินค่า (Evaluating)
6. การประเมินค่า (Evaluation)	6. คิดสร้างสรรค์ (Creating)

ที่มา : การปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม Revised Bloom's Taxonomy, (ม.ป.ป.), อ้างถึงใน วิทวัฒน์ ชัตติยะมาน และนัทรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548.

ลำดับชั้นของกระบวนการทางปัญญาในจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยของบลูมที่ปรับปรุงใหม่ ยังคงมีลำดับชั้น 6 ชั้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) จำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ แสดงรายการได้ ระบุบอกชื่อได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความหมายของทฤษฎีได้

2) เข้าใจ (Understanding) หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย ยกตัวอย่างสรุป อ้างอิง ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถอธิบายแนวคิดของทฤษฎีได้

3) การประยุกต์ใช้ (Applying) หมายถึง ความสามารถในการนำไปใช้ประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหา ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาได้

4) วิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบ อธิบายลักษณะ การจัดการ ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถบอกความแตกต่างระหว่าง 2 ทฤษฎีได้

5) ประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ วิเคราะห์ตัดสิน ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถตัดสินคุณค่าของทฤษฎีได้

6) คิดสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบ (Design) วางแผน ผลิต ตัวอย่างเช่น นักเรียนสามารถนำเสนอทฤษฎีใหม่ที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมได้

สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านจิตพิสัย 3) ด้านทักษะพิสัย และมี 6 ชั้น คือ 1)จำ 2)เข้าใจ 3) การประยุกต์ใช้ 4)วิเคราะห์ 5)ประเมินค่า 6) คิดสร้างสรรค์

2.5.3 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไว้หลายแนวคิดด้วยกัน ซึ่งแต่ละแนวคิดมีรายละเอียดดังนี้

เพรสคอตต์ (Prescott, 1961 อ้างถึงใน พิรุณ โปroy สำโรงทอง, 2554, น.20 – 21) ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพ ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง

2) องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของ บิดากับลูก มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกใน ครอบครัว

3) องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ ของครอบครัว สภาพแวดล้อมที่บ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน

4) องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจเจตคติของ นักเรียนต่อการเรียน

5) องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอาครู นักเรียนและ หลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อ ปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

การ์เย่ (Gagne, 1970 อ้างถึงใน น้ำเพชร สีนทอง, 2541, น.17) ได้กล่าวว่า อิทธิพลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตามที่ยอมรับกันว่า สติปัญญาของคนได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม แต่ยังมีองค์ประกอบอย่างอื่นแทรกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้ ความสนใจ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคลที่ได้รับจากการเรียนรู้ สังคมและเศรษฐกิจ

บลูม (Bloom อ้างถึงใน มานพ ทับทิมเมือง, 2550, น.46) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

1) พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยความถนัด และพื้นฐานความรู้ดั้งเดิม

2) คุณลักษณะทางจิตใจ หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียน เจตคติต่อเนื้อหาวิชาและสถาบัน ระบบการเรียนการสอน การยอมรับความสามารถของตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ

3) คุณภาพการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพที่นักเรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อบกพร่องและผู้ผลสะท้อนกลับถึงการกระทำของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่

ปนัดดา บุญพาวัฒนา (2549, น.11) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น ประกอบด้วย

1) ลักษณะของตัวนักเรียนเอง อันได้แก่ ความสนใจ ทักษะคติต่อสิ่งต่าง ๆ สุขภาพ เป็นต้น

2) ลักษณะสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียน เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วย สติปัญญาที่มาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เพราะสติปัญญาไม่ใช่มาจากกรรมพันธุ์ทั้งหมด คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การฝึกฝนสามารถเพิ่มสติปัญญาได้

2.5.4 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบที่ดี (เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ, 2553, น.46 – 50) ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1) ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบนั้นหลาย ๆ ครั้งกับผู้เข้าสอบกลุ่มเดียวกัน ความเชื่อมั่นเป็นคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าตั้งแต่ 0 – 1 โดยมีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้ ถ้าความเชื่อมั่นน้อยกว่า

0.70 หมายความว่าความน่าเชื่อถือค่อนข้างต่ำ (ควรปรับปรุง) ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 หมายความว่าความน่าเชื่อถือยอมรับได้ (สังคม / มนุษยศาสตร์) ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 หมายความว่าความน่าเชื่อถือยอมรับได้ (วิทยาศาสตร์ / คณิตศาสตร์) ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 หมายความว่าความน่าเชื่อถือได้มาตรฐานระดับสากล

2) ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ในการวัด คือวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด ความเที่ยงตรงแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.1) ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึงคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดเนื้อหาวิชาได้ตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.2) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ (Criterion-Related Validity) หมายถึงคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถนำคะแนนจากการทดสอบนั้นมาใช้ในการพยากรณ์ผลการเรียนได้

2.3) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึงคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ได้

3) ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบ 3 ประการ คือ

3.1) อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน

3.2) การตรวจให้คะแนนตรงกัน

3.3) การแปลความหมายของคะแนนตรงกัน

4) ความยาก (Difficulty) หมายถึงสัดส่วนของจำนวนผู้ทำข้อสอบถูกต้องกับจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ความยากมีค่าตั้งแต่ 0 - 1 ใช้สัญลักษณ์ p แทนความยาก โดยมีความหมายดังนี้ ถ้า $p > 0.80$ ข้อสอบง่ายมาก

5) อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นประสิทธิภาพของข้อสอบในการจำแนกเด็กเก่งออกจาก เด็กอ่อน อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ใช้สัญลักษณ์ r แทนอำนาจจำแนก โดยมีความหมายดังนี้ ถ้า $r > 0.60$ ข้อสอบมีอำนาจจำแนกดีมาก

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างแบ่งได้ 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ (เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ, 2553, น.43) คือ

ขั้นที่ 1 เป็นการวางแผนผังการสร้างข้อสอบ ทำให้ผู้สร้างข้อสอบรู้ว่าในแต่ละเนื้อหาจะต้องสร้างข้อสอบในพฤติกรรมใดบ้าง พฤติกรรมละกี่ข้อกำหนดส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบ เช่น คะแนน ระยะเวลาการสอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการสร้างแบบทดสอบ เป็นการเขียนข้อสอบ ตามเนื้อหา พฤติกรรม และรูปแบบของแบบทดสอบที่กำหนดไว้ โดยจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับร่าง

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบคุณภาพข้อสอบก่อนนำไปใช้ เมื่อสร้างแบบทดสอบแล้วจึงนำแบบทดสอบไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งคุณภาพของแบบทดสอบอาจพิจารณาทั้งคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อ ได้แก่ ความยาก (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) และคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) การตรวจสอบสามารถทำได้ทั้งตรวจสอบเองและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ การตรวจสอบเป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม - คำตอบตามหลักการสร้างข้อสอบที่ดี สำหรับการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญจะเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อดูว่าข้อคำถามแต่ละข้อสัมพันธ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาและเป็นตัวแทนของเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่

สรุปได้ว่า ข้อสอบที่ดีและหลักในการวางแผนการออกแบบ สามารถเป็นแนวทางให้ครูได้นำไปใช้ในการสร้างข้อสอบในวิชาที่สอนได้ และครูต้องเข้าใจหลักการและวิธีการในการออกข้อสอบแบบต่าง ๆ โดยจะต้องออกแบบทดสอบให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ ระดับชั้น และความสามารถของนักเรียน

2.5.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545, น.96) ได้สรุปถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มเติม ไว้ดังนี้

1) แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง คือแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและใช้ทั่วไปในสถานศึกษาลักษณะเป็นแบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งได้ 2 ชนิดคือ

1.1) แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาแล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2) แบบทดสอบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้น ๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้เขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดข้อ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด ได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบนี้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ แบบถูก – ผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

2) แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพมาตรฐาน

ชวาล แพร์ตกุล (2552, น.112) ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอดคล้องไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ (Paper and Pencil Test) แบบทดสอบนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) แบบทดสอบของครู (Teacher made test) หมายถึง ชุดข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อวัดความเจริญงอกงามในการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียน ว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพร่องที่ตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดความรู้พร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2) แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูที่สอนวิชานั้นแต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น เพื่อใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลสำหรับประเมินค่าของการเรียนการสอนแบบทดสอบมาตรฐาน จะมีคู่มือประกอบการสอบและมีมาตรฐานในการแปลคะแนน สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาการศึกษา

สมนึก ภัททิยธนี (2553, น.73 – 97) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้น ที่นิยมใช้กัน มี 6 แบบ ดังนี้

1) ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2) ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด, ใช่-ไม่ใช่, จริง-ไม่จริง, เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3) ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์และถูกต้อง แล้วให้เติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4) ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ มีการเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบที่ต้องการ โดยการตอบอย่างสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5) ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวอื่น)

จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบ โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในส่วนของตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง มีคำถามให้นักเรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ

จากการศึกษาเอกสารที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีการวัดผลการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง ข้อสอบแบบกาถูก – ผิด ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ ข้อสอบแบบจับคู่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test)

2.6 ทักษะการขับร้อง

การขับร้องเป็นดนตรีชนิดแรกของมนุษย์ เชื่อว่ามีมาพร้อมกับการเกิดของมนุษย์ในยุคแรก โดยเริ่มจากเพลงกล่อมลูก ที่ผู้เป็นแม่ขับกล่อมเพื่อแสดงความรักต่อลูกในอ้อมกอด และบทเพลงที่ขับร้องออกมา ก็กลั่นออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ (นพชัย ด้านสกุล, 2551, น.1)

2.6.1 ความหมายของการขับร้อง

คณพล จันท์หอม (2539, น.21) ได้อธิบายความหมายไว้ดังนี้

ขับ หมายถึง การเปล่งเสียงออกเป็นทำนอง คือ มีทั้งเสียงสูงและเสียงต่ำ โดยทำนองที่มีความยาวไม่แน่นอน การดำเนินทำนองเป็นแต่เพียงทำนองเท่านั้น ความสำคัญอยู่ที่ถ้อยคำต้องชัดเจน การใช้ทำนองต้องนุ่มเข้ากับถ้อยคำ

ร้อง หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองคล้าย ๆ ขับแต่ทำนองที่เปล่งออกมานั้นจะมีถ้อยคำหรือไม่มี มีแต่สระอะไรก็ได้ (มักจะเป็น เออ กับ อือ) การร้องนี้ต้องถือทำนองเป็นส่วนสำคัญ ถ้อยคำที่ร้องนั้นต้องนุ่มเข้าหาทำนอง จะต้องมีส่วนของทำนองเป็นประโยชน์วรรคตอนครบถ้วนตามทำนองที่มีผู้แต่งไว้ และจะต้องอยู่ในกำหนดจังหวะของเพลงตายตัวผิดพลาดไม่ได้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.20) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า ขับ กับ ร้อง ไว้ดังนี้

ขับ คือ ร้องเป็นทำนอง เช่น ขับกล่อม ขับเสภา

ร้อง คือ เปล่งเสียงดัง ... (ปาก) ใช้หมายความว่าร้องเพลง , ร้องไห้ แล้วแต่คำแวดล้อมบ่งให้รู้ เช่น เพลงนี้คุณร้องได้ไหม, นิ่งเสียอย่าร้องไห้ไป

เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม (2553, น.20) ได้กล่าวถึงความหมายของการขับ และร้องไว้ว่า “ขับ” หมายถึง การเปล่งเสียงไปตามบทกวี โดยยึดลํานาเป็นบทสำคัญ มีทำนองคกแต่งบ้างเพียงเล็กน้อย ส่วนเสียงสูงต่ำ อนุโลมไปกับเสียงแต่งแห่งถ้อยคำนั้น ๆ และไม่กำหนดคกกฎเกณฑ์ว่าจะสั้นหรือยาวเพียงไร ส่วนจังหวะก็ไม่จำเป็นจะต้องแน่นอน เช่น การแห่ ขับขอ แอ่ว เป็นต้น “ร้อง” หมายถึง การเปล่งเสียงที่มีทำนองและจังหวะ การดำเนินเสียงสูงต่ำ ยึดถือเนื้อเพลงเป็นส่วนสำคัญ ถ้อยคำที่มีเสียงสูง - ต่ำ ต้องอนุโลมเสียงเข้าหาทำนองแห่งเนื้อเพลงนั้น ส่วนความสั้น - ยาวต้องอยู่ในความบังคับของเพลงที่ร้อง

สรุปแล้วการขับร้อง คือ การนำหลักการของการ “ขับ” และการ “ร้อง” มาผสมผสานให้เข้ากัน ด้วยการปรับแต่งและปรับเปลี่ยนเสียงร้องไปตามกวีนิพนธ์ต่าง ๆ โดยยึดเสียงที่มีความสั้น-ยาว เบา-แรง (ลํานา) เสียงสูง-ต่ำ สั้น-ยาว (ทำนอง) ที่สลับปรับเปลี่ยนกันไปแบบเป็นจังหวะ การขับร้องจะต้องยึดถือเนื้อเพลงหรือทำนองหลักเป็นส่วนสำคัญ และถ้อยคำที่มีเสียงสูง – ต่ำ จะต้องอนุโลมเข้าหาทำนองแห่งเสียงเพลงนั้น ๆ

2.6.2 เนื้อหาการสอนขับร้อง

ขบวนการในการขับร้องประกอบด้วย การหายใจและการบริหารลมหายใจ, การเปล่งเสียง, สรีรศาสตร์, ท่าทางที่ถูกต้อง, โทนเสียงต่าง ๆ, การเปิดคอ, การเชื่อมเสียงในช่วง Chest Tone Head Tone และ Mix Tone, อักขระ, การตีความบทเพลง, การแสดงท่าทาง, การใช้ไมโครโฟน (Anne Peckham, 2000, p.18 – 87)

ในการเรียนการสอนจะเริ่มจากการวอร์มเสียงและการ Vocalize ก่อน โดยจะเริ่มจากการฮัม (Joan Frey Boytim, 2003)

การเรียนการสอนขับร้องควรประกอบด้วย การยืน การวางท่าทาง การหายใจและการควบคุมระบบการหายใจเพื่อเปล่งเสียง การควบคุมเสียง การเปล่งเสียงขับร้องด้านทำนอง จังหวะ รวมทั้งการเปล่งเสียงพยัญชนะและสระ การใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความหมายและอารมณ์เพลงสู่ผู้ฟัง (ดวงใจ อมาตยกุล, 2545, น.2)

เนื้อหาการสอนขับร้อง (คุชฎี พนมยงค์, 2547 อ้างถึงใน ปันท์ชนิด ปัญญาสังข์, 2550, น.15) มีดังนี้

- 1) สรีรศาสตร์ในการขับร้องแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ อวัยวะที่ใช้หายใจ, อวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง และอวัยวะในการสร้างเสียงสะท้อน
- 2) พื้นฐานในการหายใจและการควบคุมลมหายใจ
- 3) การเปล่งเสียงและการสร้างเสียงสะท้อน
- 4) ทฤษฎีดนตรี : เครื่องหมายกำหนดคีย์ (Key Signature), บันไดเสียง (Scales)

- 5) การออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขระวิธี และรูปปาก
- 6) ทำนองและจังหวะ ประกอบด้วย ระดับเสียง, การอ่านโน้ตในระดับเสียงต่าง ๆ, การอ่านจังหวะต่าง ๆ (Tempo), อัตราจังหวะ (Meter), จังหวะตามทำนอง (Rhythm)
- 7) การเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเสียง
- 8) การวิเคราะห์เนื้อหาของเพลง
- 9) การฝึกร้อง (ร้อง) ทำนองเพลงทันทีที่เห็นโน้ต (Sight Singing) ถือเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับคนร้องเพลง
- 10) การฟัง การจดจำบันไดเสียงต่าง ๆ ทั้งเจ็ดเสียง และการจดจำเสียงคอร์ด
- 11) การทำความเข้าใจกับเนื้อเพลง
- 12) ขับร้องให้มีลีลาตามลักษณะของบทเพลง
- 13) เทคนิคการขับร้อง เช่น ความดั่ง – เบาล, การวางน้ำหนักคำในแต่ละประโยค
- 14) การผ่อนคลายร่างกาย

สรุปได้ว่า เนื้อหาในการสอนขับร้องที่ดีนั้นจะต้องประกอบไปด้วยเนื้อหาของ สรีรศาสตร์, เทคนิคการวอร์มเสียง, ท่าทาง, การหายใจ, การเปล่งเสียงที่ถูกต้อง, การทำความเข้าใจในบทเพลง, การฟัง, ทำนอง และจังหวะ

2.6.3 ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการขับร้อง

การขับร้องจะนำไปสู่ความเข้าใจ ในองค์ประกอบของดนตรี ความซาบซึ้งในดนตรี และเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนร้องเพลงเป็น ยกเว้นทารกและคนใบ้ แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะมีศิลปะการขับร้อง เพราะการขับร้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง และต้องมีการฝึกฝนที่เหมาะสม (คุชฎี พนมยงค์, 2547, น.13)

2.6.3.1 องค์ประกอบของกระบวนการเพลงร้อง

กระบวนการเพลงเกิดจากการผสมผสานกันของทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) จังหวะ (Rhythm) ดนตรีประกอบ และเนื้อร้อง (Lyric) เข้าด้วยกัน ให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกับเสียง หรือคีตนิพนธ์กับดนตรี โดยสรุปความสำคัญขององค์ประกอบของเพลงร้องทั้ง 5 ข้อตามลำดับ (ดวงใจ อมาตยกุล, 2545, น.1 – 8) ได้ดังนี้

1) ทำนอง

ทำนอง (Melody) เป็นสื่อพาให้เสียงเพลงร้องไปสู่โสตของผู้ฟัง ทำนองมิได้อยู่ในแนวร้องแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเสียงของทำนองอยู่ในแนวของดนตรีบรรเลงประกอบ และในโครงสร้างของการประสานเสียงด้วย รูปร่างของทำนอง (Melodic shape) และการควบคุมลักษณะเสียงแนวร้อง (Vocal articulation) มีส่วนสำคัญที่จะช่วยเน้นความไพเราะของเนื้อเพลงให้โดดเด่น

2) เสียงประสาน

เสียงประสาน (Harmony) ในเพลงจะสัมพันธ์กับเนื้อร้องในด้านคุณภาพของการแสดงอารมณ์ และมีบทบาทในการสร้างจินตนาการ ส่วนประกอบของเสียงประสานมีส่วนสำคัญในการสร้างอารมณ์เพลง ให้สัมพันธ์กับเรื่องราวของเพลง และช่วยให้รายละเอียดของเนื้อเพลงเด่นชัดขึ้น

3) จังหวะ

จังหวะ (Rhythm) เป็นหลักสำคัญของเพลง การให้จังหวะกับทำนองเพลงมีส่วนช่วยเปลี่ยนสีสันของเพลงได้ การกำหนดการใช้จังหวะในทำนองเพลงให้สอดคล้องกับเนื้อเพลงจะก่อให้เกิดอารมณ์เพลงต่าง ๆ และจังหวะจะเป็นเครื่องบ่งบอกลักษณะของเพลงนั้น

4) คนตรีบรรเลงประกอบ

ลักษณะของคนตรีบรรเลงประกอบ (Accompaniment) จะบอกอารมณ์เพลง เพิ่มสีสันให้กับเพลง และจะช่วยขยายความหมายของเนื้อร้องให้ชัดเจนขึ้น

5) เนื้อร้อง

คีตกวีมีวิธิต่างหลายทางในการใส่ทำนองให้กับเนื้อร้อง (Text) โดยมีการคำนึงถึงลักษณะของฉันทลักษณ์ (Prosody) และการเปลี่ยนแปลงของคำเมื่อสัมพันธ์กับทำนอง การศึกษาเพลงที่ใช้บทกวีเดียวกันของต่างคีตกวี จะทำให้เกิดความเข้าใจในวิธีการสร้างความหมายให้แก่บทกลอนได้มากยิ่งขึ้น

2.6.3.2 ความรู้พื้นฐานด้านการขับร้อง

การขับร้องเป็นสัญลักษณ์ของความนุ่มนวลและความสละสลวย น้ำเสียงและวิธีการขับร้องของผู้ขับร้องจะมีผลกระทบต่อจิตใจผู้ฟังให้เกิดอารมณ์ (ดวงใจ อมาตยกุล, 2545, น.10 – 17) การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจในระบบการทำงานของร่างกายมนุษย์ รวมถึงเทคนิคการขับร้องที่สำคัญมีดังนี้

1) การหายใจ

การหายใจเป็นเทคนิคสำคัญสูงสุดที่ผู้ขับร้องต้องคำนึงถึง หัวใจสำคัญของการขับร้องให้ไพเราะอย่างมีคุณภาพของนักร้องหลายยุคหลายสมัยต่างมีหลักการเดียวกันคือ การหายใจ ส่วนเทคนิคการใช้พลังลมหายใจหรือการควบคุมการทำงานในการหายใจของนักร้องแต่ละคนจะแตกต่างกันไป

หายใจเข้าให้ลึก โดยไม่มีเสียงดังขณะหายใจเข้า โครจรจะขยายออกโดยรอบเพื่อให้ปอดทำงานในการเก็บลมได้อย่างเต็มที่ กะบังลม (Diaphragm) จะแบนราบลงเพื่อเป็นการเพิ่มเนื้อที่ในช่องอกให้เก็บลมได้มากขึ้น กะบังลมเป็น โครงสร้างรูปโดม ทำหน้าที่เป็นผนังกั้นระหว่างช่องทรวงอกกับช่องท้อง

กะบังลมมีบทบาทสำคัญในการขับร้อง คือ กะบังลมเป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นกล้ามเนื้ออยู่ที่ขอบและส่วนที่เป็นพังผืดอยู่ตรงกลาง เมื่อหายใจเข้า กล้ามเนื้อกะบังลมจะหดตัวทำให้ความสูงของโคมลดลง จะได้เส้นผ่าศูนย์กลางของทรวงอกในแนวตั้งเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาตรของช่องอกเพิ่มขึ้นและปอดขยายตัวได้เต็มที่

การควบคุมลมหายใจขณะหายใจออก กล้ามเนื้อท้อง (Abdominal muscle) เป็นกล้ามเนื้อส่วนสำคัญที่ใช้ควบคุมการผ่อนลมหายใจให้พอดีกับการใช้งานและการเพิ่มพลังในการเปล่งเสียง

ในขณะที่หายใจออก ออกส่วนบนจะต้องไม่ยุบ การใช้กล้ามเนื้อท้องในการผลักดันจะเป็นไปอย่างไม่เกร็งแข็ง ควรฝึกหายใจอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การหายใจเป็นไปโดยธรรมชาติ และให้คุ้นเคยกับการหายใจเพื่อการขับร้องให้ได้โดยเร็ว

เมื่อการทำงานของกล้ามเนื้อทุกส่วนที่ใช้ในการหายใจเป็นไปอย่างคล่องตัวและเป็นธรรมชาติ ผู้ขับร้องจะสามารถใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้มากมาย ซึ่งจะส่งผลให้ขับร้องได้ไพเราะและปฏิบัติเทคนิคที่ต้องการได้โดยง่าย

2) กลไกการทำงานของกล่องเสียง

เสียงถูกสร้างขึ้นในกล่องเสียง (Larynx) ซึ่งมีหน้าที่เปิดให้ลมผ่านไปยังเส้นเสียง (Vocal cords หรือ Vocal folds) เพื่อสร้างเสียง ซึ่งจะสั่นสะเทือนในลักษณะต่างกันเพื่อสร้างเสียงในระดับต่าง ๆ และสร้างคุณภาพเสียงที่ต่างกัน

เสียงเกิดจากการที่เส้นเสียงถูกดึงเข้าหากันและมีลมหายใจออกมาผ่านเส้นเสียงเพื่อสร้างเสียง ผู้ขับร้องจะคิดเสียงที่จะร้องในสมองก่อน จากนั้นสมองจะสั่งการให้กล้ามเนื้อทุกส่วนที่ใช้ในการเปล่งเสียงทำงานอย่างสอดคล้องกันเพื่อให้สามารถเปล่งเสียงนั้น ๆ ได้ถูกต้องตรงระดับเสียง (Pitch)

การเปล่งเสียงพยัญชนะและสระอย่างนุ่มนวลได้ คือ การร้องเพลงได้ไพเราะ การจะเปล่งเสียงได้นุ่มนวลได้ คือ การร้องเพลงได้ไพเราะ การจะเปล่งเสียงได้นุ่มนวลขึ้นอยู่กับการทำงานของกล้ามเนื้ออย่างเหมาะสมและการทำงานของลมหายใจที่เข้ากันได้ดี ควรหลีกเลี่ยงการเปล่งเสียงอย่างรุนแรงโดยใช้ลมอย่างกระตุก คือ การใช้ลมในการเริ่มต้นเปล่งเสียงมากเกินไป หรือการใช้เสียงที่ทะลักจากหลอดลมส่วนบนเรียก กลอดตัสแอทแทค (Glottal Attack) ซึ่งเป็นการทำลายเส้นเสียง ทำให้มีตุ่มขึ้นที่เส้นเสียงและเส้นเสียงไม่สามารถทำงานได้ตามปกติเนื่องจากมีลมแทรก ดังนั้นจะทำให้เสียงแหบหรือมีเสียงที่แตกพร่าและเสียงไม่ใส ซึ่งอาการนี้หากไม่รักษาให้หายจะกลายเป็นเรื้อรังที่ทำให้เสียงแหบถาวร

ควรฝึกการเปล่งเสียงแรกเข้า (Attack) อย่างนุ่มนวล การฝึกด้วยเสียงสูงจะง่ายกว่าการฝึกด้วยเสียงกลางหรือเสียงต่ำ การจัดลมให้พอดีจะทำให้เปล่งเสียงได้โดยไม่มีเสียงลมแทรก (Breathy) และไม่มีเสียงแรกเข้าอย่างรุนแรง สิ่งที่คุณต้องระวังคือเมื่อเริ่มเปล่งเสียงคือเสียงไม่ได้สร้างที่คอ แต่เสียงเกิดจากโพรงหน้าในส่วนหลังจมูกตรงส่วนที่พุดตัว ง หรือ ng ซึ่งในเทคนิคการขับร้องจะเรียกว่าเป็นการสร้างเสียงจากวงหน้า (Mask) ในขณะที่ไม่เกร็งคอ

สรุปได้ว่าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการขับร้องมีอยู่ 2 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบของกระบวนการเพลงร้อง ประกอบด้วย 1) ทำนอง 2) เสียงประสาน 3) จังหวะ 4)ดนตรีประกอบ และ 5) เนื้อร้อง

2. ความรู้พื้นฐานด้านการขับร้อง ประกอบด้วย การหายใจ และ กลไกการทำงานของกล่องเสียง

ซึ่งผู้ขับร้องที่ดีนั้นควรต้องทำความเข้าใจ เพื่อนำความรู้ในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ไปพัฒนาวิธีการขับร้องของตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.6.4 วิธีการวัดทักษะปฏิบัติ

การทดสอบ การสังเกต แบบสำรวจรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า เป็นวิธีการและเครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดทักษะพิสัยของนักเรียน การวัดทักษะแต่ละประเภทมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ควรพิจารณาความเหมาะสมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวัด ซึ่งวิธีการวัดทักษะในแต่ละวิธีอาจประยุกต์ใช้ได้เครื่องมือหลากหลายชนิดที่แตกต่างกัน (สมชาย รัตนทองคำ, 2545, น.151)

ครรชิต สุวภาคย์รังสี (2546, น.22 – 26) ได้กล่าวถึง วิธีประเมินผลที่นิยมกระทำในการประเมินผลด้านทักษะปฏิบัติว่า มีดังนี้

2.6.4.1 การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญจะรวบรวมข้อมูลของผู้สอบด้วยตัวอย่างงาน การสังเกตโดยผู้สอบรู้ตัวในขณะที่สอบภาคปฏิบัติ การสังเกตใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นและบันทึกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยทั่วไปผู้เชี่ยวชาญประเมินผลทักษะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้สอบ ซึ่งแสดงออกในขณะที่ปฏิบัติงาน คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงานนี้ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ไม่ควรมีความเห็นหรือทัศนคติที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นแบบสังเกต มาตราส่วนประมาณค่าหรือบันทึก ซึ่งเป็นแนวทางในการสังเกต และเป็นเอกสารที่ใช้บันทึกผลการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้สอบขณะดำเนินงาน อาจกำหนดในเชิงปริมาณ

2.6.4.2 การประเมินผลตนเอง จุดประสงค์ของการประเมินตนเอง คือ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผลด้วยตนเอง ดังนั้นการประเมินผลตนเองจึงไม่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพ แบบ

สำรวจ รายการปฏิบัติหรือมาตราส่วนประเมินค่า สามารถนำมาใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนประเมินผล การปฏิบัติของตนตาม โครงสร้างของงาน และประเมินผลว่านักเรียนแต่ละคนปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับ การปฏิบัติของผู้อื่น

2.6.4.3 การประเมินผลโดยใช้เทคนิคการสังเกต การสังเกตนักเรียนอย่างเป็นระบบใน สถานการณ์ตามธรรมชาติ หรือสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้น เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ การเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติและข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียน การสังเกตอย่างเป็นระบบเป็นวิธี ที่มีการนำมาใช้มากที่สุด ผู้ที่ใช้เทคนิคนี้ควรเตรียมการ ดังนี้

- 1) สุ่มพฤติกรรมที่จะสังเกต
- 2) กำหนดขอบเขตของพฤติกรรมที่จะศึกษา
- 3) วางแผนการสังเกตว่าสังเกตใคร สังเกตเมื่อใด ใครเป็นผู้สังเกต
- 4) เลือกและฝึกผู้สังเกต

ผลของการสังเกตเป็นตัวอย่างของพฤติกรรมของบุคคลที่สังเกตได้ ซึ่งควรบอกได้ว่าผล ดังกล่าวสามารถสรุปอ้างอิงไปยังพฤติกรรมอะไรได้บ้าง ผลจากการสังเกตมีความเที่ยงและตรง เพียงใด โดยผู้สังเกตเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ

2.6.4.4 การประเมินผลแบบกระบวนการ ช่วยทำให้ครูสามารถตรวจสอบได้ว่า นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ตามที่ตั้งไว้หรือไม่ และที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนสามารถ นำเอาความรู้ ทักษะนั้น ไปใช้ได้อย่างไร ทำให้ครูสามารถประเมินค่าความสามารถอันแท้จริงของ นักเรียนได้ถูกต้อง การประเมินผลแบบกระบวนการมี 3 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นสำรวจตนเอง เพื่อหาข้อดี ข้อบกพร่องของตนเอง ครูอาจให้นักเรียนทำแบบเดี่ยว หรือแบบกลุ่มก็ได้

2) ขั้นหาวิธีการแก้ไข เป็นการแก้ไขที่นักเรียนต้องคิดเชิงวิเคราะห์ว่าจะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการอย่างไร

3) ขั้นสรุปผล เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวว่าได้ผลเช่นไร อะไรที่ประสบผลสำเร็จ อะไรที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ และที่ไม่ประสบผลสำเร็จเกิดจากปัจจัยใด โดยในขั้นตอนที่หนึ่งและสามต้องทำการบันทึกไว้ด้วยแถบบันทึกเสียง หรือวิธีที่สนิไว้ เพื่อนำมา ให้นักเรียนฟังหรือดูเพื่อสำรวจข้อดี ข้อบกพร่อง และข้อสรุปพร้อมกับให้เพื่อน และให้เพื่อนใน ห้องเรียนช่วยกันประเมินว่า สิ่งในกลุ่มได้เสนอปัญหานั้น ได้ผลตามที่กลุ่มนั้นกล่าวไปหรือไม่ การ ประเมินผลแบบกระบวนการสามารถทำได้ทุกกิจกรรม เช่น การทำรายงาน การค้นคว้า การบรรเลงดนตรี ที่สำคัญ คือ ครูต้องตกลงกับนักเรียนก่อนว่าจะประเมินผลจากกระบวนการ เพื่อให้ นักเรียน เกิดการเตรียมตัว และจัดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง

2.6.4.5 การวัดและประเมินผลด้วยรูบริก (Rubric) การวัดผลประเมินผลด้วยรูบริกเป็นเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินตนเอง มีลักษณะพิเศษ คือ มีการกำหนดระดับช่วงชั้น และคะแนนความสามารถในแต่ละช่วงชั้น พร้อมอธิบายถึงคุณลักษณะของความสามารถที่แตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงชั้น โดยผู้ที่ประเมินตนเองสามารถอ่านคำอธิบายในแต่ละช่วงชั้น และสามารถนำมาประเมินตนเองว่ามีความสามารถในระดับใด ควรได้รับคะแนนเท่าใด การวัดและการประเมินผลด้วยรูบริกมีด้วยกัน 2 ประเภท คือประเภทที่ 1) วัดองค์ความรู้แบบภาพรวม เป็นการวัดแบบกว้าง ๆ ครอบคลุมเนื้อหา และประเภทที่วัด 2) วัดแบบเฉพาะเจาะจง เป็นการวัดที่กำหนดลงไปถึงความสามารถ ความรู้ทักษะด้านใดด้านหนึ่ง

สรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้เพื่อวัดและประเมินผลทักษะปฏิบัตินั้นมีอยู่หลายประเภท ซึ่งวิธีการวัดและประเมินผลในแต่ละวิธีการนั้นต่างกัน ต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับทักษะปฏิบัติที่ต้องการจะวัดและประเมิน โดยจากการพิจารณาเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลทักษะปฏิบัติ ประกอบกับความรู้พื้นฐานการจับร้องที่สำคัญ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยรูบริก (Rubric) ในการวัดและประเมินผลทักษะการจับร้อง ซึ่งแบ่งประเด็นการวัดไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) เสียงร้อง 2) การหายใจ 3) เนื้อร้อง 4) ทำนอง และ 5) จังหวะ เนื่องด้วยวิธีการวัดและประเมินผลด้วยรูบริก (Rubric) นั้นเป็นการวัดที่กำหนดลงไปถึงความสามารถ ความรู้ทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลทักษะการจับร้องของนักเรียนในครั้งนี้

2.7 การทำงานเป็นทีม

2.7.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

ความสำเร็จของงานและการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทีม การทำงานต้องอาศัยความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมจึงจะประสบความสำเร็จได้ โดยการทำงานเป็นทีมมีผู้ให้ความหมายดังนี้

เดวิส (Devis, 1988, p.466) ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมว่า การที่กลุ่มบุคคลหนึ่งที่ทำกิจกรรมโดยมีการร่วมมือประสานงานกัน เพื่อที่จะหาทางพัฒนากิจกรรมนั้นให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นและเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

ปาร์กเกอร์ (Parker, 1990, p.16) ได้อธิบายว่า ทีมเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์และต้องพึ่งพากันเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ คนกลุ่มนี้มีเป้าหมายร่วมกันและยอมรับว่าวิธีเดียวที่จะทำงานให้สำเร็จ คือ การทำงานร่วมกัน

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2532, น.57) ได้ให้ความหมายของทีมงานไว้ว่า ทีมงานที่มีสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป สมาชิกจะร่วมมือกันทำกิจกรรมการทำงาน เพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จของภารกิจ

อำนาจ แสงสว่าง (2540, น.144) ได้ให้ความหมายของทีมงานไว้ว่า ทีมงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อการทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อต้องการความสำเร็จในการทำงาน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545, น.273) ได้ให้ความหมายของทีมงานไว้ว่า ทีมงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกัน ทุกคนมีจิตสำนึกถึงการทำงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบและมีเป้าหมายเพื่อความสำเร็จร่วมกัน

ความหมายของการทำงานเป็นทีมผู้วิจัยสรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการรวมตัวกันของบุคคลที่มีกิจกรรมร่วมกัน โดยมีสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป มารวมตัวกันทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ประกอบไปด้วย การมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม การประสานงานกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน

2.7.2 ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน อีกทั้งความรู้ ความสามารถและศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงต้องมารวมกลุ่มกันเพื่อนำจุดดี จุดเด่น ความรู้และความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละคนมาทำงานร่วมกัน ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การทำงานร่วมกันทำให้บุคคลได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้การช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ยังเป็นการส่งเสริมกันในเรื่องของการทำงานเป็นทีม (ทิสนา แคมณี, 2545, น.133 – 139) กล่าวคือ

1) มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลัง การทำงานใด ๆ แต่เพียงคนเดียวให้สำเร็จนั้น ย่อมเป็นการยาก โดยเฉพาะงานใหญ่แล้ว กำลังเพียงคนเดียวนั้นคงทำไม่ได้จำเป็นต้องพึ่งกำลังพลังแรงผู้อื่น ดังคำสุภาษิตโบราณกล่าวไว้ว่า งานใดหากเหลือกำลังลาก ให้ออกปากบอกเขาช่วยแบกหาม ดังนั้น การทำงานเป็นทีมจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น โดยเฉพาะในการทำงานใหญ่ ๆ หรือ สลับซับซ้อน

2) มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างกันในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การคิดจะทำการงานใด ๆ หัวเดียวย่อมสู้หลายหัวไม่ได้ เพราะหลายหัวสามารถช่วยกันคิดช่วยกันดูแล ได้กว้างขวาง และรอบคอบขึ้น

3) มนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การที่มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคมนี้ก็เพราะมนุษย์มีความต้องการที่จะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น การที่มนุษย์มีโอกาสที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นจึงเป็นการสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์

4) ลักษณะของสังคมปัจจุบัน เป็นสังคมที่ต้องมีการทำงานร่วมกันในทุกระดับและทุกองค์การหากเราไม่มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมแล้วก็จะเกิดปัญหาไปในทุกระดับและทุกองค์การ เป็นอุปสรรคต่อความเป็นอยู่ และความเจริญก้าวหน้าของสถาบันและของประเทศ การทำงานเป็นทีมให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานแบบต่างคนต่างทำ

5) การที่บุคคลได้มีโอกาสสามารถรวมกลุ่มกันทำงานเป็นทีมนี้ ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากผู้อื่นเกิดความเจริญงอกงามแห่งตนขึ้น ในขณะที่เดียวกันความเจริญส่วนบุคคลก็จะส่งผลให้กลุ่มเจริญงอกงามตามไปด้วย

วารสาร ตรีภูตสฤต (2545, น.8) กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า บุคคลร่วมกันทำงานเป็นทีมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งนำไปสู่ผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวมอีกทั้งเพื่อความรู้สึกลดภัยและมั่นคง เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ เช่น ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยกย่องนับถือ ความต้องการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

ฉัฐพันธ์ เขจรนนท์ และคณะ (2545, น.11 - 12) ได้ให้ความคิดเห็นของความสำเร็จของการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1) การทำงานร่วมกันทำให้มีความคิดใหม่ ๆ และหลากหลาย โดยทีมงานจะร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมองออกไปนอกรอบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดนวัตกรรมในการทำงาน

2) โดยปกติแล้วผลงานของทีมน่าจะสูงกว่าการที่สมาชิกต่างแยกกันทำงานของตนและนำงานมารวมกัน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

3) การสื่อสารจะทำให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและยอมรับกัน เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานสมาชิกก็จะร่วมแรงร่วมใจแก้ไขปัญหาและอุปสรรคไปด้วยกัน

4) เมื่อสมาชิกรู้จักสนิทสนม ก็จะทำให้การสนับสนุนทางจิตใจและสังคมต่อกัน ทั้งปัญหา ด้านการงานและวิกฤติส่วนตัว

โดยสรุปจากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นและความสำคัญของการทำงานเป็นทีม หากมีการฝึกฝนปฏิบัติตนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

2.7.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

นักวิชาการหลายท่าน กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมไว้ ดังนี้
 ปรีชา คงฤทธิศึกษากร (2536, น.48 – 49) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานเป็น
 ทีม ได้แก่

- 1) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม
- 2) มีการสื่อสารกันภายในทีมที่ชัดเจน ท้าถึง และรวดเร็ว
- 3) หัวหน้าทีมดี
- 4) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
- 5) ทำงานอย่างมีแผน จริงจัง ต่อเนื่อง
- 6) การตัดสินใจควรเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย

เสน่ห์ จุ้ยโต (2540, น.154 – 157) กล่าวองค์ประกอบสำคัญของการทำงานเป็นทีมที่มี
 ประสิทธิภาพ ได้แก่

1) องค์ประกอบด้านผู้นำ คือ ผู้นำในการบริหารงานเป็นทีมต้องใช้การบริหารแบบมี
 ส่วนร่วม โดยที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การกระทำ และการประเมิน ผู้นำทีมจะต้องมี
 ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ เพื่อนำทีมสู่ความสำเร็จ สามารถประสานงาน
 และสร้างความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน มีความสามารถในการคลี่คลาย สร้างแรงจูงใจเพื่อให้การ
 ทำงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2) องค์ประกอบด้านสมาชิกการทำงานเป็นทีม คือ บทบาทที่สำคัญของการเป็นสมาชิก
 การทำงานเป็นทีมที่ดี มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการทำงานเป็นทีม และมุ่งไปสู่ความสำเร็จ
 ร่วมกัน โดยสมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุก ๆ เรื่อง จะต้องมีการพูด การฟัง การถาม
 การเขียน และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

3) องค์ประกอบด้านงาน คือ การทำงานเป็นทีมจะต้องกำหนดเป้าหมายให้กระจ่างชัด
 ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยงานหรือภารกิจจะต้องมีความชัดเจน มีการกำหนดความสำคัญ
 ของเป้าหมายและวัตถุประสงค์

4) องค์ประกอบด้านวิธีการทำงาน คือ ต้องมีความเข้าใจองค์การในภาพรวมและ
 ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของระบบย่อยต่าง ๆ โดยการทำงานต้องประสานสอดคล้องกัน มีการค้นคิด
 หาวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการฝึกคิดและปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

ทฤษฎีแนวมมณี (2545, น.12 - 13) ได้แยกองค์ประกอบการทำงานเป็นทีมไว้เป็น 3 ด้าน โดยได้กล่าวถึงความสำคัญขององค์ประกอบในแต่ละด้าน ไว้ดังนี้

1) ด้านผู้นำทีม

ผู้นำทีมหรือหัวหน้าทีมเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของกลุ่มหรือทีมงาน หากทีมงานใดที่ขาดผู้นำมักจะประสบความล้มเหลว เพราะผู้นำทีมเปรียบเสมือนผู้ชี้ช่องทางและทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสมาชิกให้ทำงานอย่างมีเป้าหมาย หรือตามความต้องการของกลุ่ม ผู้นำทีมต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือทีมงานจึงจะทำให้สมาชิกในทีมมีความเชื่อและศรัทธายินยอมปฏิบัติตามการนำของบุคคลนั้น การเป็นผู้นำเป็นบทบาทอย่างหนึ่งของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อที่จะให้คนยอมรับ จำเป็นจะต้องมีพวกพ้องเพราะอยู่คนเดียวจะเป็นผู้นำไม่ได้ ซึ่งกลุ่มกับผู้นำหรือผู้นำกับกลุ่มเป็นของที่แยกจากกัน ไม่ได้ ถ้าไม่มีกลุ่มก็จะมีผู้นำ ถ้ามีกลุ่มแต่ขาดผู้นำก็จะเจริญก้าวหน้าได้ยาก เช่นเดียวกันการเป็นผู้นำเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ทั้งการนำและการบริการ

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำทีมที่ดี ได้มีผู้กล่าวถึงไว้ดังเช่น

สต็อกคิล (Stogdill, 1974, p.74 – 75) ได้กำหนดคุณลักษณะที่ดีของผู้นำไว้คือ

- 1) ร่างกายแข็งแรง
- 2) ภูมิหลังทางการศึกษาดีและสถานภาพทางสังคมดี
- 3) สถิติปัญญาฉลาด ตัดสินใจดี มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
- 4) บุคลิกภาพเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวและควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

- 5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยมีความรับผิดชอบขยันและอดทน

6) ลักษณะทางสังคม ปรารถนาที่จะร่วมงานกับผู้อื่น มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และเข้าสังคมได้เก่ง

ในทำนองเดียวกัน สเตดท์ (Stedt, 1974, p.49 – 53) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำคือ

- 1) ยึดเกณฑ์มาตรฐานในการทำงาน
- 2) เป็นที่พึ่งพาและช่วยเหลือคนอื่นได้
- 3) กล้าคิดกล้าทำ
- 4) มีความรับผิดชอบ
- 5) มีความสามารถในการแบ่งงานให้ผู้อื่นร่วมงาน
- 6) มีวินัยในตนเอง

- 7) มีความคิดรวบยอด
  - 8) มีมนุษยสัมพันธ์
  - 9) มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
  - 10) แข็งแรงและมีสุขภาพดี
  - 11) มีสติปัญญาดี
  - 12) มีความสามารถในการจัดระบบงาน
  - 13) มีความสามารถในการตัดสินใจ
- 2) ด้านสมาชิกทีม

เนื่องจากการทำงานเป็นทีมประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ คนมาทำงานร่วมกัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ย่อมมีความแตกต่างกันอย่างแน่นอนไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง หน้าตา จิตใจ อารมณ์ สังคม อีกทั้งสิ่งแวดล้อมและภูมิหลังทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อความแตกต่างกันด้วย ดังนั้นการมาทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ย่อมมีความหลากหลายในด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งมีอิทธิพลต่อทีมงานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในงานให้ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ จึงได้มีการศึกษาพฤติกรรมในทีมงาน

อำภา บุญช่วย (2537, น.57 – 67) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าในทีมงานสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ ตามลักษณะของการทำงาน คือ

1) ประเภททำงานแบบขาดประสิทธิภาพ (Poor Performance) จะมีความกระด้าง กระตือรือร้นที่จะทำงาน ไร้ความสามารถ ขาดงาน ไม่ซื่อสัตย์และมีผลงานไม่สม่ำเสมอ

2) ประเภททำงานแบบมีประสิทธิภาพ (Effective Performance) จะมีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบสูง มีเหตุผลและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือสม่ำเสมอ

หรือถ้าแบ่งประเภทสมาชิกในทีมงานออกตามลักษณะการแสดงความคิดเห็นควบคู่กับการทำงาน ก็สามารถแบ่งเป็น 4 พวก คือ

1) คนที่พูดแต่ไม่ทำ มีความต้องการเพียงเพื่อให้ได้พูด จะถูกต้องหรือไม่ คิดว่าตนเองมีความดีเลิศ แต่มักหลีกเลี่ยงเมื่อลงมือทำงาน

2) คนที่ทำแต่ไม่พูด ถือว่าตนเองมีหน้าที่ในการทำงาน ไม่สนใจที่จะแสดงความคิดเห็นจนทำให้ผู้ร่วมงานอึดอัดใจ

3) คนที่ไม่พูดและไม่ทำ จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมเลย ไม่แสดงความคิดเห็นและหลบเลี่ยงงาน

4) คนที่พูดและทำ ทีมงานต้องการคนประเภทนี้มากที่สุด เพราะแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลให้ผู้ร่วมงานทราบและพร้อมที่จะทำงานเสมอ

3) ด้านกระบวนการทีม

ในการจัดรูปแบบกลุ่มหรือกระบวนการทีมมีความสำคัญต่อการรวมกลุ่มเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีผลต่อการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยการมีเป้าหมายของงานที่ชัดเจน และมีขอบเขตที่แน่นอน มีกลไกย้อนกลับเพื่อไปปรับปรุงผลงานมีวิธีการทำงานอย่างมีระบบและสมาชิกของทีมเข้าใจทุกคน มีรูปแบบและมีการประสานงานกันอย่างดีภายในทีม มีการแสวงหาวิธีการที่ดีได้เหมาะสมอยู่เสมอและการจัดการเงื่อนไขในการเสริมพลังทีมให้ดี และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้สมาชิกรู้เป้าหมายและขั้นตอนในการทำงานร่วมกัน รู้ทิศทางในการทำงานชัดเจน สามารถกำหนดวิธีการประสานงานการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม มีแบบการทำงาน อีกทั้งการกำหนดกลไกในการติดตามกำกับตลอดจนการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Information) มาช่วยในการปรับปรุงงานหรือการแสวงหาวิธีการใหม่ที่ดีกว่า นอกจากนี้การจัดรูปแบบของทีมงานมีประเด็นสำคัญที่พึงพิจารณาอีกคือ

- 1) ลักษณะของกลุ่มหรือทีมงาน และขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมกับลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ
- 2) การจัดให้มีเป้าหมายของการทำงานที่ตรงกันชัดเจนและที่กำหนดขั้นตอนในการทำงานที่แน่นอน
- 3) การจัดให้มีการประสานงานกัน ในลักษณะที่เป็นการร่วมมือแสวงหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข หรือแสวงหาวิธีการทำงานที่เหมาะสม โดยการประชุมหรือการปรึกษาหารือกันในรูปแบบต่าง ๆ

วารกรณ์ ตระกูลสฤณี (2545, น.11) กล่าวว่า iva การที่จะสร้างทีมงานให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันได้อย่างแท้จริงมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการทำงานเป็นทีม ดังนี้

- 1) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม/ทีม แต่ละคนควรตระหนักในความสำคัญของตนเองและกันแสดงออกโดยการยอมรับ การให้เกียรติกัน ปรึกษาหารือ ให้โอกาสในการทำงาน ไม่ดูถูกดูแคลน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่มักมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายมากกว่าการติดต่อกันตัวต่อตัว
- 2) มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน การที่สมาชิกกลุ่มมีความและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หากจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับองค์การมักจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย
- 3) การมีโครงสร้างของทีม/กลุ่ม หมายถึง การมีกฎ มีระเบียบ แบบแผน ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่ม

จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อยอาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ แต่มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน

4) สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษายบทบาทที่มั่นคงในแต่ละทีม/กลุ่ม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยมี การจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ กระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก

จากการสังเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบการทำงานเป็นทีมที่ดีต้องประกอบด้วยกัน 4 ด้าน คือ 1)ด้านบทบาทผู้นำ 2) ด้านบทบาทสมาชิก 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โดยผู้วิจัยเลือกความสามารถในการทำงานเป็นทีมตามองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

2.7.4 แบบวัดการทำงานเป็นทีม

ทิสนา แจมมณี (2545, น.38 – 40) กล่าวโดยสรุปว่า การใช้แบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) มีความเหมาะสมกับวิธีการสัมภาษณ์หรือสังเกตนักเรียน ในพัฒนาการความสามารถด้านกระบวนการกลุ่ม

ปริณดา เลิศศรีมงคล (2554, น.21 – 25) กล่าวถึงแบบวัดการทำงานเป็นทีม มีหลายวิธี ได้แก่ วัดการทำงานเป็นทีมมีทั้งการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต หรือแบบวัดแบบประเมิน

1) การวัดโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามหรือแบบประเมินเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งโครงสร้างการวัดทักษะเป็นด้านต่าง ๆ

2) แบบสังเกต เป็นเครื่องมือในการวัดการทำงานเป็นทีม ซึ่งโครงสร้างของแบบวัดพัฒนาจากโครงสร้างพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้นำและสมาชิก แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานโดยผู้วิจัย แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักศึกษาสำหรับอาจารย์ประจำวิชา การสังเกตจะดำเนินการโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยทำการสังเกตการทำงานเป็นทีมของนักเรียนเป็นกลุ่ม หรือการประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยรวมทั้งชั้น โดยทำการสังเกตแบบไม่แบ่งช่วงเวลาตลอดระยะเวลาทำกิจกรรมที่กำหนด เป็นระยะเวลา 15 – 30 นาที และเป็นการสังเกตระหว่างชั่วโมงเรียน

สรุปได้ว่าแบบวัดการทำงานเป็นทีมมีหลายรูปแบบขึ้นกับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย แบบวัดการทำงานเป็นทีม ได้แก่ การสัมภาษณ์ แบบสอบถามหรือแบบประเมินเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า แบบสังเกต การเลือกใช้แบบประเมินเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) มีความเหมาะสมกับการวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

2.8 ความพึงพอใจ

2.8.1 ความหมายของความพึงพอใจในการเรียนรู้

ความหมายของความพึงพอใจ ความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” เป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็ทางบวกหรือลบ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความเชื่อ ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

มอส (Morse, 1958, p.19) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงสภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือ บางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้นและในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

วรูม (Vroom, 1964, p.8) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึงผลที่ได้จากกาที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

เชลลี่ และ เมนาร์ด ดับบริล (Shelly, Maynard W, 1971, p.9) ได้ศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจซึ่งสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้ง 3 เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ

กู๊ด (Good, 1973, p.320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพ คุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น ๆ

สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง (2542, น.28 – 29) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ เป็นผลของทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดีและสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่หวังไว้

อัญญา วัจนะสวัสดิ์ (2544, น.23) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือ เป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

อุทัยพรรณ สุคติ (2544, น.7) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ อย่างไรก็ตามความรู้สึกพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม บุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ซึ่งทำให้บุคคลแสดงออกในรูปของระดับความรู้สึกที่ชอบมากชอบน้อย คือ พอใจต่อสิ่งนั้นมากหรือพอใจในสิ่งนั้นน้อย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจชอบใจ

ซึ่งสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.8.2 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ดังนี้

แครทวูล และคณะ (Krathwohl et, al, 1964, p.95) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นภาวะทางอารมณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติในสิ่งที่สนใจส่งผลให้เกิดความพึงพอใจเป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจแสดงในรูปของความสนุกสนาน และความยินดี

วรูม (Vroom, 1964, p.90) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบในแต่ละด้านที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เป็นลักษณะของความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล องค์ประกอบทางความรู้สึกนี้มี 2 ลักษณะคือ ความรู้สึก ทางบวก ได้แก่ ชอบพอใจ เป็นใจ และความรู้สึกทางลบ ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่พอใจ กลัว รังเกียจ

2) องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive component) สมอของบุคคลรับรู้ และวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ เกิดเป็นความรู้ ความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือสภาพการณ์ขึ้น องค์ประกอบทางความคิดเกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) เป็นการที่จะกระทำ หรือพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่มาของทัศนคติ

กิตติยวดี บุญชื้อและคณะ (2540, น.11 - 25) พบว่า องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ดำเนินไปอย่างมีความสุข ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ คือ

1) เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมองเด็กเหล่านี้ควรจะมีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของตัวเองของเขาเองที่ไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิดมีความสนใจ ในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อย ที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่ง ที่สำคัญที่สุดคือ เด็กไม่ใช้หาสรวงรับอารมณ์ของใคร เขาควรจะได้มีโอกาสเลือกอนาคตของเขาเอง ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ครู หรือวงศาคณาญาติ ควรจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ออกคำสั่งและให้คำแนะนำ ไม่ใช่บังคับการตัดสินใจเลือกการเรียนเพื่อดำเนินชีวิตของเขา ควรจะเป็นสิทธิ โดยชอบธรรมของเขา เมื่อเด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมองเพียงแต่อ่อนเยาว์กว่าผู้ใหญ่ทั้งหลาย เขาย่อมต้องการที่จะมีความสุขในชีวิต ความต้องการของเขาอาจเป็นเพียงเรื่องพื้น ๆ ไม่ซับซ้อน เขาต้องการชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน แจ่มใสต้องการมีจิตใจที่เบิกบาน สดชื่น มีร่างกายแข็งแรง มีพลังทั้งทางกายและใจ ที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่ความมีศักยภาพทางการคิดและสติปัญญา มีสุขภาพจิตที่ดี และมีความหวังในชีวิต

2) ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง มีความเข้าใจในทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อน ความคิดอันไร้ขอบเขต และความฝันอันกว้างไกลของเด็กแต่ละคน และเปิดโอกาสให้เขาได้สานความฝันและดำเนินไปตามความฝันนั้นจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกันไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความยุติธรรม สม่ำเสมอ มีความยุติธรรมและวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในการเป็นผู้ให้มีการเตรียมตัวเพื่อการสอน ให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละและอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตัวเอง รู้จักแก้ปัญหา และเรียนรู้ที่จะนำตัวเองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างมีสติและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม ซึ่งเด็กจะมีความสุขเมื่อได้เรียนกับครูที่เข้าใจเขา ร่วมคิดไปกับเขาและสามารถจูงใจให้เขาตื่นเต้น ไปกับบทเรียนแต่ละบท ให้สนุกกับกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ให้เขามีกำลังใจที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีการดูแลเปลี่ยนแปลง และมีความรักต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครูและต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้มีความศรัทธาต่อการดำรงชีวิตและให้รู้จักสร้างความหวัง เพื่ออนาคตของตน

3) เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา รู้จักตัวเองเห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน รับผิดชอบต่อชีวิตอยู่ ยอมรับทั้งจุดดีและจุดด้อย ของตนเอง และคิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไขเข้าใจธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลงและรู้วิธีปรับ

ตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้ โดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจและให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผล และใจกว้างพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ

4) เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้ค้นพบความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นรอการพัฒนาอยู่ มีกำลังใจที่จะต่อเติมความฝันของตนให้สมบูรณ์ได้รับรู้ว่าวิทยาการแขนงต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าเขาใส่ใจ มุ่งมั่น ให้เขาได้มีโอกาสเรียน เพื่อรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล (Learn to Know) เรียนให้เข้าใจและทำได้ รู้เคล็ดลับของการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Learn to Do) และเรียนจนรู้จักและเข้าใจวิถีคิดและปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ (Learn to Be) ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่างกลมกลืนและสร้างสรรค์ เพื่อความสุขของตนเองและครอบครัว

5) บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองเพื่อให้เห็นผลที่สมจริง อยากศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มเติมเกิดความตื่นเต้นและภาคภูมิใจในข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และสามารถถ่ายทอดแนวความคิดเหล่านี้ให้ผู้อื่นทราบด้วยความภาคภูมิใจ รักการเรียนรู้ มีระบบในการเรียนและเห็นประโยชน์ของการเรียน ซึ่งไม่ได้ขีดวงจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนแต่อาจสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นไปในชีวิต และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

6) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ไม่จำกัดเฉพาะอยู่ในบทเรียน แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้สภาพความเป็นจริง เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา ทั้งยังสามารถพยากรณ์ คาดคะเน หรือตั้งข้อสันนิษฐานต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อพิสูจน์ความเป็นจริง รู้จักสืบเสาะหาคำตอบ ข้อสงสัยต่าง ๆ จากแหล่งวิทยาการ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง มีจุดยืนที่แน่นอนและมีความเชื่อมั่นในตนเองพอที่จะไม่ตกเป็นเครื่องมือของใครหรือเป็นเหยื่อคำหลอกลวงจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดี รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและสามารถให้ความช่วยเหลือ และแนะนำผู้อื่นได้เมื่อเขาโตขึ้น

ดังนั้นกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้ คือ ความรู้สึกที่ดีและมีความสุขของนักเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้แก่ ความรู้สึกที่มีความสุข พึงพอใจ ประทับใจ ชอบใจ ประสบความสำเร็จในการเรียน รักครู รักเพื่อน รักการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังหมายความว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนด้วย

2.8.3 แบบวัดความพึงพอใจ

สตรอมบอร์ก (Stromborg, 1984, p.22 – 30) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี โดยวิธีที่นิยมใช้กัน ได้แก่

1) การใช้แบบสอบถามหรือแบบวัด โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรม หรือสื่อการสอน เป็นต้น วิธีนี้เป็นวิธีที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุด มีลักษณะคำถามที่ได้ทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบหรือเติมคำข้อดีของวิธีนี้ คือ ได้คำตอบที่มีความหมายแน่นอน มีความสะดวก รวดเร็วในการสำรวจ สามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ แต่ข้อเสีย คือ ผู้ตอบต้องสามารถอ่านออกเขียนได้ และมีความสามารถในการคิดเป็น ความพึงพอใจเป็นสภาวะที่มีความต่อเนื่อง ไม่สามารถบอกจุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดของความพึงพอใจได้ แบบสอบถามถึงนิยมสร้างเป็นแบบมาตรฐานดับ

2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี ที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้ วิธีนี้ผู้ศึกษาจะมีแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามซึ่งได้รับการทดสอบหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้ว ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ข้อดีของวิธีนี้ คือ ผู้สัมภาษณ์อธิบายคำถามให้ผู้ตอบเข้าใจได้ สามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้แต่มีข้อเสีย คือ การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลามาก และอาจมีข้อผิดพลาดในการสื่อความหมาย

3) การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำ อย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

บุญชม ศรีสะอาด (2537, น.151 – 154) ได้กล่าวถึง การให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินการเรียนการสอน อาจกระทำได้ 2 วิธี คือ ให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการสอนที่จัดทำ ไว้อย่างเป็นระบบกับวิธีสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งต้องอาศัยการรับรู้และความคิดเห็นส่วนตัวของนักเรียนแต่ละคน แต่ระบบที่นิยม คือ สร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มักแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยมาก โดยสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การสร้างข้อความในมาตราส่วนประมาณค่า รูปแบบของมาตราส่วนประมาณค่า และองค์ประกอบของการดำเนินการสอนที่จะประเมินผล ซึ่งต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน

ภณิกา ชัยปัญญา (2541, น.11) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1) การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม ต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถามจะใช้มาตรวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนแบบลิเคิร์ต ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดคุย โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3) การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่าการวัดความพึงพอใจสามารถวัดได้หลายวิธี การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามความคิดเห็น การใช้แบบสำรวจความรู้สึก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำราญ แก้วเกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มวิชา ดนตรีไทย 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาดนตรีไทย 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีทักษะการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับมาก

อนิฎา อุ่นชัย (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เจตคติ และพฤติกรรมการรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติและพฤติกรรมการรับผิดชอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อีกทั้งยังพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่กำหนดเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือสูงกว่าร้อยละ 75

วิภารัตน์ คู่คิด (2555, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางดนตรี เรื่อง การบรรเลงดนตรีไทยเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเยและแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ พบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเยและการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ มีประสิทธิภาพ 83.15/80.18 และ 84.60/84.55 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเยและการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ เท่ากับ 0.6520 และ 0.7086 ตามลำดับ 3) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเย และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรี หลังเรียนทั้ง 2 รูปแบบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรีสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเย และ 4) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคดาเย และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ มีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

อรุณลักษณ์ น้อยเจริญ (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.11/83.89 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 73 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งนักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

นพชัย อุปชิต (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูซูกิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงไซขลุ่ยเพียงออ พบว่า ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูซูกิ เรื่อง เสียงไซขลุ่ยเพียงออ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเท่ากับ 85.61/84.50 และนักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูซูกิ มีค่าเท่ากับ 0.7837 อีกทั้งความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดฝึก

ทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41

นิตา โมท่า (2558, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ บูรณาการกับ โครงการภาษาอังกฤษ ที่มีต่อความพึงพอใจในการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจในการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

บัทเลอร์ (Butler, 1991, p.78) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาและ ปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน ของนักเรียนระดับเกรด 6 ที่ได้รับการสอน โดยใช้วิธีการเรียนแบบ ร่วมมือและการสอนโดยใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการ สอน โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือมีปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียนและมีทักษะในการตัดสินใจ แก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นาย และคณะ (Nye and other, 1992, p.234 – 235) ศึกษาเรื่อง การสอนร้องเพลงเด็ก ในวัยประถมศึกษา ได้สรุปถึงงานวิจัยของตนเองไว้ส่วนหนึ่งว่า นักเรียนจะต้องฝึกทักษะเบื้องต้น ในการร้องเพลงของเขาด้วยการร้องเพลงเสียงเดียวกันกับที่เพื่อน ๆ ร้อง เพื่อฝึกเทียบเสียงของตน ให้เท่ากับของคนอื่น และนักเรียนทุกคนยังสามารถได้รับความรื่นเริงบันเทิงและประสบความสำเร็จ ในการร้องเพลงด้วยความช่วยเหลือของครูผู้สอน

เดสเตฟานิส (Destefanis, 2004) ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การฟัง ด้วย วิธีการสอนดนตรีของของชูชุกีของนักเรียนวิชาดนตรีประเภทเครื่องสาย เพื่อพัฒนาความเข้าใจใน วิธีการจัดการเรียนรู้ดนตรีเบื้องต้น เป็นการพัฒนาการเรียนรู้โดยให้นักเรียนฟังเพลงจากสื่อทุกวัน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้ฟังเพลงทุกวัน ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนกลุ่ม ควบคุม

กิลส์ (Gilles, 2014) ศึกษาเรื่อง การเล่นดนตรีจากการฟังตามแนวคิดของชูชุกี : หลักฐานสนับสนุนและความกังวลในบริบทของการเล่นเปียโน โรงเรียนดนตรีมหาวิทยาลัย ออตตาวา สรุปได้ว่าแนวคิดของชูชุกี ตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่า วิธีที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดจะเรียนรู้ เพลงที่ฟังผ่านหูซ้ำ ๆ และการเล่น ความคิดที่ว่าเด็กควรเรียนรู้ที่จะเล่นโดยการฟังแทนที่จะอาศัย การอ่าน โดยได้รับการส่งเสริมโดยนักดนตรีที่ประสบความสำเร็จจำนวนมากจาก Francois Couperin และ Jean – Jacques Rousseau และแพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลก พิจารณาความนิยมของ

วิธีนี้ควรจะมีผลเกี่ยวเนื่องกับผลกระทบที่แท้จริงของการเรียนการสอนวิธีการดังกล่าวหรือไม่ การทบทวนวรรณกรรมเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ที่มีอยู่แสดงให้เห็นถึงหลักฐานที่สนับสนุนประโยชน์ของการใช้วิธีเล่นดนตรีผ่านการฟัง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างการกระตุ้นการได้ยินและการกระทำต่อสิ่งเร้า ผลการศึกษาพบว่า การเริ่มต้นด้วยการเล่นดนตรีจากการฟัง สามารถนำไปสู่ทักษะการเล่นดนตรีแบบปัจจุบันทันด่วนที่ดีขึ้นบางส่วน

จากการศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกี เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการฟัง และฝึกปฏิบัติทักษะดนตรีจากครูหรือสื่อต้นแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญจนแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เด็กเรียนรู้ภาษาแม่ และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยให้นักเรียนมีการพึ่งพาอาศัยกัน มีการปรึกษาหารือกัน สามารถช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อจะนำมาพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 รูปแบบการวิจัย
- 3.5 การดำเนินการวิจัย
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 21 ห้อง รวมทั้งหมด 552 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 26 คน ซึ่งแต่ละห้องการจัดการเรียนเป็นแบบผลของการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียนในแต่ละห้องคล้ายคลึงกัน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของ ชูชูกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง แบ่งเป็น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

3.2.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้เป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ความจำ
- 2) ความเข้าใจ
- 3) ประยุกต์ใช้
- 4) วิเคราะห์

3.2.2.2 แบบวัดทักษะการขับร้อง เป็นแบบวัดทักษะการขับร้อง ที่สังเกตจากพฤติกรรมการขับร้องของนักเรียนเป็นแบบรูบริกแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) และมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์ในวัดทักษะการขับร้องเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) เสียงร้อง
- 2) การหายใจ
- 3) เนื้อร้อง
- 4) ทำนอง
- 5) จังหวะ

3.2.2.3 แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดประเด็นการวัดเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านบทบาทผู้นำ
- 2) ด้านบทบาทสมาชิก
- 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน
- 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3.2.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดความพึงพอใจเป็น 2 ด้าน คือ

- 1) ด้านเนื้อหา
- 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดช่างเหล็ก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรี

3.3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกร่วม

3.3.1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.3.1.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง แบ่งเป็น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ คือ

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง องค์ประกอบดนตรี จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยเดิม จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยสากล จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักการและวิธีการขับร้องเพลงสากล จำนวน 3 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เสียงประกอบการแสดง จำนวน 3 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ดนตรีกับประเพณีท้องถิ่น จำนวน 4 ชั่วโมง

3.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผนการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความสอดคล้องของแผนการสอน ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- 2) ชี้นำแบ่งกลุ่มและระดมความคิด
  - ชี้นำการฟัง
  - ชี้นำเลียนแบบ
  - ชี้นำทำซ้ำ
  - ชี้นำจดจำใส่ใจ
- 3) ชี้นำเสนอ
- 4) ชี้นำสรุปและประเมิน

จากผลการประเมินพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 (ภาคผนวก ง หน้า 147 – 153) สูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

3.3.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดช่างเหล็ก กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชาดนตรี

3.3.2.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบปรนัย

3.3.2.3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาดนตรี เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

3.3.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เป็นข้อสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

3.3.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบตามคำแนะนำ

3.3.2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรี 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาของแบบทดสอบ จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่าผลการประเมินแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 จำนวน 48 ข้อ (ภาคผนวก ง หน้า 154 – 156) สูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี จำนวน 48 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try -out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยเรียนวิชาดนตรี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 คน

3.3.2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ซึ่งกำหนดค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.200 - 201) พบว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 (ภาคผนวก ง หน้า 162 – 164)

3.3.2.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีที่พัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 ข้อ แบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้เป็น 4 ด้าน คือ 1) ความจำ จำนวน 7 ข้อ 2) ความเข้าใจ จำนวน 7 ข้อ 3) ประยุกต์ใช้ จำนวน 8 ข้อ และ 4) วิเคราะห์ จำนวน 8 ข้อ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกัน

3.3.3 แบบวัดทักษะการขับร้อง

3.3.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาทักษะการขับร้อง

3.3.3.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกแบบแยกส่วน (Analytic Rubric)

3.3.3.3 กำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์วิชาดนตรี ในด้านทักษะการขับร้อง และนำมากำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน

3.3.3.4 สร้างแบบวัดทักษะการจับร้อง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นแบบรูบริก (Rubric) โดยพิจารณาทักษะการจับร้องของนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) เสียงร้อง 2) การหายใจ 3) เนื้อร้อง 4) ทำนอง และ 5) จังหวะ

3.3.3.5 นำแบบวัดทักษะการจับร้อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบตามคำแนะนำ

3.3.3.6 นำแบบวัดทักษะการจับร้อง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรี 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) พบว่าผลการประเมินทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 (ภาคผนวก ง หน้า 156 – 158) สูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.3.7 นำแบบวัดทักษะการจับร้อง ไปทดลองใช้ (Try -out) กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยเรียนวิชาดนตรี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 คน โดยให้ครูวิชาดนตรีทั้ง 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินทักษะการจับร้องของนักเรียน พิจารณาคะแนนจากเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

3.3.3.8 นำคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการประเมินโดยครูวิชาดนตรีทั้ง 3 ท่าน ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของ เพียร์สัน (Pearson) (สมนึก ภัททิยชนี, 2551, น.85) พบว่าแบบวัดมีความเชื่อมั่นระหว่าง 0.91 – 0.97 (ภาคผนวก ง หน้า 165)

3.3.3.9 นำแบบวัดทักษะการจับร้องที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการวัดทักษะการจับร้องนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบวัดชุดเดียวกัน

3.3.4 แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

3.3.4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

3.3.4.2 สร้างนิยามเชิงปฏิบัติการของความสามารถในการทำงานเป็นทีม

3.3.4.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมตามนิยามเชิงปฏิบัติการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (Likert, 1967, น.90 – 95) จำนวน 28 ข้อ โดยกำหนดประเด็นการประเมินเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบทบาทผู้นำ 2) ด้านบทบาทสมาชิก 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

3.3.4.4 นำแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.4.5 นำแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่าผลการประเมินทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 (ภาคผนวก ง หน้า 158 – 160) สูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.4.6 นำแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม ไปทดลองใช้ (Try -out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยเรียนวิชาดนตรี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 คน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.200 – 201) พบว่าแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่น 0.91

3.3.4.7 นำแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่พัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 28 ข้อ โดยแบ่งการประเมินเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบทบาทผู้นำ จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านบทบาทสมาชิก จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 7 ข้อ และ 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก จำนวน 7 ข้อ ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบวัดชุดเดียวกัน

3.3.5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3.3.5.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3.3.5.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (Likert, 1967, น.90 – 95) จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดความพึงพอใจเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา และ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.5.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.5.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่าผลการประเมินทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00 (ภาคผนวก ง หน้า 160 – 161) สูงกว่าระดับความสอดคล้องที่กำหนดว่ายอมรับได้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3.5.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้ (Try -out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยเรียนวิชาดนตรี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 16 คน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ถ้วน สายยศและ อังคณา สายยศ, 2538, น.200 – 201) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.79

3.3.5.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดความพึงพอใจเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา จำนวน 10 ข้อ และ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสอบถามความพึงพอใจนักเรียนหลังเรียน

3.4 รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว One - Group Pretest - Posttest Design (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.247) แสดงดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ดำเนินการ	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

E	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
T ₁	แทน	การสอบก่อนเรียน
X	แทน	การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของ ชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
T ₂	แทน	การสอบหลังเรียน

3.5 การดำเนินการวิจัย

3.5.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการจับร้อง และแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 คน ใช้เวลาทดสอบ 2 ชั่วโมง แล้วบันทึกคะแนนกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pre – test)

3.5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 4 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง

3.5.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการจับร้อง แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม และแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 คน ใช้เวลาทดสอบ 2 ชั่วโมง แล้วบันทึกคะแนนกลุ่มตัวอย่างจากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post – test)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent)

3.6.2 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการจับร้อง ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent)

3.6.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent)

3.6.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยการทดสอบค่าที (One Sample t-test)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติพื้นฐาน

3.7.1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ, 2538, น.197 – 198)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียน

3.7.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.197 – 198)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x	แทน	คะแนนส่วนตัว
N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\sum$	แทน	ผลรวม

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2.1 ค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้สูตรการหาค่าความสอดคล้อง IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, น.166 – 167)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.7.2.2 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.209 – 211)

1) ค่าความยากง่าย

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดที่ทำข้อนั้น

2) ค่าอำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนคนกลุ่มเก่งที่ตอบข้อนั้นถูก
	R_L	แทน	จำนวนคนกลุ่มอ่อนที่ตอบข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

3.7.2.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรของ Kuder – Richardson 20 หรือ KR – 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.197 – 198)

$$r_u = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\Sigma pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	r_u	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ ($q = 1 - p$)
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของข้อสอบทั้งฉบับ

3.7.2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.200 – 201)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\Sigma s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3.7.2.5 ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) (สมนึก ภัททิยชนี, 2551, น.85)

$$r_{xy} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	X	แทน	คะแนนของ X
	Y	แทน	คะแนนของ Y

3.7.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.7.3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจับร้อง และความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น.104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	df	แทน	ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N-1$

3.7.3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจกับคะแนนเกณฑ์ โดยใช้การทดสอบค่าที (One Sample t-test) (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553, น.72)

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	μ_0	แทน	ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น
	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะการขับร้องของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
ΣD	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
ΣD^2	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนกำลังสอง
df	แทน	ชั้นความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของผลการทดสอบสมมติฐาน
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ .01

4.2 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์รวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ด้วยข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยใช้ค่าที (t – test for Dependent) แสดงผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์รวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	df	t	p
ก่อนเรียน	26	30	10.85	3.78	201	1639	25	21.36*	.00
หลังเรียน	26	30	18.58	4.63					

*p < .01

จากตารางที่ 4.1 พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์รวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะการขับร้องของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์รวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยวัดทักษะการขับร้องของนักเรียน ด้วยแบบวัดทักษะการขับร้องที่สังเกตจากพฤติกรรมกรรมการขับร้องของนักเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินทักษะการขับร้องของนักเรียน 5 ด้าน คือ 1) เสียงร้อง 2) การหายใจ 3) เนื้อร้อง 4) ทำนอง และ 5) จังหวะ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยใช้ค่าที (t – test for Dependent) แสดงผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการขับร้องก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	df	t	p
ก่อนเรียน	26	15	6.50	1.68	143	847	25	18.03*	.00
หลังเรียน	26	15	12.00	1.55					

*p < .01

จากตารางที่ 4.2 พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีคะแนนทักษะการขับร้องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 28 ข้อ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 โดยใช้ค่าที (t – test for Dependent) แสดงผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	df	t	p
ก่อนเรียน	26	3.32	0.34	36.07	55.03	25	15.84*	.00
หลังเรียน	26	4.71	0.31					

*p < .01

จากตารางที่ 4.3 พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.5 ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้วิจัยวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยทำการทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 โดยใช้ค่าที (One Sample t – test) แสดงผลดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเทียบกับเกณฑ์

องค์ประกอบของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเห็น	คะแนนเกณฑ์	t	p
1. ด้านเนื้อหา	4.75	0.38	มากที่สุด	3.50	16.97*	.00
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.79	0.31	มากที่สุด	3.50	21.10*	.00
รวม	4.77	0.28	มากที่สุด	3.50	23.29*	.00

*p < .01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการขับร้อง ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีทักษะการขับร้องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก ตั้งกวดกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 รวม 26 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการขับร้อง แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน 2 ชั่วโมงกับกลุ่มตัวอย่างก่อนจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการขับร้อง และแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 16 ชั่วโมง และทำการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการขับร้อง แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2 ชั่วโมง จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนทักษะการขับร้อง คะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีม และคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าทีแบบ ไม่อิสระต่อกัน และการเปรียบเทียบกับเกณฑ์

5.1 สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้วิชาวิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏผลดังนี้

5.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.2 ทักษะการขับร้องของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.3 ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุดและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกฝนในทักษะปฏิบัติจนสามารถทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาของดนตรี เนื่องจากการฝึกปฏิบัติแบบซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการตามแนวคิดของชูชุกินั้น จะทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญจนจดถึงขั้นจดจำแบบฝังใจ อีกทั้งการเรียนรู้แบบร่วมมือยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม ซึ่งสามารถเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี จนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับสุกรี เจริญสุข (2542, น.13 – 17) ที่กล่าวถึงแนวคิดของชูชุกีไว้ว่า การพัฒนาความสามารถที่สูงขึ้นนั้นทำได้ด้วยการฝึกที่ถูกต้อง ความสามารถไม่ได้มาจากความคิดหรือทฤษฎี แต่มาจากการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ในการฝึกซ้อมนั้นต้องได้รับการฝึกที่ดีและถูกต้อง ไม่ต้องรีบร้อนแต่ไม่หยุดการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ การฝึกซ้อมที่ผิด ๆ จะพัฒนาความสามารถที่ผิด ๆ ด้วย ความลับของการฝึกซ้อมก็คือการทำซ้ำ ฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก จนดูเป็นเรื่องที่ง่ายและเป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, น.174) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการให้กำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากจะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดสเตฟานิส (Destefanis, 2004) ที่ศึกษาวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีประเภทเครื่องสายของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนตามแนวคิดของชูชุกิ เพื่อพัฒนาความเข้าใจในวิธีการจัดการเรียนรู้ดนตรีเบื้องต้น เป็นการพัฒนาการเรียนรู้โดยให้นักเรียนฟังเพลงจากสื่อทุกวัน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้ฟังเพลงทุกวัน ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภารัตน์ คู่คิด (2555, บทคัดย่อ) ที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางดนตรี เรื่อง การบรรเลงดนตรีไทยเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย และชินอิชิชูชุกิ พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชินอิชิชูชุกิ มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ โซลตาน โคคาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำราญแก้วเกิด (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า คะแนนสอบวิชาดนตรีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอนิฉา อุ่นชัย (2551, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เจตคติ และพฤติกรรมการรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5.2.2 ทักษะการขับร้องของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกิร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยวิธีการฟัง ปฏิบัติ และหมั่นฝึกฝนจากครูหรือต้นแบบนั้นสามารถก่อให้เกิดความชำนาญและความเข้าใจในทักษะการขับร้องให้กับนักเรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกินั้นจะเน้นในเรื่องของการฟังและการฝึกฝนทักษะจากการเลียนแบบครูหรือต้นแบบอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเปรียบเทียบจุดอ่อนในการขับร้องกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนำการเรียนรู้เหล่านั้นมาพัฒนาทักษะการขับร้องของตนเองได้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการขับร้องที่สูงขึ้น สอดคล้องกับประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2555) ที่ได้นำเสนอบทบาทสำคัญของครูและนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกิในเรื่องของการสอนทักษะดนตรี โดยสรุปได้ว่า ครูต้องมีความสามารถทางดนตรีทุกด้าน สามารถถ่ายทอดและพัฒนาทักษะดนตรีให้กับเด็กทุกคนได้ ต้องหมั่นขัดเกลาและทบทวนบทเพลงที่เด็กได้เรียน ไปแล้วอย่างสม่ำเสมอ และเด็กควรได้แสดงออกทางดนตรีบ่อย ๆ ทั้งการแสดงเดี่ยวและกลุ่ม และสอดคล้องกับวรรณทิพา รอดแรงคำ

(2541, น.135) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันและทำให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้สูงสุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับบรูเนอร์ (Jerome Bruner, 1915 อ้างถึงใน ฌรูทซ์ สุทธจิตต์, 2541, น.81 – 88) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญาสังคมไว้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบกายของมนุษย์ โดยทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบจากต้นแบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิลส์ (Gilles C, 2014) ที่สรุปได้ว่า แนวคิดของชูชุกิตตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า วิธีเรียนดนตรีที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด เป็นการเรียนรู้เพลงที่ฟังผ่านหูซ้ำ ๆ และการได้ปฏิบัติดนตรี นักเรียนควรเรียนรู้ที่จะปฏิบัติดนตรีโดยการฟังแทนที่จะอาศัยการอ่าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับนาย และคณะ (Nye and other, 1992, p.234 – 235) ที่สรุปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับการร้องเพลงของนักเรียนไว้ส่วนหนึ่งว่า นักเรียนจะต้องฝึกทักษะเบื้องต้นในการร้องเพลงของเขาด้วยการร้องเพลงเสียงเดียวกันกับที่เพื่อน ๆ ร้อง เพื่อฝึกเทียบเสียงของตนให้เท่ากับของคนอื่น และนักเรียนทุกคนยังสามารถได้รับความรื่นเริงบันเทิงและประสบความสำเร็จในการร้องเพลงด้วยความช่วยเหลือของครูผู้สอน

5.2.3 ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกิตร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ การช่วยเหลือ การแสดงความคิดเห็น การปรึกษาหารือ การมีวิจารณ์ญาณในการแก้ไขปัญหา และการระดมความคิดร่วมกันกับเพื่อนของนักเรียน ที่เกิดจากวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่มนั้น สามารถทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในงานที่ทำได้อย่างคล่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องของความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่สูงขึ้น สอดคล้องกับจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987, p.13 - 14) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการสร้างความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งหมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย ซึ่งสมาชิกทุกคนจะได้รับผลประโยชน์เท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับทิสนา แจมณี (2545 : 139) ที่กล่าวว่า การทำงานร่วมกันทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในทีมจะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้มีการช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ยังเป็นการส่งเสริมกันในเรื่องของการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังสอดคล้องกับฉันทพันธ์ เขจรนนท์

(2545, น.11 - 12) ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า 1) การทำงานร่วมกันทำให้มีความคิดใหม่ ๆ และหลากหลาย โดยทีมงานจะร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมองออกไปนอกกรอบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดนวัตกรรมในการทำงาน 2) ผลงานของทีมจะสูงกว่าการที่สมาชิกต่างแยกกันทำงานของตนและนำงานมารวมกัน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ 3) การสื่อสารจะทำให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและยอมรับกัน เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานสมาชิกก็จะร่วมแรงร่วมใจแก้ไขปัญหาและอุปสรรคไปด้วยกัน 4) เมื่อสมาชิกรู้จักสนิทสนม ก็จะทำให้มีการสนับสนุนทางจิตใจและสังคมต่อกัน ทั้งปัญหาด้านการงานและวิกฤติส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบัทเลอร์ (Butler, 1991, p.78) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาและปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน ของนักเรียนระดับเกรด 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือและการสอนโดยใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือมีปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียนและมีทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตา โมท่า (2558, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับโครงการภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกี ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นั้น เป็นการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ จนทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาดนตรี ได้เรียนรู้บทเพลงใหม่ ๆ ได้สนุกกับการขับร้อง สนุกกับการเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และยังเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการในเรื่องของการทำงานเป็นทีม ตัวอย่างเช่น “...เข้าใจในเรื่องที่เรียน...” “...ทำให้รู้จักเพลงที่ไม่เคยรู้จัก...” “...ทำให้อยากร้องเพลง...” “...สนุกกับกิจกรรมกลุ่มมาก ๆ...” “...ทำให้พัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม...” จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบรร สุวรรณบุพผา (2548, น.95 – 96) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะทำให้เด็กได้แสวงหาโอกาสที่จะได้เล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน และสอดคล้องกับเครทวูล และคณะ (Krathwohl et, al, 1964, p.95) ที่กล่าวว่า การลงมือปฏิบัติในสิ่งที่นักเรียนสนใจส่งผลให้เกิดความพึงพอใจเป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจแสดงในรูปของความสนุกสนาน และความยินดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับรัชชัย นาควงษ์ (2543, น.11) ที่ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนที่เรียนดนตรีส่วนใหญ่จะ

สนใจทุกสิ่งอย่างที่เป็นของใหม่สำหรับเขา ต้องการทำอะไรต่ออะไรด้วยวิธีที่ถูกต้อง มักขอคำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำงานต่าง ๆ นักเรียนจะเรียนรู้จากการสอนด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมสัมผัสได้หรือเรียนรู้ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพชัย อุปชิต (2558, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสขลุ่ยเพียงออ พบว่า หลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณลักษณ์ น้อยเจริญ (2557, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโจง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือประกอบวีดิทัศน์ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาวิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

1) ความเชี่ยวชาญทางด้านทักษะดนตรีปฏิบัติของครู คือ ครูต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านทักษะดนตรีปฏิบัติ เพื่อเป็นต้นแบบที่ถูกต้องให้นักเรียน

2) การจัดเรียงลำดับเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ คือ ต้องมีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีที่เหมาะสม โดยเริ่มจากเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานดนตรีก่อน เพื่อให้ นักเรียนรู้สึกง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3) สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ต้องจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติในกระบวนการกลุ่มของนักเรียน

5.3.1.2 ครูและผู้บริหารควรมีนโยบายในการสนับสนุนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

5.3.1.3 ควรนำวิธีการและผลการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไปประยุกต์ใช้กับทักษะดนตรีประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากการขับร้อง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของทักษะดนตรีในแต่ละด้าน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาทักษะนักเรียนในด้านอื่น ๆ ต่อไปได้

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกับทักษะดนตรีประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากการขับร้อง เพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกับวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรม
การ
การ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยความสุข*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- คณะพล จันทร์หอม. (2539). *การขับร้องเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ครรชิต สุวภาคย์รังสี. (2546). *การศึกษาสภาพการวัดผลและประเมินผลวิชาปฏิบัติคีตารในสถาบันราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม. (2553). *ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชวาล แพร่ตกุล. (2552). *เทคนิคการวัดผล* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โปรเกรสซีฟ.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). *สังคีตนิยม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2537). *กิจกรรมดนตรีสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2545). *สาระดนตรีศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2545). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ดวงเดือน กุปต์การ. (2541). *การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงใจ อมาตยกุล. (2545). *วรรณคดีเพลงร้อง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คุษฎี พนมยงค์ บุญทัสนะกุล. (2547). *สานฝันด้วยเสียงเพลง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านเพลง.

- ทิตินา แคมมณี. (2543). *14 วิธีสอน สำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพชัย ดำนสกุล. (2551). *ทฤษฎีการเรียบเรียงเสียงประสาน : คอร์ด และการใช้คอร์ดระดับต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นพชัย อูปชิต. (2558). *ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีไทยตามแนวคิดของชูชุกี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง เสียงใสขลุ่ยเพียงออ*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นุริรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- น้ำเพชร ลินทอง. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความวิตกกังวลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดขี่กับแบบมีเหตุผลและแบบปล่อยปละละเลยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี ปีการศึกษา 2541*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา โมท่า. (2558). *การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบูรณาการกับโครงการภาษาอังกฤษที่มีต่อความพึงพอใจในการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บวร สุวรรณผา. (2548). *จิตวิทยาทั่วไป*. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา บุญพาวัฒนา. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและคุณภาพของการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2555). *การสอนดนตรีของชูชุกี*. สืบค้นจาก http://www.playmusic.co.th/images/filestorage/2555_06_1/_Suzuki.pdf
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2557). *ทฤษฎีการสอนดนตรี*. สืบค้นจาก <http://suppavit014.wordpress.com/ทฤษฎีการสอนดนตรี/>

- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้ แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีธดา เลิศศรีมงคล. (2554). ผลของโปรแกรมฝึกการกำกับอารมณ์ที่มีทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียา คงฤทธิศึกษากร. (2536). แนวทางการให้บริการประชาชน. กรุงเทพฯ : ไอ.ซี.ซี. เนชั่นแนล.
- ปิ่นทนต์ ปัญญาสังข์. (2550). การสอนวิชาขบร้องสากล : กรณีศึกษาโรงเรียนคนตรีมีฟ้า. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิ่นศิริ ศิริปิ่น. (2551). ร้องเพลง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ก.พล.
- เปรมจิตร์ ขจรภัย ลาร์เซ็น. (2536). วิธีการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน (เอกสารประกอบ). เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตลกรณ.
- พัฒนพงษ์ สีกา. (2551). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นผลจากการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2548 ของจังหวัดอุดรดิติ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). อุดรดิติ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิติ.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เฮท์ออฟเดอะมิสท์.
- พิมพ์พันธ์ เตะคะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน 1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิมพ์พันธ์ เตะคะคุปต์ และเพียว อินดิสุข. (2548). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิรุณ โปรรย สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับ อิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพชรรัชต์ แก้วสุวรรณ. (2553). วารสารการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองบรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษาสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา.

- ภนิตา ชัยปัญญา. (2541). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มานพ ทับทิมเมือง. (2550). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการเรียน
การปรับตัว สภาพปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนของนักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์จำกัด.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิควิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม
วิชาการ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ
: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2541). “การเรียนแบบร่วมมือ” ใน สารระการศึกษาศึกษาการเรียนการสอน.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์ดี. (2545). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : ฝ่ายโรงพิมพ์
บริษัทตลาดตาพับลิเคชัน.
- วิทวัฒน์ ชัดดิยะมาน และนัตริศรี ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). “การปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายทางการ
ศึกษาของบลูม Revised Bloom’s Taxonomy”. วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ
ปีที่ 18. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิภารัตน์ คู่คิด. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางดนตรี เรื่อง
การบรรเลงดนตรีไทยเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการ
เรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตัน โคคาย และ แนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ. (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ศิริมา พนาภินันท์. (2552). *ชุดการสอนทฤษฎีคณิตศาสตร์สากล 2 เรื่อง ทฤษฎีแอด ผ่านวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). “การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ” (เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์). สืบค้น จาก <http://isdc.rsu.ac.th/weblog/21>
- สมชาย รัตนทองคำ. (2545). *การพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษากายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมนึก กัททิษณี. (2551). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กทม. : ประสารการพิมพ์.
- สมนึก กัททิษณี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). *การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* (เอกสารการบรรยายกระบวนการวิชา EA 733). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำราญ แก้วเกิด. (2550). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มวิชา คณิตศาสตร์ 1 (ศ 31101) โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2532). *การพัฒนาทีมงาน*. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์.
- สุกรี เจริญสุข. (2542). *คู่มือการอบรมครูชูชุกีและการเป็นครูชูชุกีขั้นต้น*. นครปฐม : วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภัชชา โพธิ์เงิน. (2554). *การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2540). *องค์การสมัยใหม่*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไสว พักขาว. (2544). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.

- อนิฎา อุ่นชัย. (2551). *ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เจตคติและพฤติกรรมความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรุณลักษณ์ น้อยเจริญ. (2557). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สารนาฏศิลป์ เรื่อง การรำชุดสาวหนองคายล่องโขง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ประกอบวีดิทัศน์.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัญญา วัจนะสวัสดิ์. (2544). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของกองบัตรโดยสารเครื่องบิน สาขาสำนักงานใหญ่ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน).* (ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4).* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำนาจ แสงสว่าง. (2540). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุทัยพรรณ สุดใจ. (2545). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี.* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Anne Peckham. (2000). *The Contemporary Singer.* California : Berklee Press.
- Aronson, E., Bridgeman, D., & Geffner, R. (1978). The effects of cooperative classroom structure on student behavior and attitudes. In D. Bar Tal and L. Saxe (Eds.). *Social Psychology of Education.* Washington, D.C : Hemisphere.
- Butler, Renee. (1991). *“Cooperative Learning and Computer Simulation : Examining Effects on The Problem – Solving Abilities of Sixth – Grade”* (CD – Rom : Doctoral Dissertation). Tennessee : Vanderbilt University.
- Destefanis, R. (2004). *The effect of passive listening on beginning string student Instrumental Music Performance* (Digital Respository). Maryland : University of Maryland.
- Devis. (1988). *A study on the effects of students use of selected group process skills on student achieve Learning Mathematics problem solving unit.* Iowa : University of Iowa.

- Gilles, C. (2014). *“Playing by ear in the Suzuki Method : Supporting Evidence And Concerts in the Context of Piano plying”* (Digital Respository). Ottawa : University of Ottawa.
- Good. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill.
- Joen Frey Boytim. (2003). *The Private Voice studio Handbook*. Wisconsin : Hal Leonard Corporation.
- John J. Di Natale and Gordon S. Russell. (1995). Cooperative Learning for Better Performance. *Music Educators Journal*. London : Sage.
- Johnson, D. W. and Johnson, R. T. (1987). *Learning Together and Alone : Cooperative, Competitive and Individualistic Learning* (2 nd edition). New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Johnson, D. W. and Johnson, R. T. (1994). *The Nuts and Bolts of Cooperative Learning*. Minnesota : Interaction Book Company.
- Krathwohl, D.R. et, al. (1964). *Taxonomy of educational objectives:the classification of educational goals handbook II : affective domain*. London : Longman.
- Likert, Rensis. (1967). “The Method of Constructing and Attitude Scale”. *Attitude Theory and Measurement*. New York : Wiley & Son.
- Morse, N. C. (1958). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan : University of Michigan.
- Nye, Robert Evans, Nye, Vernice Trosdale, Matin M. Gray, and Mary, Lou Van Rysselberghe. (1992). *Music in the Elementary School* (6 th edition). New Jersey : Prentice – Hell, Inc.
- Parker, G. M. (1990). *Team Players and Team Work : The New Competitive Business Strategy*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Robyn M. Gillies. (2002). *Journal of Educational Research*96(1) 99-101.
- Shelly, Maynard W. (1975). *Responding to Social Change*. Pennsylvania : dowden Huntchisam Press, Inc.
- Slavin, R.E. (1987). “ *Cooperative Learning* ” Review of Educational Research .50: 315-342
Slavin, R.E. (1987, November). Cooperative Learning and Cooperative School : Education Leadership.
- Stadt, R.W., et al. (1974). *Managing career education programs. Englewood Cliffs*. New Jersey : Prentice – Hell, Inc.

Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A survey of theory and research*. New York : Free Press.

Stromborg, M. F. (1984). *Selecting an Instrument to Measure Quality of Life*. N.P. : Oncology Nursing Forum.

Vroom, H Victor. (1964). *Work and Motivation*. Now York : Wiley and Sons, Inc.

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ.ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณชาติ

วุฒิการศึกษา

ศป.บ. ดุริยางคศิลป์ตะวันตก

ศศ.ม. ดนตรีศึกษา

ศป.ด. ศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ตำแหน่งทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

สถานที่ทำงาน

2. ดร. สารีตา ประทีปช่วง

วุฒิการศึกษา

ศษ.บ. ดุริยางค์ไทย

ศศ.ม. วัฒนธรรมศึกษา

ปร.ด. ดุริยางคศิลป์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สถาบันการศึกษา

ตำแหน่งทางวิชาการ

อาจารย์

สถานที่ทำงาน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (ต่อ)

3. นายทวีศักดิ์ สุขสำราญ

วุฒิการศึกษา

ศษ.บ. ประถมศึกษา

สถาบันการศึกษา

ค.ม. หลักสูตรและการสอน

ตำแหน่งทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สถานที่ทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนวัดธงชัยธรรมจักร

4. นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก

วุฒิการศึกษา

ค.บ. นาฏศิลป์ไทย

สถาบันการศึกษา

ศษ.ม. การวัดและประเมินผลการศึกษา

ตำแหน่งทางวิชาการ

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

สถานที่ทำงาน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)

5. นายรณชัย คชสาร

วุฒิการศึกษา

กศ.บ. ดุริยางคศาสตร์

สถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่งทางวิชาการ

ครูชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงาน

โรงเรียนการเคหะท่าทราย

รายการเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

- นายทวิศักดิ์ สุขสำราญ
- นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก
- นายรณชัย คชสาร

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี

- ดร. สารีตา ประทีปช่วง
- นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก
- นายรณชัย คชสาร

3. แบบวัดทักษะการขับร้อง

- ผศ.ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา
- นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก
- นายรณชัย คชสาร

4. แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

- ดร. สารีตา ประทีปช่วง
- นายทวิศักดิ์ สุขสำราญ
- นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ

- ผศ.ดร. พิมพ์ชนก สุวรรณธาดา
- นายทวิศักดิ์ สุขสำราญ
- นางสุภัทราภรณ์ ทองมาก

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือ

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ตัวอย่างแบบวัดทักษะการขับร้อง
4. ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม
5. ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วิชาดนตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบดนตรี

เรื่อง องค์ประกอบดนตรี

ประถมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 2/2559

เวลา 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

องค์ประกอบของดนตรี คือ ส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้เกิดเป็นดนตรีที่ไพเราะ โดยสิ่งสำคัญขององค์ประกอบของดนตรีนั้นจะประกอบด้วยปัจจัยเหล่านี้คือ จังหวะ เสียง ทำนอง และการประสานเสียง

ความรู้พื้นฐานเดิม

1. ประเภทเครื่องดนตรี
2. วงดนตรีแต่ละประเภท
3. เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

ขอบข่ายเนื้อหา

1. องค์ประกอบดนตรี
  - 1) จังหวะ
  - 2) เสียง
  - 3) ทำนอง
  - 4) การประสานเสียง
2. การสื่ออารมณ์เพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. ระบุลักษณะที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดนตรีได้
2. อธิบายความหมายขององค์ประกอบดนตรีได้
3. ประยุกต์ใช้องค์ประกอบดนตรีในชีวิตประจำวันได้
4. ใช้เหตุผลสรุปความสัมพันธ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดนตรีได้

เนื้อหาสาระ

1. องค์ประกอบดนตรี ประกอบด้วย

1) จังหวะ คือ การเคลื่อนไหวของทำนองเพลง ที่กำหนดความช้าเร็วของบทเพลง เช่น เพลงจังหวะช้า เพลงจังหวะเร็ว เป็นต้น การบรรเลงดนตรีหรือการขับร้องเพลงจึงต้องมีจังหวะเป็นตัวกำกับเพื่อให้ดนตรีหรือบทเพลงนั้นมีความไพเราะ

2) เสียง คือ การนำเสียงมาเรียบเรียงให้เกิดความไพเราะ เสียงดนตรีนั้นเกิดจากเสียงของเครื่องดนตรี และเสียงร้องเพลงของมนุษย์ เสียงเหล่านี้จะเกิดความไพเราะน่าฟังมากเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับศิลปิน และผู้เรียบเรียงดนตรี

3) ทำนอง คือ เสียงสูง – ต่ำ เสียงสั้น – ยาว เสียงทุ้ม – แหลมนำมาเรียบเรียงเป็นทำนอง มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ทำนองเพลงจะมีลักษณะแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ประพันธ์เพลงว่าจะให้เพลงมีทำนองแบบใด เช่น ทำนองเพลงที่ฟังแล้วรู้สึกเศร้า หดหู่ เร้าใจ เป็นต้น

4) การประสานเสียง คือ การนำเสียงเครื่องดนตรีและเสียงร้องเพลงของมนุษย์ที่มีระดับเสียงต่างกัน นำมาบรรเลงและร้องร่วมกันในแนวทำนองเดียวกัน โดยเสียงที่บรรเลงหรือร้องจะต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกัน จึงจะเกิดความไพเราะของเสียง

2. การสื่ออารมณ์เพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี

1) จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง

จังหวะที่ใช้ในแต่ละบทเพลงนั้นล้วนแตกต่างกันจึงทำให้อารมณ์ของบทเพลงแตกต่างกันไปด้วย เช่น เพลงที่มีจังหวะช้าจะให้อารมณ์เศร้า เพลงที่มีจังหวะคึกคักจะให้อารมณ์สนุกสนาน เป็นต้น ดังนั้นบทเพลงแต่ละบทเพลงจึงต้องมีจังหวะเป็นตัวกำกับเพื่อให้สามารถสื่ออารมณ์ของบทเพลงถ่ายทอดไปยังผู้ฟังได้

2) ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

บทเพลงแต่ละบทเพลงจะมีทำนองที่แตกต่างกัน บางบทเพลงมีทำนองที่ช้า มีเสียงสูง ทุ้ม สิ่งเหล่านี้จะทำให้อารมณ์ของบทเพลงแตกต่างกันไปตามลักษณะของทำนองเพลง ทำนองเพลงสามารถบ่งบอกอารมณ์ของเพลงได้ เช่น เพลงที่มีอารมณ์โศกเศร้า จะมีทำนองที่มีเสียงยาว มีจังหวะช้า เป็นต้น

ดังนั้นการสื่ออารมณ์บทเพลงจะต้องอาศัยจังหวะ และทำนองเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจบทเพลง รับรู้ และซาบซึ้งถึงความไพเราะของบทเพลงนั้น ได้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (20 นาที)

1. ครูกระตุ้นนักเรียนโดยเปิดเพลงให้นักเรียนฟังในช่วงสั้นๆ จากนั้นกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี

- เพลงนี้มีจังหวะอย่างไร ? (ช้า , ปานกลาง , เร็ว)
- เสียงร้องในเพลงนี้เป็นเสียงร้องที่มีลักษณะอย่างไร ? (ผู้หญิง , ผู้ชาย)
- ทำนองในเพลงนี้มีลักษณะส่วนใหญ่อย่างไร ? (ใช้เสียงสูงค่อนข้างมาก , ใช้เสียงต่ำค่อนข้างมาก)

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับองค์กรประกอบดนตรี

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด (70 นาที)

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็นกลุ่มละ 4 – 5 คน แบบคละความสามารถ และให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่ม ดังนี้ ประธาน 1 คน , สมาชิก 2 – 3 คน และเลขานุการ 1 คน

2. ครูให้ตัวแทนกลุ่มมารับเอกสารเพื่อไปแจกกับสมาชิกในกลุ่ม ประกอบด้วย/ใบความรู้ เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี/ใบบันทึกความรู้ เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี

3. ครูให้นักเรียนพิจารณาศึกษา เรื่อง องค์กรประกอบดนตรีจากใบความรู้ และร่วมกันสรุปความรู้ลงในใบบันทึกความรู้ เป็นรายบุคคล

4. ครูให้ตัวแทนกลุ่มมารับเอกสารเพื่อไปแจกกับสมาชิกในกลุ่ม ประกอบด้วย/เนื้อเพลง “ชะตาชีวิต”/ใบกิจกรรม เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี

5. ครูให้นักเรียนฝึกขับร้องเพลง “ชะตาชีวิต” โดยขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการฟัง ให้นักเรียนฟังเพลง “ชะตาชีวิต” ประมาณ 1 – 2 รอบ จากครูและสื่อเสียง

ขั้นที่ 2 ขั้นเลียนแบบ ให้นักเรียนฝึกขับร้องเพลง “ชะตาชีวิต” ตามครูและสื่อเสียงที่ได้ฟัง ประมาณ 1 – 2 รอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นทำซ้ำ ให้นักเรียนฝึกซ้อมขับร้องเพลง “ชะตาชีวิต” ในกลุ่มของตน

ขั้นที่ 4 จดจำใส่ใจ ให้นักเรียนฝึกขับร้องจนคุ้นชินกับเพลง “ชะตาชีวิต”

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มบรรยายองค์กรประกอบของเพลง “ชะตาชีวิต” และบรรยายความรู้ที่ลงในใบกิจกรรม เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอ (20 นาที)

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอองค์ประกอบของเพลง “ชะตาชีวิต” จากใบกิจกรรม ที่ได้ทำเป็นรายกลุ่ม หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน (10 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้จากกิจกรรมที่ทำ และประเมินผล จากผลของกิจกรรมที่ครูให้นักเรียนทำในครั้งนี้

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง องค์ประกอบดนตรี
2. ใบบันทึกความรู้ เรื่อง องค์ประกอบดนตรี
3. เนื้อเพลง “ชะตาชีวิต”
4. ใบกิจกรรม เรื่อง องค์ประกอบดนตรี
5. สื่อเสียงบทเพลงต่างๆ

การวัดและประเมินผล

1. ใบกิจกรรม เรื่อง องค์ประกอบดนตรี
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบวัดทักษะการจับร้อง
4. แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

แหล่งการเรียนรู้เพิ่มเติม

1. ห้องสมุด โรงเรียน
2. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เช่น
  - <https://sites.google.com/site/tommusicfreeman/xngkh-prakxb-dntri>
  - <http://web.ku.ac.th/king72/2530/music.htm>
3. สื่อวีดิทัศน์ – สื่อเสียงบทเพลงต่างๆ

ใบความรู้

เรื่อง องค์ประกอบดนตรี

1. จังหวะ

จังหวะ คือ การเคลื่อนไหวของทำนองเพลง ที่กำหนดความช้าเร็วของบทเพลง เช่น เพลงจังหวะช้า เพลงจังหวะเร็ว เป็นต้น การบรรเลงดนตรีหรือการขับร้องเพลงจึงต้องมีจังหวะเป็นตัวกำกับเพื่อให้ดนตรีหรือบทเพลงนั้นมีความไพเราะ

2. เสียง

เสียง คือ การนำเสียงมาเรียบเรียงให้เกิดความไพเราะ เสียงดนตรีนั้นเกิดจากเสียงของเครื่องดนตรี และเสียงร้องเพลงของมนุษย์ เสียงเหล่านี้จะเกิดความไพเราะน่าฟังมากเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับศิลปิน และผู้เรียบเรียงดนตรี

3. ทำนอง

ทำนอง คือ เสียงสูง – ต่ำ เสียงสั้น – ยาว เสียงทุ้ม – แหลมนำมาเรียบเรียงเป็นทำนอง มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ทำนองเพลงจะมีลักษณะแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ประพันธ์เพลงว่าจะให้เพลงมีทำนองแบบใด เช่น ทำนองเพลงที่ฟังแล้วรู้สึกเศร้า หดหู่ ไร้ใจ เป็นต้น

4. การประสานเสียง

การประสานเสียง คือ การนำเสียงเครื่องดนตรีและเสียงร้องเพลงของมนุษย์ที่มีระดับเสียงต่างกัน นำมาบรรเลงและร้องร่วมกันในแนวทำนองเดียวกัน โดยเสียงที่บรรเลงหรือร้องจะต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกัน จึงจะเกิดความไพเราะของเสียง

ชะตาชีวิต

เพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ ๕

ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นกล้อยคล้อยบินมาเดี๋ยวเดียว คิดคิดมิวายกังวลให้หม่นนฤทัยหมอง
ขาดมวลมิตรไร้คนสนิทคู่เคียงครอง หลงไหลหมายปองคนปราณี
ขาดเรือนแหล่งพักพำนักนอน ขาดญาติมิตรและน้องพี่
บาปกรรมคงมี จำทนระทม

ท้องฟ้าสยัณหั้ตะวันเดือน แสงลับนับวันจะเดือนให้ใจต้องขื่นขม
หากเย็นลงฟ้าคงยังมีดั่งตรอมตรม ชีวิตระทมเพราะรอมมา
จวบจันทร์แจ่มฟ้านภาส่อง เฝ้ามองให้เดือนชুবวิญญา
สักวันบุญมา ชะตาคงดี

ใบกิจกรรม เรื่อง องค์ประกอบดนตรี

กลุ่ม.....

ชื่อ..... เลขที่..... (ประธาน)

ชื่อ..... เลขที่..... (สมาชิก)

ชื่อ..... เลขที่..... (สมาชิก)

ชื่อ..... เลขที่..... (สมาชิก)

ชื่อ..... เลขที่..... (เลขานุการ)

ให้นักเรียนเขียนอธิบายองค์ประกอบดนตรีและเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อเพลง “ชะตาชีวิต”

ลักษณะของจังหวะ

.....
.....

ลักษณะของเสียง

.....
.....

ลักษณะของทำนอง

.....
.....

ลักษณะของการประสานเสียง

.....
.....

บรรยายความรู้สึก

.....
.....

.....
.....

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนเขียนชื่อ – นามสกุล ลงในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีฉบับนี้ เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ รวม 30 คะแนน ให้เวลาในการทำ 40 นาที
3. ให้นักเรียนอ่านข้อสอบในกระดาษคำถาม โดยพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องตัวเลือกของกระดาษคำตอบ
4. ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนลบให้สะอาด และเขียนเครื่องหมายใหม่ให้ชัดเจน
5. ห้ามขีดเขียนลงในกระดาษคำถาม

1. ข้อใดคือองค์ประกอบดนตรีทั้งหมด

- ก. ทำนอง , เครื่องดนตรี
- ข. เสียง , การประสานเสียง
- ค. เสียงขับร้อง , โน้ตดนตรี
- ง. ผู้ขับร้อง , ผู้บรรเลงดนตรี

2. ทำนองเพลงจะมีลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งใด

- ก. จังหวะ
- ข. ผู้ขับร้อง
- ค. ผู้ประพันธ์
- ง. ผู้บรรเลงดนตรี

3. ข้อใดอธิบายความหมายของคำว่า ทำนอง

- ก. ความ ช้า – เร็ว ของบทเพลง
- ข. เสียงบรรเลงร่วมกันอย่างกลมกลืน
- ค. เสียงสูง – ต่ำ , สั้น – ยาว ของบทเพลง
- ง. เสียงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. “เพลงนี้เป็นเพลงเร็วมากๆ” จากคำพูดดังกล่าว แสดงถึงองค์ประกอบดนตรีในข้อใด

- ก. จังหวะ
- ข. ทำนอง
- ค. เสียงดนตรี
- ง. เสียงขับร้อง

5. ข้อใดคือการให้เหตุผลที่ถูกต้อง

- ก. ทำนองที่ดีควรเป็นทำนองที่มีความดังกังวาน และมีเอกลักษณ์
- ข. การประสานเสียงที่ดีนั้น เสียงทุกเสียงจะต้องกลมกลืนกัน
- ค. จังหวะที่ดีควรมีความ สูง – ต่ำ ที่เหมาะสม
- ง. เสียงที่ดีนั้นควรมีความ ช้า – เร็ว เพื่อสื่ออารมณ์

6. ....

ตัวอย่างแบบวัดทักษะการขับร้อง

แบบวัดทักษะการขับร้อง
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชื่อ _____ เลขที่ _____

เกณฑ์การประเมินทักษะการขับร้อง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			ข้อเสนอแนะ
	3	2	1	
1. เสียงร้อง				
2. การหายใจ				
3. เนื้อร้อง				
4. ทำนอง				
5. จังหวะ				

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

..... / ..... / 2560

เกณฑ์การประเมินทักษะการขับร้อง

เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score)

ประเด็นการประเมิน	คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
1. เสียงร้อง	3	เสียงร้องดังชัดเจนต่อเนื่อง
	2	เสียงร้องดังชัดเจนเป็นบางช่วง
	1	เสียงร้องดังไม่ชัดเจนต่อเนื่อง
2. การหายใจ	3	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลงเป็นส่วนใหญ่
	2	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลงเป็นบางช่วง
	1	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลงเป็นส่วนน้อย
3. เนื้อร้อง	3	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษรระ คำควบกล้ำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
	2	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษรระ คำควบกล้ำถูกต้องเป็นบางช่วง
	1	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษรระ คำควบกล้ำถูกต้องเป็นส่วนน้อย
4. ทำนอง	3	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนองต่อเนื่อง
	2	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนองเป็นบางช่วง
	1	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนองไม่ต่อเนื่อง
5. จังหวะ	3	ขับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวะถูกต้องต่อเนื่อง
	2	ขับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวะถูกต้องเป็นบางช่วง
	1	ขับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวะไม่ถูกต้องต่อเนื่อง

เกณฑ์ในการตัดสินจากคะแนนรวม 15 คะแนน

11 – 15 คะแนน หมายถึง ดี

6 – 10 คะแนน หมายถึง พอใช้

1 – 5 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุง

ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นความคิดเห็นหรือปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริง

คำถาม	ระดับความคิดเห็นหรือปฏิบัติ				
	มากที่สุด → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ด้านบทบาทผู้นำ					
1. ฉันกล้ารับผิดชอบแทนเพื่อนในกลุ่มทุกคน					
2. ฉันเห็นว่าคำแนะนำของเพื่อนในกลุ่มนั้นมีความสำคัญ					
3. ฉันกล้ารับอาสาทำเป็นตัวแทนของเพื่อนในกลุ่ม					
4. ฉันเต็มใจแก้ปัญหาให้เพื่อนในกลุ่ม					
5. ฉันจะคอยบอกเพื่อนให้สามัคคี ช่วยเหลือกัน					
6. ฉันกลัวว่าภาระหน้าที่จะตกมาอยู่ที่ฉันคนเดียว					
7. ฉันคิดว่าการเป็นหัวหน้ากลุ่มนั้นลำบาก					
ด้านบทบาทสมาชิก					
8. ฉันมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น					
9. ฉันกล้าซักถามข้อสงสัยกับเพื่อนในกลุ่ม					
10. ฉันตั้งใจฟังการประชุมกลุ่มทุกครั้ง					
11. ฉันเต็มใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม					
12. ฉันรับฟังคำติชมของเพื่อนในกลุ่มเพื่อพัฒนาตัวเอง					
13. ฉันคิดว่าฉันไม่เด่นพอในบทบาทสมาชิกกลุ่ม					
14. ฉันคิดว่าการได้เป็นแค่สมาชิกกลุ่มนั้นน่าเบื่อ					

คำถาม (ต่อ)	ระดับความคิดเห็นหรือปฏิบัติ				
	มากที่สุด $\longrightarrow$ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการดำเนินงาน					
15. กลุ่มของฉันแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน					
16. กลุ่มของฉันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน					
17. กลุ่มของฉันมีการกำหนดระยะเวลาทำงานอย่างเป็นระบบ					
18. กลุ่มของฉันให้ความสำคัญกับงานที่ทำทุกงาน					
19. กลุ่มของฉันมีการทำความเข้าใจในเนื้อหาของงาน					
20. กลุ่มของฉันทำงานโดยไม่มีการวางแผน					
21. กลุ่มของฉันทำงานโดยไม่คิดถึงคุณภาพของงาน					
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก					
22. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะพูดคุยกันในเรื่องงานที่ทำเสมอ					
23. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะให้อภัยกันเมื่อเกิดความขัดแย้ง					
24. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะให้ความร่วมมือกันในการทำงาน					
25. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะแนะนำกันในเรื่องของการทำงาน					
26. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะให้กำลังใจกันเมื่อเกิดความท้อ					
27. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะทำงานโดยต่างฝ่ายต่างทำ					
28. ฉันและเพื่อนในกลุ่มเกลียดกัน					

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

ตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งพิจารณา 2 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา และ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ จึงขอความร่วมมือนักเรียนในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีให้ดียิ่งขึ้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ   ชาย   หญิง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คำชี้แจง : ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของนักเรียน

คำถาม	ระดับความคิดเห็นหรือปฏิบัติ				
	มากที่สุด → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา					
1. เนื้อหาที่เรียนมีความถูกต้อง ครบถ้วน					
2. เนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่าย ไม่ยากจนเกินไป					
3. เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้เรียน					
4. เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5. เนื้อหาที่เรียนมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม จากง่ายไปหายาก					

คำถาม (ต่อ)	ระดับความคิดเห็นหรือปฏิบัติ				
	มากที่สุด $\longrightarrow$ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา (ต่อ)					
6. เนื้อหาที่เรียนมีแบบฝึกหัดประกอบการเรียนที่เหมาะสม					
7. เนื้อหาที่เรียนทำให้มีความสามารถในการจับเรื่องเพิ่มขึ้น					
8. เนื้อหาที่เรียนกับเนื้อหาก่อนหน้านี้มีความต่อเนื่องกัน					
9. นักเรียนไม่อยากเรียนในเนื้อหาที่เรียน					
10. นักเรียนคิดว่าเนื้อหาในวิชาดนตรีไม่มีความสำคัญ					
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
11. กิจกรรมสนุกและน่าสนใจ					
12. กิจกรรมทำให้อยากเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น					
13. กิจกรรมการทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน					
14. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการจับเรื่อง					
15. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
16. กิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนแบบปกติ					
17. กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินงานที่ง่าย ไม่ซับซ้อน					
18. กิจกรรมมีระยะเวลาที่เหมาะสมตั้งแต่เริ่มจนจบกิจกรรม					
19. นักเรียนรู้สึกเบื่อเมื่อมีการทำกิจกรรม					
20. นักเรียนเกิดความเครียดเมื่อร่วมทำกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....
 .....

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งกลุ่มและระดมความคิด

ขั้นการฟัง

ขั้นเลียนแบบ

ขั้นทำซ้ำ

ขั้นจดจำใส่ใจ

ขั้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูชูกิ

ชั้นที่ 3 ชั้นนำเสนอ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมิน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ใบกิจกรรม

เรื่อง องค์กรประกอบดนตรี

กลุ่ม เอกซ็องอ๊กเส็ยเพลง

ชื่อ...อ.อ. ชูชาติ	ลักษณะ...	เลขที่... 21	(ประธาน)
ชื่อ...อ.อ. สุนทรธนะ	หน้าหน้าที่	เลขที่... 16	(สมาชิก)
ชื่อ...อ.อ. พฤษนระ	การโน้ต	เลขที่... 9	(สมาชิก)
ชื่อ...อ.อ. อัครพิติ	ของดนตรี	เลขที่... 5	(สมาชิก)
ชื่อ...อ.อ. พิชินันท์	หน้าหน้าที่	เลขที่... 10	(เลขานุการ)

ให้นักเรียนเขียนอธิบายของค์ประกอบดนตรีและเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อเพลง "ชะตาชีวิต"

ลักษณะของจังหวะ

จังหวะ = สามช่า

ลักษณะของเสียง

ไพเราะ เสียงทำนอง

ลักษณะของทำนอง

เสียงสูง ไหว่ช่วง กว้าง เพลง

เสียงต่ำ ไหว่ช่วง ตื้น เพลง

ลักษณะของการประสานเสียง

เสียงของคนตี ๒๓๕ เสียงรื้ออกกลองก็ดังทำนองก็ไพเราะ
ของเสียงที่ออกมา

บรรยายความรู้สึก

รู้สึกดีใจไปพบเพลง และ = รู้สึกขมขื่น

ผลงานนักเรียน

ภาคผนวก ง
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. บทบาทครูและนักเรียนมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมแก่การนำไปใช้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสะดวกในการนำไปใช้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนานักเรียนตามหลักการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9. แต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10. มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง องค์ประกอบคนตรี
โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักการและวิธีการ
ขับร้องเพลงไทยเดิม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการและวิธีการ
ขับร้องเพลงไทยสากล โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักการและวิธีการ
ขับร้องเพลงสากล โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เติงประกอบกรแสดง โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คนตรีกับประเพณีท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. สารสำคัญมีความชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 8 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	0	1	1	0.67	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	0	1	1	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	0	0	1	0.33	ตัดทิ้ง
11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	0	1	1	0.67	ใช้ได้
31	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	0	1	1	0.67	ใช้ได้
35	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
41	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 9 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินแบบวัดทักษะการจับร้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. เสียงร้อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. การหายใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. เนื้อร้อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. ทำนอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. จังหวะ	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 10 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินแบบวัดทักษะการขับร้อง (Rubric Score) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
1	3	เสียงร้องดังชัดเจนต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	เสียงร้องดังชัดเจนเป็นบางช่วง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	เสียงร้องดังไม่ชัดเจนต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	3	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลง เป็นส่วนใหญ่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลง เป็นบางช่วง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	หายใจตรงตามวรรคของประโยคเพลง เป็นส่วนน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	3	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษร คำควบกล้ำ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษร คำควบกล้ำ ถูกต้องเป็นบางช่วง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	ออกเสียงเนื้อร้อง อักษร คำควบกล้ำ ถูกต้องเป็นส่วนน้อย	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	3	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนอง ต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนอง เป็นบางช่วง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	ขับร้องตามลักษณะการดำเนินทำนอง ไม่ต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	คะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
			1	2	3		
5	3	จับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวัด ถูกต้องต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	2	จับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวัด ถูกต้องเป็นบางช่วง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
	1	จับร้องโดยความสม่ำเสมอของจังหวัด ไม่ถูกต้องต่อเนื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 11 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการทำงานเป็นทีม โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. ฉันกล้ารับผิดชอบแทนเพื่อนในกลุ่มทุกคน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. ฉันเห็นว่าคำแนะนำของเพื่อนในกลุ่มนั้นมีความสำคัญ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. ฉันกล้ารับอาสาเป็นตัวแทนของเพื่อนในกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. ฉันเต็มใจแก้ปัญหาให้เพื่อนในกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. ฉันจะคอยบอกเพื่อนให้สามัคคี ช่วยเหลือกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6. ฉันกลัวว่าภาระหน้าที่จะตกมาอยู่ที่ฉันคนเดียว	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. ฉันคิดว่าความเป็นหัวหน้ากลุ่มนั้นลำบาก	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8. ฉันมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9. ฉันกล้าซักถามข้อสงสัยกับเพื่อนในกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
10. ฉันตั้งใจฟังการประชุมกลุ่มทุกครั้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11. ฉันเต็มใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12. ฉันรับฟังคำติชมของเพื่อนในกลุ่มเพื่อพัฒนาตัวเอง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13. ฉันคิดว่าฉันไม่เด่นพอในบทบาทสมาชิกกลุ่ม	0	1	1	0.67	ใช้ได้
14. ฉันคิดว่าฉันได้เป็นแค่สมาชิกกลุ่มนั้นน่าเบื่อ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15. กลุ่มของฉันแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16. กลุ่มของฉันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17. กลุ่มของฉันมีการกำหนดระยะเวลาทำงานอย่างเป็นระบบ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18. กลุ่มของฉันให้ความสำคัญกับงานที่ทำทุกงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19. กลุ่มของฉันมีการทำความเข้าใจในเนื้อหาของงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20. กลุ่มของฉันทำงานโดยไม่มีวางแผน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21. กลุ่มของฉันทำงานโดยไม่คิดถึงคุณภาพของงาน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
22. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะพูดคุยกันในเรื่องงานที่ทำเสมอ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะให้อภัยกันเมื่อเกิดความขัดแย้ง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24. ฉันและเพื่อนในกลุ่มจะให้ความร่วมมือกันในการทำงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
25. ถิ่นและเพื่อนในกลุ่มจะแนะนำกันในเรื่องของการทำงาน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26. ถิ่นและเพื่อนในกลุ่มจะให้กำลังใจกันเมื่อเกิดความท้อ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27. ถิ่นและเพื่อนในกลุ่มจะทำงานโดยต่างฝ่ายต่างทำ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28. ถิ่นและเพื่อนในกลุ่มเกลียดกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 12 แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชูกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
1. เนื้อหาที่เรียนมีความถูกต้อง ครบถ้วน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2. เนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่าย ไม่ยากจนเกินไป	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3. เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้เรียน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4. เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5. เนื้อหาที่เรียนมีการจัดลำดับอย่างเหมาะสม จากง่ายไปหายาก	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			IOC	แปลผล
	1	2	3		
6. เนื้อหาที่เรียนมีแบบฝึกหัดประกอบการเรียนที่เหมาะสม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7. เนื้อหาที่เรียนทำให้มีความสามารถในการจับเรื่องเพิ่มขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8. เนื้อหาที่เรียนกับเนื้อหาก่อนหน้านี้มีความต่อเนื่องกัน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9. นักเรียนไม่อยากเรียนในเนื้อหาที่เรียน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
10. นักเรียนคิดว่าเนื้อหาในวิชาดนตรีไม่มีความสำคัญ	0	1	1	0.67	ใช้ได้
11. กิจกรรมสนุกและน่าสนใจ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12. กิจกรรมทำให้อยากเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13. กิจกรรมทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน	0	1	1	0.67	ใช้ได้
14. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการจับเรื่อง	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15. กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16. กิจกรรมทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากกว่าการเรียนแบบปกติ	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17. กิจกรรมมีรูปแบบการดำเนินงานที่ง่าย ไม่ซับซ้อน	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18. กิจกรรมมีระยะเวลาที่เหมาะสมตั้งแต่เริ่มจนจบกิจกรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19. นักเรียนรู้สึกเบื่อเมื่อมีการทำกิจกรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20. นักเรียนเกิดความเครียดเมื่อร่วมทำกิจกรรม	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 13 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N = 16)

ข้อ	H	L	p	r	แปลผล
1	7	2	0.56	0.58	ตัดเลือกไว้
2	7	2	0.56	0.56	ตัดเลือกไว้
3	5	5	0.69	0.17	ตัดทิ้ง
4	7	2	0.56	0.61	ตัดเลือกไว้
5	3	2	0.31	0.01	ตัดทิ้ง
6	6	1	0.44	0.54	ตัดเลือกไว้
7	7	6	0.81	0.02	ตัดทิ้ง
8	6	1	0.44	0.59	ตัดเลือกไว้
9	7	1	0.50	0.70	ตัดเลือกไว้
10	6	5	0.69	0.03	ตัดทิ้ง
11	5	4	0.56	0.07	ตัดทิ้ง
12	7	2	0.56	0.70	ตัดเลือกไว้
13	2	2	0.25	-0.14	ตัดทิ้ง
14	6	2	0.50	0.51	ตัดเลือกไว้
15	7	2	0.56	0.54	ตัดเลือกไว้
16	3	3	0.38	-0.10	ตัดทิ้ง
17	7	2	0.56	0.66	ตัดเลือกไว้
18	2	2	0.25	0.11	ตัดทิ้ง
19	7	2	0.56	0.58	ตัดเลือกไว้
20	7	3	0.63	0.61	ตัดเลือกไว้

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	H	L	p	r	แปลผล
21	4	3	0.44	0.10	ตัดทิ้ง
22	7	2	0.56	0.61	คัดเลือกว่า
23	7	3	0.63	0.54	คัดเลือกว่า
24	4	4	0.50	-0.03	ตัดทิ้ง
25	7	3	0.63	0.56	คัดเลือกว่า
26	6	1	0.44	0.66	คัดเลือกว่า
27	7	2	0.56	0.60	คัดเลือกว่า
28	7	6	0.81	0.07	ตัดทิ้ง
29	7	6	0.81	0.28	ตัดทิ้ง
30	8	3	0.69	0.67	คัดเลือกว่า
31	7	5	0.69	0.52	คัดเลือกว่า
32	5	7	0.75	-0.28	ตัดทิ้ง
33	8	2	0.63	0.77	คัดเลือกว่า
34	7	4	0.69	0.52	คัดเลือกว่า
35	4	4	0.50	0.12	ตัดทิ้ง
36	7	1	0.50	0.59	คัดเลือกว่า
37	8	6	0.88	0.47	ตัดทิ้ง
38	7	3	0.63	0.61	คัดเลือกว่า
39	1	2	0.19	-0.07	ตัดทิ้ง
40	3	2	0.31	-0.14	ตัดทิ้ง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อ	H	L	p	r	แปลผล
41	2	0	0.13	0.18	ตัดทิ้ง
42	5	2	0.44	0.57	คัดเลือกไว้
43	7	3	0.63	0.54	คัดเลือกไว้
44	7	1	0.50	0.59	คัดเลือกไว้
45	6	2	0.50	0.58	คัดเลือกไว้
46	6	2	0.50	0.62	คัดเลือกไว้
47	7	3	0.63	0.71	คัดเลือกไว้
48	5	2	0.44	0.59	คัดเลือกไว้

หมายเหตุ.

- ข้อสอบทั้งหมด 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ตามเกณฑ์ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป
- ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.44 – 0.69 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.51 – 0.77
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.92

ตารางที่ 14 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะการขับร้อง

		Teacher1	Teacher2	Teacher3
Teacher1	Pearson Correlation	1	.905**	.936**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000
	N	16	16	16
Teacher2	Pearson Correlation	.905**	1	.966**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000
	N	16	16	16
Teacher3	Pearson Correlation	.936**	.966**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	
	N	16	16	16

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

หมายเหตุ. แบบวัดทักษะการขับร้องมีค่าความเชื่อมั่น (Correlations) ระหว่าง 0.91 – 0.97

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาผลต่าง (D) และผลต่างกำลังสอง (D²)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
1	9	19	10	100
2	6	14	8	64
3	8	16	8	64
4	11	18	7	49
5	12	23	11	121

ตารางที่ 15 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
6	7	15	8	64
7	6	13	7	49
8	14	25	11	121
9	10	17	7	49
10	17	24	7	49
11	14	23	9	81
12	16	24	8	64
13	8	15	7	49
14	11	18	7	49
15	12	21	9	81
16	9	19	10	100
17	19	28	9	81
18	8	14	6	36
19	13	20	7	49
20	5	10	5	25
21	15	21	6	36
22	11	21	10	100
23	10	19	9	81
24	6	10	4	16
25	16	22	6	36
26	9	14	5	25
รวม	282	483	201	1639
$\bar{x}$	10.85	18.58	7.73	63.04
S.D.	3.78	4.63	1.85	28.84

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

Paired Samples Statistics

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair	ก่อนเรียน	26	10.85	3.781	0.742
1	หลังเรียน	26	18.58	4.632	0.908

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	df	แทน	ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N-1$

แทนค่าสูตร

$$t = \frac{201}{\sqrt{\frac{(26 \times 1639) - (201)^2}{26-1}}}$$

$$t = 21.36$$

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการขับร้องก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาผลต่าง (D) และผลต่างกำลังสอง (D^2)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D^2
1	7	12	5	25
2	6	9	3	9
3	6	12	6	36
4	6	12	6	36
5	6	13	7	49
6	9	11	2	4
7	6	13	7	49
8	5	12	7	49
9	5	10	5	25
10	10	14	4	16
11	9	13	4	16
12	8	12	4	16
13	5	12	7	49
14	6	12	6	36
15	7	14	7	49
16	5	12	7	49
17	8	13	5	25
18	5	11	6	36
19	6	13	7	49
20	5	8	3	9

ตารางที่ 16 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
21	11	15	4	16
22	6	12	6	36
23	5	13	8	64
24	5	10	5	25
25	6	11	5	25
26	6	13	7	49
รวม	169	312	143	847
$\bar{x}$	6.50	12.00	5.50	32.58
S.D.	1.68	1.55	1.56	16.15

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

Paired Samples Statistics

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair	ก่อนเรียน	26	6.50	1.679	0.329
1	หลังเรียน	26	12.00	1.549	0.304

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	df	แทน	ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N - 1$

แทนค่าสูตร

$$t = \frac{143}{\sqrt{\frac{(26 \times 847) - (143)^2}{26 - 1}}}$$

$$t = 18.03$$

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีมก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาผลต่าง (D) และผลต่างกำลังสอง (D²)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
1	2.82	4.89	2.07	4.29
2	4.11	4.93	0.82	0.67
3	2.82	4.25	1.43	2.04
4	3.43	5.00	1.57	2.47
5	3.36	4.43	1.07	1.15
6	3.18	4.68	1.50	2.25
7	3.18	4.71	1.54	2.36
8	3.00	4.46	1.46	2.14
9	3.14	4.57	1.43	2.04
10	3.61	4.36	0.75	0.56

ตารางที่ 17 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	D ²
11	3.50	5.00	1.50	2.25
12	3.00	5.00	2.00	4.00
13	3.93	4.86	0.93	0.86
14	3.14	4.96	1.82	3.32
15	3.64	4.11	0.46	0.22
16	3.46	4.89	1.43	2.04
17	3.25	4.93	1.68	2.82
18	3.39	4.89	1.50	2.25
19	3.75	5.00	1.25	1.56
20	3.61	4.79	1.18	1.39
21	3.00	5.00	2.00	4.00
22	2.89	4.11	1.21	1.47
23	3.18	5.00	1.82	3.32
24	3.36	4.50	1.14	1.31
25	3.00	5.00	2.00	4.00
26	3.64	4.14	0.50	0.25
รวม	86.39	122.46	36.07	55.03
$\bar{x}$	3.32	4.71	1.39	2.12
S.D.	0.34	0.31	0.45	1.18

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

Paired Samples Statistics

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair	ก่อนเรียน	26	3.32	0.337	0.066
1	หลังเรียน	26	4.71	0.314	0.062

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ
 D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่
 df แทน ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ $N-1$

แทนค่าสูตร

$$t = \frac{36.07}{\sqrt{\frac{(26 \times 55.03) - (36.07)^2}{26-1}}}$$

$$t = 15.84$$

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ด้านเนื้อหา

One - Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ระดับความพึงพอใจ	26	4.75	0.375	0.074

One - Sample Statistics

	Test Value = 3.5					
	t	df	Sig.(2-tailed)	Mean Difference	99% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ระดับความพึงพอใจ	16.974	25	0.000	1.250	1.045	1.455

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

One - Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ระดับความพึงพอใจ	26	4.79	0.312	0.061

One - Sample Statistics

	Test Value = 3.5					
	t	df	Sig.(2-tailed)	Mean Difference	99% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ระดับความพึงพอใจ	21.099	25	0.000	1.292	1.122	1.463

ภาพรวม

One - Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ระดับความพึงพอใจ	26	4.77	0.278	0.055

One - Sample Statistics

	Test Value = 3.5					
	t	df	Sig.(2-tailed)	Mean Difference	99% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ระดับความพึงพอใจ	23.293	25	0.000	1.271	1.119	1.423

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกหลังการเรียนรู้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยได้นำเสนอการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน
2. กระบวนการทำงาน
3. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยใช้สถิติเบื้องต้นด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ และร้อยละ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เป็นเพศหญิง แสดงผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	10	38
หญิง	16	62
รวม	26	100

2. กระบวนการทำงาน

ผู้วิจัยได้จัดแยกข้อมูลการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชุมชนกับการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 6 แผนการเรียนรู้ โดยพิจารณาในด้านบทบาทผู้นำ ด้านบทบาทสมาชิก ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนต่อความสามารถในการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยสามารถจัดแยกความคิดเห็นได้ดังนี้

- “...ชอบการเรียนรู้แบบกลุ่มมาก ๆ...”
- “...สนุกที่ได้ร่วมกันทำงานกลุ่มกับเพื่อน...”
- “...อยากให้มียุเพื่อนในกลุ่มเยอะขึ้น...”
- “...อยากให้มียุจำนวนกลุ่มเยอะขึ้น...”
- “...ได้แสดงความคิดเห็นช่วยเพื่อนในกลุ่ม...”
- “...ดีใจที่เพื่อนเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่ม...”
- “...ช่วยให้เกิดความสามัคคี...”

3. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้จัดแยกข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี ตามแนวคิดของชุมชนกับการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 6 แผนการเรียนรู้ โดยพิจารณาในด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการเรียนรู้

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยสามารถจัดแยกความคิดเห็นได้ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา

“...เข้าใจในเรื่องที่เรียน...”

“...ทำให้อยากร้องเพลง...”

“...ทำให้รู้จักเพลงที่ไม่เคยรู้จัก...”

“...มีความรู้เรื่องดนตรีมากขึ้น...”

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา พบว่า นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน และเนื้อหาที่เรียนยังสามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้สึกรักอยากร้องเพลง

3.2 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

“...สนุกกับกิจกรรมกลุ่มมาก ๆ...”

“...สนุกกับการนำเสนอหน้าชั้นเรียน...”

“...อยากให้มีส่วนเรียนเพิ่มขึ้น...”

“...ครูสอนสนุกมาก...”

“...ทำให้พัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม...”

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสนุกกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย และยังสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มจากการร่วมกิจกรรมและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

นายเหนือดวง พูลเพิ่ม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553

ปริญญาตรีวิทยาศาสตรบัณฑิต (ดศ.บ.)

สาขา การแสดงดนตรี (ขับร้อง) มหาวิทยาลัยศิลปากร